

HOOFSTUK 4

AANBIEDING VAN RESULTATE

4.1. INLEIDING

Die hoofdoel van hierdie studie is om primêre sorggewers van persone met 'n TBB se behoeftes te bepaal met die oog op die ontwikkeling van 'n voorlopige meetinstrument en om daarna te bepaal of die meetinstrument 'n verandering in die sorggewers se behoeftes kan meet, nadat inligting aan hulle verskaf is.

Ten einde die doel van die studie te bereik, is die navorsingsproses in twee fases (Fase 1 en Fase 2) ingedeel. Die resultate van die studie sal aangebied en bespreek word ooreenkomstig die geformuleerde subdoelstellings soos uiteengesit in die metode. Eerstens volg 'n volledige bespreking van die resultate wat verkry is tydens die uitvoering van die veelvuldige enkelgevallestudies (Fase 1: Deel 1 - Waarneming en vraelyste). Daarna sal 'n bespreking volg van die resultate wat verkry is tydens die uitvoer van die diskoersanalise (DA) (Fase 1: Deel 2 - Fokusgroep en semi-gestruktureerde onderhoude). Die resultate van Fase 2 (Vier enkel-gevallestudies) word laastens bespreek.

4.2. RESULTATE VAN FASE 1 – DEEL 1: WAARNEMING EN VOLTOOI-ING VAN DIE BEHOEFTEVRAELYS

In hierdie gedeelte van die studie sal die resultate wat tydens die eerste deel van Fase 1 verkry is, bespreek word.

4.2.1. Subdoelstelling van Fase 1

Bepaling van die deelnemers se huidige behoeftes en vlak van kennis ten opsigte van bepaalde kategorieë van kommunikasie, interaksie en algemene hantering van 'n persoon met 'n TBB, met die doel om dit in die meetinstrument in te sluit.

Die resultate van hierdie subdoelstelling word eerstens bespreek in terme van die gestruktureerde waarneming (Fase 1: Deel 1) (Pragmatic Protocol, Prutting en Kirchner,

1987) en die Behoeftevraelys (Fase 1: Deel 1). Die resultate word as geheel saamgevat en bespreek.

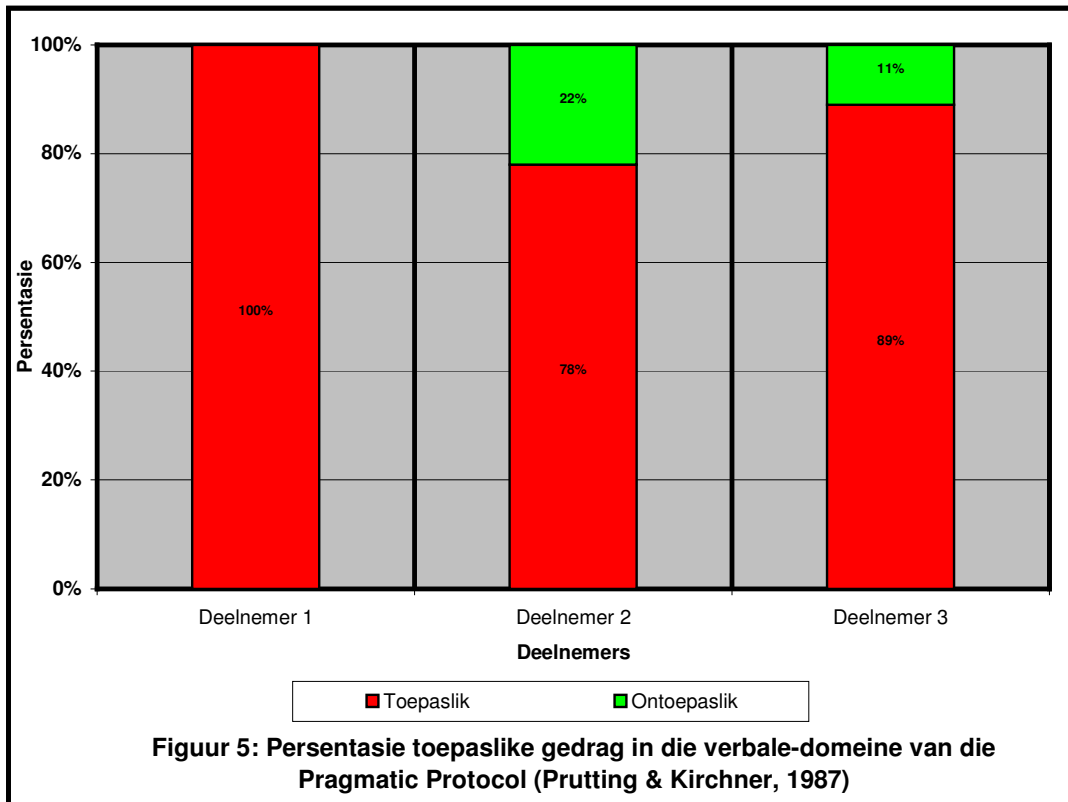
4.2.2. Fase 1 – Deel 1 (a): Gestruktureerde en ongestruktureerde waarneming

Die resultate wat tydens die uitvoer van die **gestruktureerde waarneming** verkry is, word vervolgens bespreek. Tydens die waarneming is die interaksie tussen die deelnemers (sorggewers van persone met 'n TBB) en die persone met 'n TBB waargeneem, en die waargenome gedrag is op die Pragmatic Protocol (Prutting en Kirchner, 1987) opgeteken. Die resultate is met behulp van 'n tweede beoordelaar geanaliseer en in die vorm van grafieke voorgestel. Daarna volg 'n volledige uiteensetting van die resultate wat tydens die **ongestruktureerde waarneming** (veldnotas) verkry is. Die veldnotas maak voorsiening vir die optekening van addisionele inligting wat tydens die waarneming verkry is. Op hierdie wyse is alle moontlike gedrag waargeneem en opgeteken om die resultate meer volledig te maak.

4.2.2.1. Resultate van die gestruktureerde waarneming – Pragmatic Protocol (Prutting en Kirchner, 1987)

a) Resultate van die deelnemers (D1, D2 & D3) se gedrag op die verbale domeine van die Pragmatic Protocol (Prutting en Kirchner, 1987)

Die verskillende persentasies wat verkry is tydens die analisering van die Pragmatic Protocol (Prutting en Kirchner, 1987) word grafies voorgestel in Figure 5, 6, en 7.

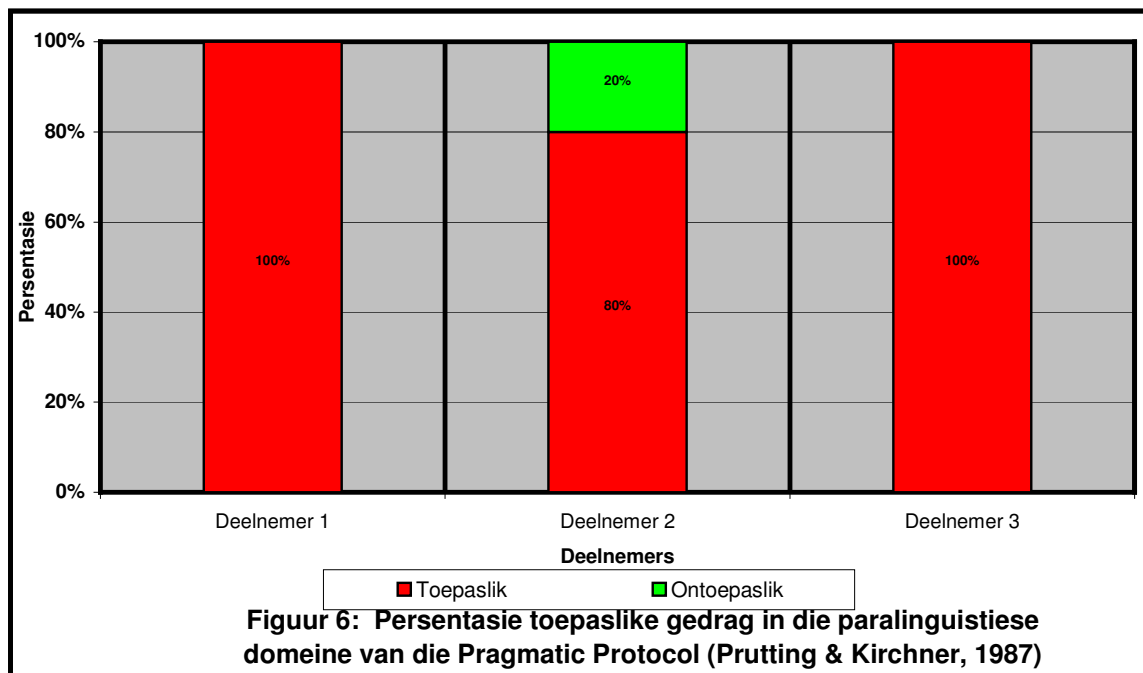

Die analisering van Figuur 5 dui daarop dat die deelnemers oor die algemeen 'n hoë persentasie verkry het in die verskillende verbale domeine van die Pragmatic Protocol (Prutting en Kirchner, 1987). 'n Indiepte analisering van die resultate dui aan dat die navorser en die tweede beoordelaar van mening is dat Deelnemer 1 geen ontoepaslike gedrag in die verskillende verbale domeine van die Pragmatic Protocol (Prutting en Kirchner, 1987) toon nie. Deelnemer 2 toon egter ontoepaslike interaksie in die gebruik van beurname. Dié deelnemer (D2) se vermoë om spraakgebeurtenisse ten tye van die waarneming te inisieër en dienooreenkomstig daarop te reageer, is as ontoepaslik beskryf. Verder is ontoepaslike interaksievaardighede ook waargeneem aangesien Deelnemer 2 geneig is om die persoon met 'n TBB te onderbreek tydens kommunikasie-interaksie en dat die gesprek tussen Deelnemer 2 en die persoon met 'n TBB dikwels oorvleuel. Die oorvleueling van die gesprek tussen Deelnemer 2 en die persoon met 'n TBB beïnvloed gevolglik die effektiwiteit van die interaksie. Deelnemer 2 se variasies in kommunikasiestyl is ook as ontoepaslik beskryf, aangesien die persoon van te veel variasie in haar stemtoon gebruik maak en gevolglik met die persoon op 'n onvolwasse manier kommunikeer. Dit lei tot die gevolg dat 'n wanaanpassing tussen die styl en status van die luisteraar (persoon met 'n TBB) ontstaan.

Deelnemer 3 toon hoofsaaklik in die area van die gebruik van beurtname ontoepaslike interaksie. Deelnemer 3 toon 'n onvermoë om die gesprek te herstel indien kommunikasie afbraak voorkom asook in haar vermoë om te vra vir die herstel van die kommunikasie afbraak indien sy nie die persoon met 'n TBB goed verstaan nie. Onderbreking en oorvleueling tydens kommunikasie-interaksie is ook by Deelnemer 3 waargeneem.

Die ontoepaslike gedrag wat by Deelnemers 2 en 3 waargeneem is, kan moontlik toegeskryf word aan die feit dat die Deelnemers se familielid met 'n TBB min maniere van verbale kommunikasie het en hoofsaaklik slegs op 'n nie-verbale wyse kommunikeer. Nie een van die twee persone met 'n TBB (van Deelnemers 2 en 3) kon verbaal kommunikeer nie en kommunikeer slegs deur middel van "Ja"/ "Nee" response, en die gebruik van gesigsuitdrukkings en/of gebare. Deelnemer 1 se persoon met 'n TBB, beskik egter oor goeie verbale kommunikasievermoëns, en kan 'n gesprek voer.

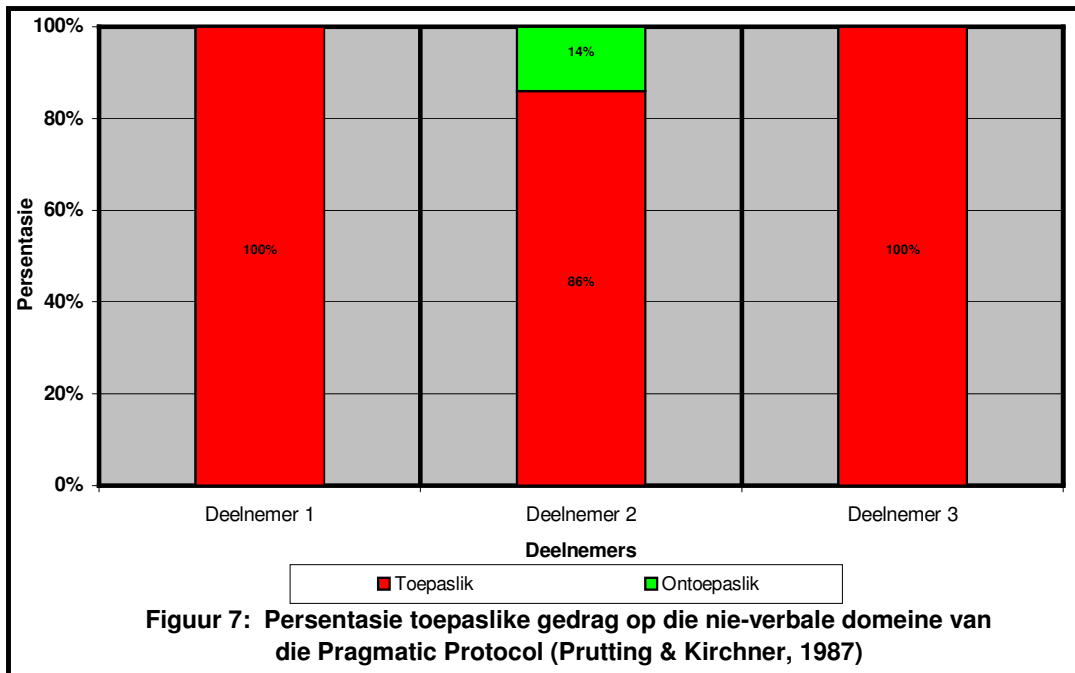
b) Resultate van die deelnemers (D1, D2 & D3) se gedrag op die Paralinguistiese domein van die Pragmatic Protocol (Prutting en Kirchner, 1987)

Die resultate van die pragmatiese domein van die Pragmatic Protocol (Prutting en Kirchner, 1987) word aangetoon in Figuur 6.

Analisering van die resultate in Figuur 6 dui daarop dat die drie deelnemers goeie interaksievaardighede openbaar in die volgende areas: verstaanbaarheid, vokaalintensiteit, vokaalkwaliteit, prosodie en vlotheid. Deelnemer 2, toon ontoepaslike gedrag in die gebruik van prosodie. Daar is deur die navorser en die tweede beoordelaar waargeneem dat Deelnemer 2 van oormatige intonasie en klempatrone in die boodskap gebruik maak. Daar kom ook te veel ontoepaslike variasies in haar luidheid, toonhoogte en duur voor. Dit “klink” dus asof die persoon met ‘n jong kind en nie met ‘n volwassene praat nie.

c) Resultate van die deelnemers (D1, D2 & D3) se gedrag op die nie-verbale domeine van die Pragmatic Protocol (Prutting en Kirchner, 1987).

Volgens die resultate soos uiteengesit in Figuur 7, is dit duidelik dat Deelnemers 1 en 3 toepaslike interaksievaardighede vertoon in al die areas van nie-verbale domeine van kommunikasie-interaksie. Deelnemers 2, toon egter in hierdie domein ontoepaslike gedrag in die gebruik van fisiese kontak. Daar is deur die navorser en tweede beoordelaar opgemerk dat Deelnemer 2 te veel aan die persoon met ‘n TBB vat, en dat sy ook, nie toepaslik vir sy ouderdom nie, hom ontoepaslik aan die kop vat, en sy kop op haar skouer neerlê. Die gedrag stem ooreen met al die vorige gedrag wat ook waargeneem is in die verbale- sowel as paralinguistiese domeine van interaksie,

deurdat die navorser van mening is dat Deelnemer 2 op 'n meer volwasse manier met die persoon met 'n TBB moet kommunikeer.

4.2.2.2. Resultate van die ongestruktureerde waarneming – Veldnotas

Veldnotas is tydens die waarneming deur die navorser asook die tweede beoordelaar gemaak. Die veldnotas word in tabel (Tabel 9) uiteengesit.

Tabel 9: Veldnotas geneem tydens die waarneming van die interaksie tussen die persoon met 'n TBB en die Deelnemers (D1-D3) (primêre sorggewers van persone met TBB)

Deelnemers	Resultate/ Veldnotas
Deelnemer 1	<ul style="list-style-type: none"> • Deelnemer 1 is stil en kommunikeer nie baie met die persoon met 'n TBB nie, maar indien daar wel interaksie voorkom, is dit toepaslik.
Deelnemer 2	<ul style="list-style-type: none"> • Deelnemer 2 praat op 'n onvolwasse manier met die persoon met 'n TBB, soos asof hy 'n kind is. • Deelnemer 2 maak van te veel variasies in haar stemtoonhoogte gebruik, met die gevolg dat dit klink asof sy met die persoon praat asof hy nog 'n kind is. • Deelnemer 2 blyk onbewus te wees van haar kind se probleme, en ervaar die feit dat die persoon nie kan praat nie, as normaal. Die deelnemer het tydens die waarneming genoem dat sy net bly is die persoon met die TBB het die ongeluk oorleef. Die feit dat die deelnemer slegs verlig is dat die persoon die ongeluk oorleef het, blyk normaal te wees tydens die akute rehabilitasie tydperk. Dit verklaar ook die bevinding dat die deelnemer nie op hierdie stadium bekommerd is oor die persoon met TBB se kommunikasieprobleem nie. • Deelnemer 2 vra te veel vrae en raai wat die persoon met 'n TBB se antwoord op 'n vraag is.

Deelnemer 3

- Dit wil voorkom asof Deelnemer 3 dikwels geïrriteerd raak tydens kommunikasie-interaksie, as sy nie die persoon met 'n TBB kan verstaan nie. Wanneer dit gebeur, is dit hoofsaaklik wanneer daar oorvleueling van die gesprek plaasvind, en gevolglik die interaksie negatief beïnvloed.

Tabel 9 is 'n uiteensetting van die veldnotas wat deur die navorser en die tweede beoordelaar tydens die waarneming geneem is. Die waargenome gedrag van die Pragmatic Protocol (Prutting en Kirchner, 1987) word dus beklemtoon. Die veldnotas is ook gebruik om die aard van die waargenome interaksie volledig te beskryf tydens die waarneming. Slegs die ontoepaslike gedrag wat herhaaldelik tydens die interaksie waargeneem is, is opgeteken as veldnotas, aangesien die navorser en tweede beoordelaar dan van mening was dat die betrokke deelnemer nie oor genoegsame kennis beskik, om die foutiewe gedrag te verander nie.

In die analisering van die veldnotas kom dit voor asof die deelnemers nie oor genoegsame kennis⁹ beskik ten opsigte van die maniere waarop hulle met die persoon met 'n TBB kan kommunikeer indien die persoon kommunikasie-probleme het nie. Deelnemer 1 is geneig om stil te bly tydens kommunikasie om moontlik te voorkom dat sy die persoon met 'n TBB frustreer. Deelnemer 2 het dikwels "patronizing"¹⁰ opgetree teenoor die persoon. Sy het met die persoon gekommunikeer deur met hom te praat asof hy 'n kind is, en ontoepaslik sy kop op haar skouer gesit en gevryf. Deelnemer 3 het dikwels geïrriteerd geraak as sy nie die persoon met 'n TBB verstaan het nie, en dit het ook daartoe gelei dat die persoon met 'n TBB ook gefrusteerd raak. In hierdie geval het daar dikwels oorvleueling van gesprek plaasgevind, en gevolglik die interaksie negatief beïnvloed.

4.2.3. Fase 1 – Deel 1 (b): Behoeftevraelys

4.2.3.1. Resultate van Afdeling B van die behoeftevraelys

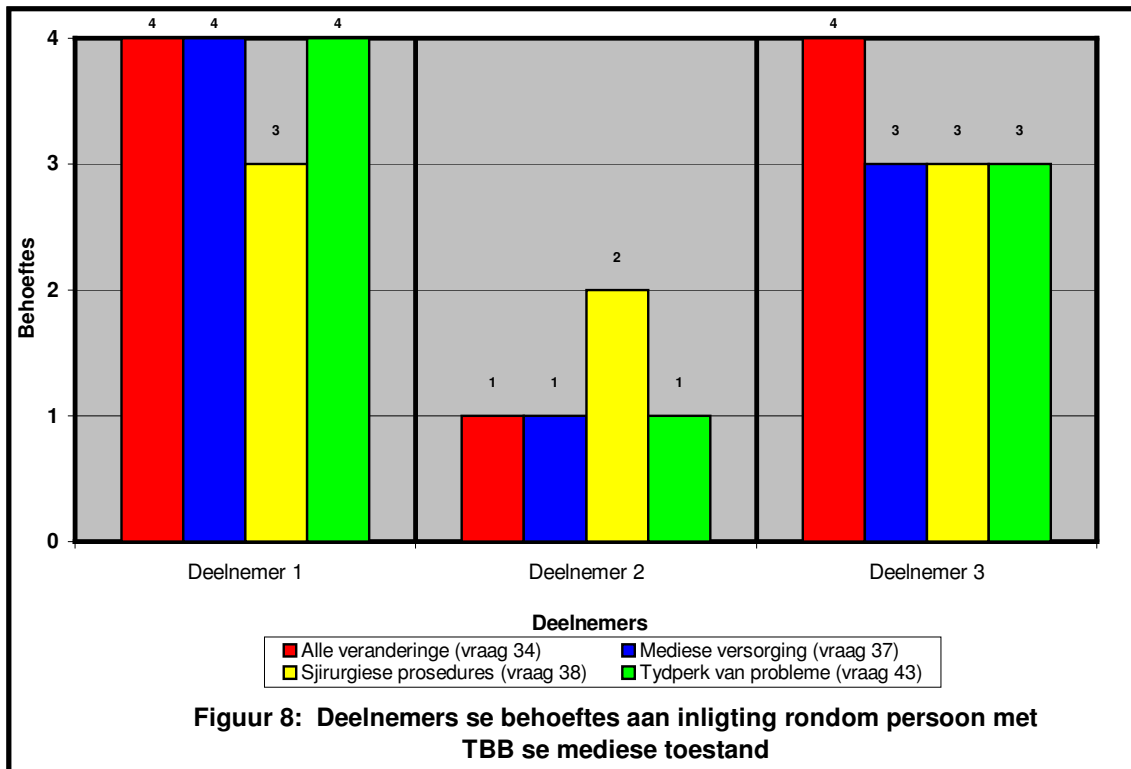
⁹ Indien die respondente volgens die navorser nie genoegsame kennis ten opsigte van interaksie met die persoon met 'n TBB vertoon het nie, is die gebrek aan kennis, vir die doel van die studie, geïnterpreteer as 'n behoefte wat die respondente het. Dus 'n gebrek aan kennis is volgens die navorser gesien as 'n behoefte en die aspekte is ag geneem tydens die opstel van die meetinstrument.

¹⁰ Die woord "patronizing" word vir die doel van die bespreking in die studie gebruik, aangesien daar geen Afrikaanse woord gevind kan word om die doeltreffende betekenis van die woord weer te gee nie.

Die resultate van toepassing in hierdie gedeelte, word bespreek in terme van die subafdelings van die vraelys (Afdeling B), en is voorgestel met behulp van staafdiagramme. Die resultate is as 'n geheel bespreek in terme van die response van Deelnemers 1, 2 en 3, soos verkry tydens die uitvoer van die veelvuldige enkelgevallestudies.

a) Afdeling B: Deelnemers (D1, D2 & D3) se behoeftes aan algemene inligting oor die persoon met 'n TBB se mediese toestand

Hierdie resultate sluit die reponse op Vrae 34, 37, 38 en 43 van die vraelys in, rakende die deelnemers se behoeftes aan inligting oor die persoon met 'n TBB se mediese toestand.

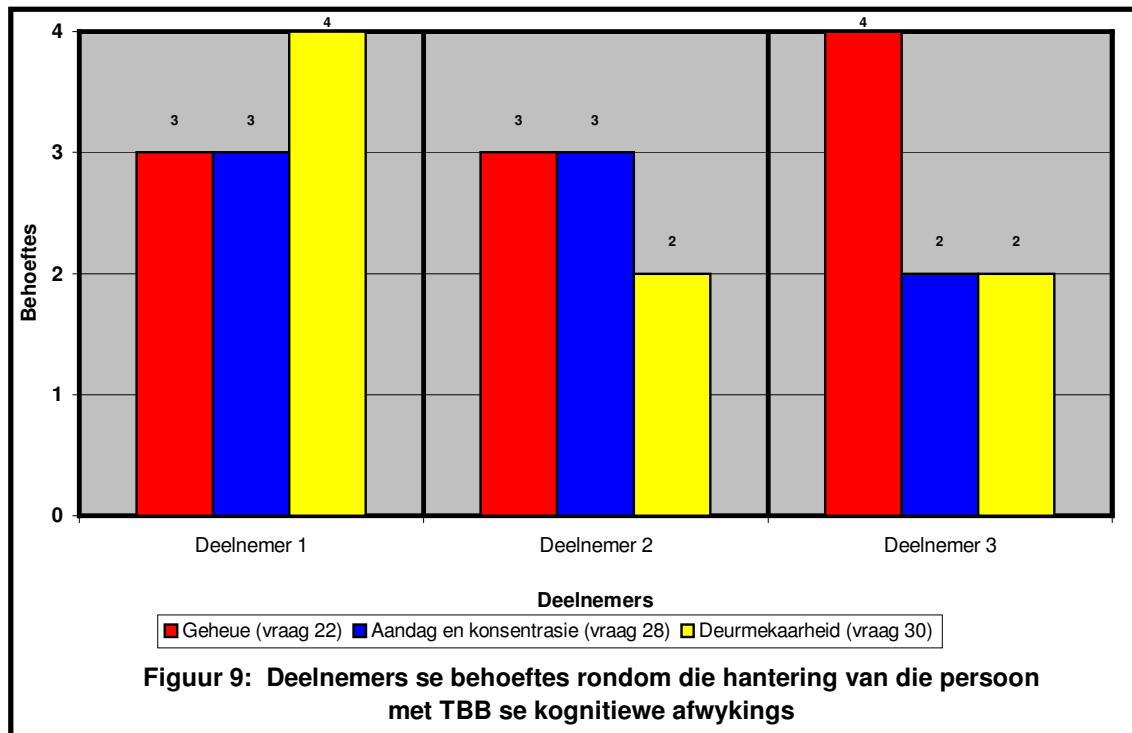

Figuur 8 dui aan dat Deelnemer 1 op drie van die vier vrae Opsies 4 (Behoefte) en op slegs een vraag, Opsie 3 (Kan moontlik 'n behoefte wees) geselekteer het. Deelnemer 1 dui aan dat sy 'n behoefte het aan meer inligting oor die persoon met 'n TBB se mediese versorging, alle veranderinge in die mediese toestand wat moontlik kan voorkom en 'n aanduiding van hoe lank die persoon met 'n TBB se probleme sal aanhou. Verder het Deelnemer 1 ook 'n moontlike behoefte om meer inligting te ontvang oor die sjirurgiese prosedures wat gevolg kan word tydens breinbeserings.

Deelnemer 3 toon aan dat sy 'n moontlike behoefte het om meer inligting te ontvang oor die mediese versorging van die persoon met 'n TBB, sjiurgiese prosedures wat gevolg kan word tydens 'n TBB, asook 'n aanduiding van hoe lank die persoon met 'n TBB se probleme sal aanhou. Om ingelig te word oor alle veranderinge in die persoon met 'n TBB se mediese toestand is deur Deelnemer 3 aangedui as 'n behoefte. Deelnemer 2 het hoofsaaklik die Opsies 1 en 2 van die vrae gekies, wat daarop dui dat sy geen of nie so 'n groot behoefte het aan meer inligting oor die mediese toestand van die persoon met 'n TBB nie. Deelnemer 2 dui aan dat sy geen behoefte het om ingelig te word oor alle veranderinge in die persoon met 'n TBB se mediese toestand, mediese versorging en 'n aanduiding van hoe lank die persoon met 'n TBB se probleme sal aanhou nie. Inligting oor sjiurgiese prosedures wat gevolg word tydens breinbeserings is ook as nie so 'n groot behoefte deur Deelnemer 2 aangedui.

b) Afdeling B: Deelnemers (D1, D2 & D3) se behoeftes aan inligting in verband met die hantering van die persoon met 'n TBB se kognitiewe afwykings

Die resultate van hierdie behoeftes sluit die response van Vrae 22, 28 en 30 in.

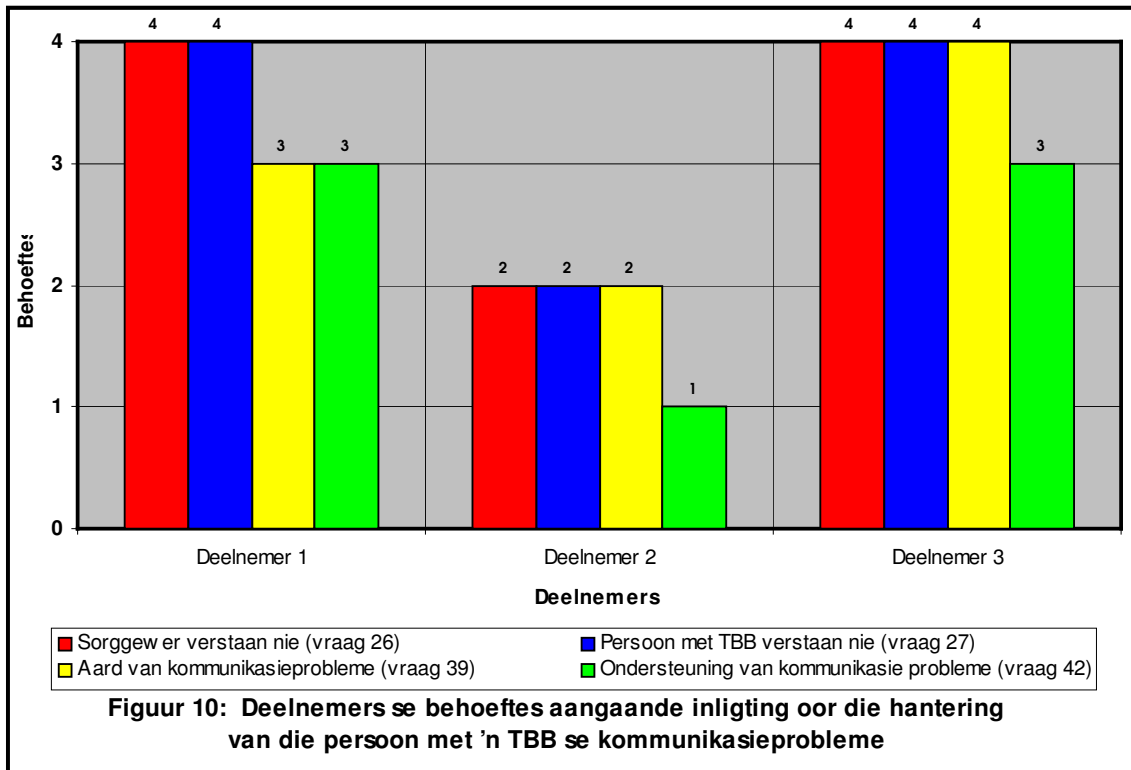

Die resultate soos aangedui in Figuur 9 toon aan dat die deelnemers verskillende behoeftes ten opsigte van die hantering van die persoon met 'n TBB se kognitiewe

afwykings het. Deelnemers 1 en 2 dui aan dat hulle 'n moontlike behoefte het om die persoon met 'n TBB te help om beter te onthou, terwyl Deelnemer 3 aantoon dat sy wel 'n behoefte het om die persoon met 'n TBB te help om beter te onthou. Slegs Deelnemers 1 en 2 het 'n moontlike behoefte aan kennis oor hoe om die persoon se aandag en konsentrasievaardighede te hanteer, terwyl Deelnemer 3 aandui dat sy nie so 'n groot behoefte het aan riglyne om die persoon met 'n TBB se aandag en konsentrasievaardighede te verbeter nie. Op die resultaat van Vraag 30 dui Deelnemer 1 aan dat sy 'n behoefte het om te weet hoe om die persoon met 'n TBB te hanteer as hy deurmekaar is, terwyl Deelnemers 2 en 3 dit nie as so 'n groot behoefte beskou nie.

c) Afdeling B: Deelnemers (D1, D2 & D3) se behoeftes aan inligting rakende die hantering van die persoon met 'n TBB se kommunikasiere probleme

Hierdie resultate sluit die response op Vrae 25, 26, 39, en 42 in.

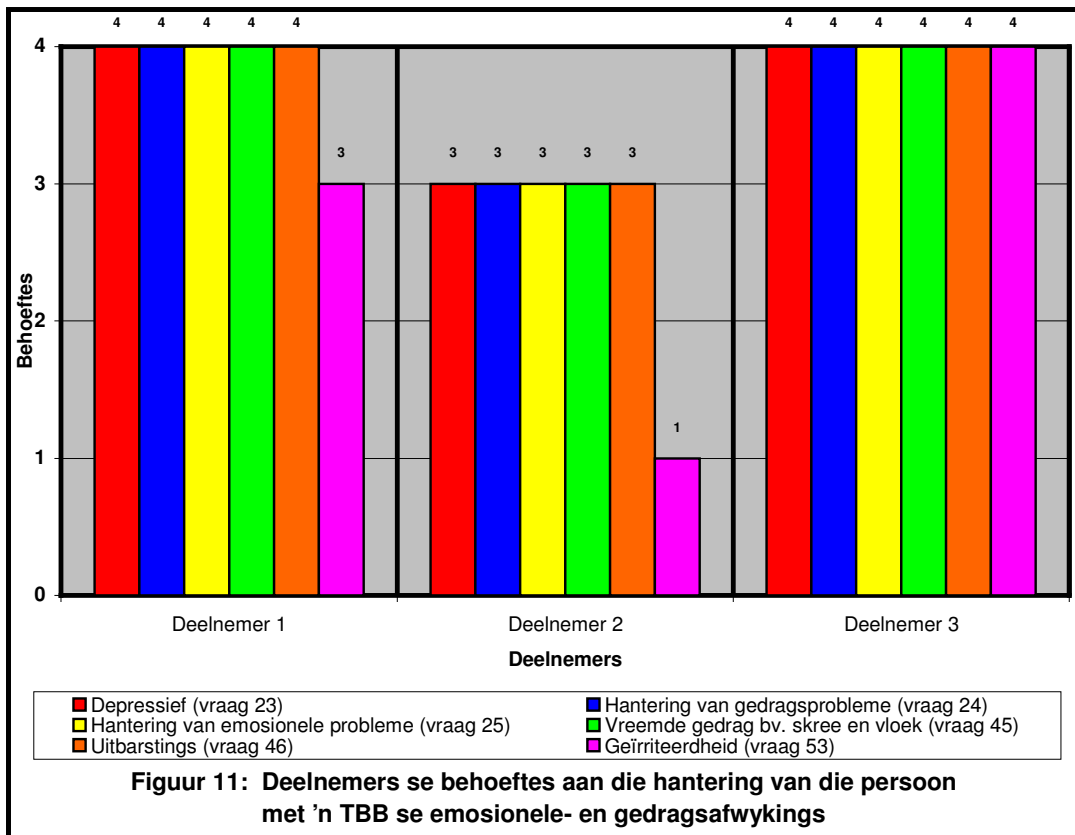

Volgens Figuur 10 is dit duidelik dat Deelnemers 1 en 3, 'n moontlike behoefte en 'n behoefte het aan inligting oor die maniere waarop hulle die persone met 'n TBB se kommunikasiere probleme moet hanteer. Een van die grootste behoeftes wat by dié deelnemers (D1 en D3) geïdentifiseer is, is om ingelig te word oor wat gedoen moet word indien hulle nie die persone met TBB verstaan nie of indien die persone met TBB

hulle nie verstaan tydens kommunikasie-interaksie nie. Deelnemer 2 toon op hierdie vrae aan dat sy nie so 'n groot behoefte het om ingelig te word oor hoe om op te tree indien sy nie die persoon met 'n TBB verstaan en of hy haar nie verstaan tydens kommunikasie-interaksie nie. Om ingelig te word oor die persoon met 'n TBB se kommunikasieprobleme en hoe hulle as sorggewers hulle verskillende kommunikasie-style kan aanpas om die persone met TBB te ondersteun tydens kommunikasie-interaksie, is ook van die moontlike behoeftes, wat by die betrokke deelnemers (D1 en D3) geïdentifiseer is. Deelnemer 2 toon egter aan dat dit nie so 'n groot behoefte, tot geen behoefte vir haar is nie.

d) Afdeling B: Deelnemers (D1, D2 & D3) se behoeftes aan inligting oor die hantering van emosionele- en gedragsprobleme

Die volgende resultate is die response op Vrae 23-25, 45-46 en 53.

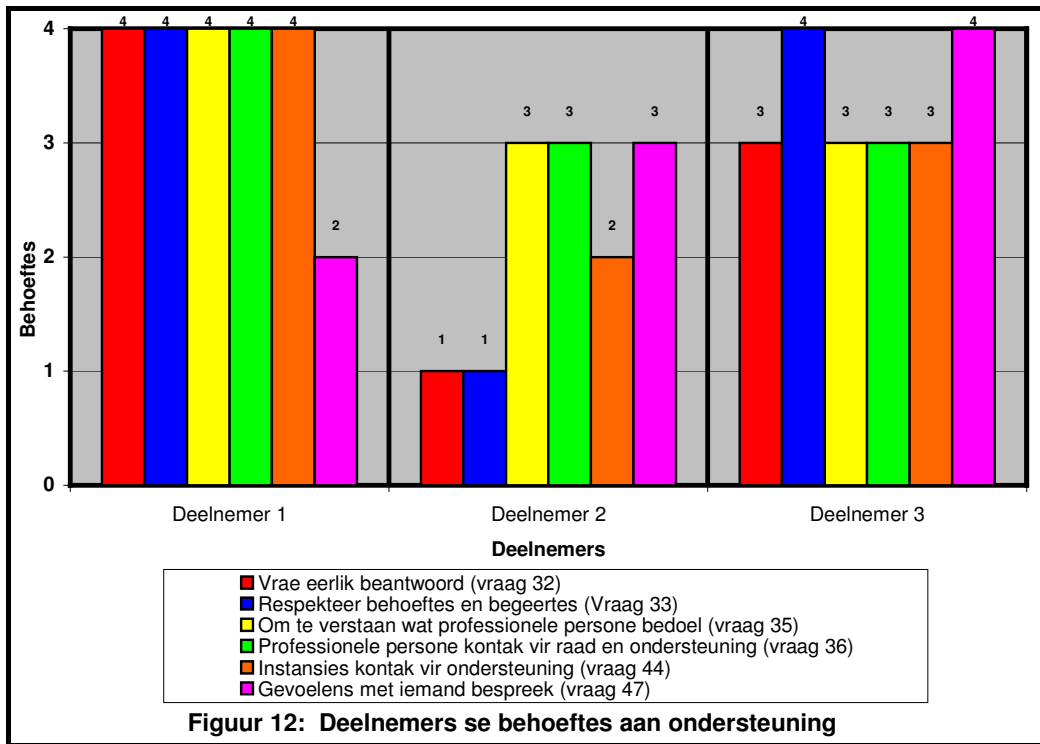

Dit is duidelik dat al drie die deelnemers (D1, D2 en D3) volgens Figuur 11 'n moontlike behoefte en 'n behoefte het aan inligting oor hoe die persoon met 'n TBB se gedrags- en emosionele probleme hanteer moet word. Inligting oor hoe om die persoon te hanteer wanneer hy depressief raak, vreemd optree en/of uitbarstings kry, is behoeftes

wat by Deelnemer 1 en 3 geïdentifiseer is. Deelnemer 2 toon op al die voorafgaande vrae Opsie 3 aan wat aandui dat sy 'n moontlike behoefte het om meer inligting in hierdie verband te bekom. Om ingelig te word oor hoe hulle te werk moet gaan wanneer die persone geïrriteerd raak, is een van die behoeftes wat by Deelnemer 3 geïdentifiseer is, terwyl Deelnemer 2 dit as geen behoefte beskryf nie. Deelnemer 1 toon op hiërdie vraag aan dat sy 'n moontlike behoefte het om ingelig te word oor wat om te doen indien die persoon met 'n TBB geïrriteerd raak.

e) Afdeling B: Deelnemers (D1, D2 & D3) se behoeftes aan ondersteuning

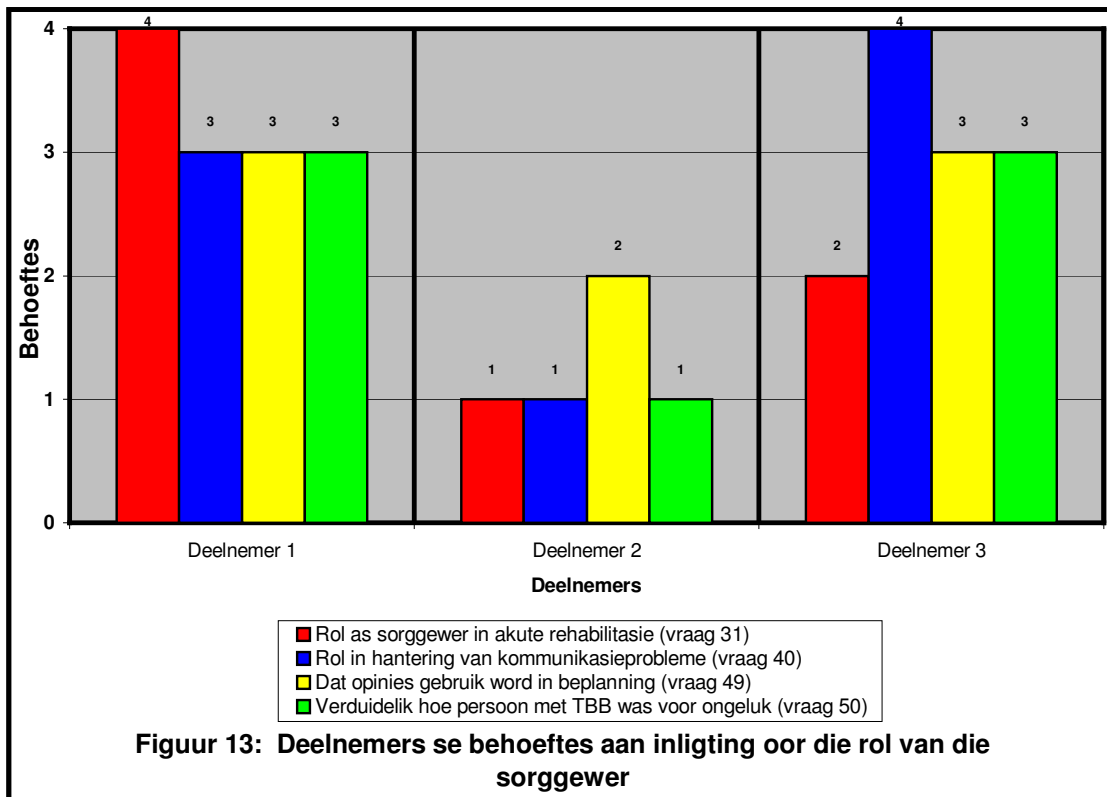
Die volgende bespreking sluit die resultate op Vrae 32-33, 35-36, 44 en 47 in.

Uit die voorafgaande Figuur 12 is dit duidelik dat die deelnemers 'n moontlike behoefte (Opsie 3) en 'n behoefte (Opsie 4) aantoon ten opsigte van Vrae 35, 36. Deelnemer 1 toon aan dat sy 'n behoefte het dat professionele persone met haar moet praat op so 'n wyse dat sy kan verstaan wat hulle bedoel. Deelnemers 2 en 3 selekteer Opsie 3, op hiërdie vraag. Om professionele persone te nader om raad en ondersteuning, is weereens deur Deelnemer 1 aangedui as 'n behoefte, terwyl Deelnemers 2 en 3 weer Opsie 3 op hierdie vraag kies. Deelnemer 1 toon verder aan dat sy 'n behoefte daaraan

het dat haar vrae eerlik beantwoord moet word. Deelnemer 3 toon ook aan dat sy 'n moontlike behoefte daaraan het dat haar vrae eerlik beantwoord moet word, terwyl Deelnemer 2 aandui dat sy geen behoefte daaraan het nie. Dat alle mediese personeel hulle as sorggewers en die persoon met 'n TBB se behoeftes en begeertes sal respekteer, is deur Deelnemers 1 en 3 as behoeftes aangetoon, terwyl Deelnemer 2 weereens aantoon dat sy geen behoefte in hierdie verband het nie. Om inligting te ontvang oor instansies wat hulle kan nader vir raad en ondersteuning is 'n behoefte wat aangetoon is deur Deelnemer 1, en 'n moontlike behoefte vir Deelnemer 3, terwyl Deelnemer 2 dit nie as so 'n groot behoefte beskou nie. Deelnemers 2 en 3 toon wel aan dat hulle 'n moontlike behoefte het om hulle gevoelens met iemand te bespreek wat alreeds deur die proses van rehabilitasie is, terwyl Deelnemer 1 op hierdie vraag aantoon, dat dit nie so 'n groot behoefte vir haar is nie.

f) Afdeling B: Deelnemers (D1, D2 & D3) se behoeftes aan inligting oor die rol van die sorggewer tydens die akute rehabilitasieperiode

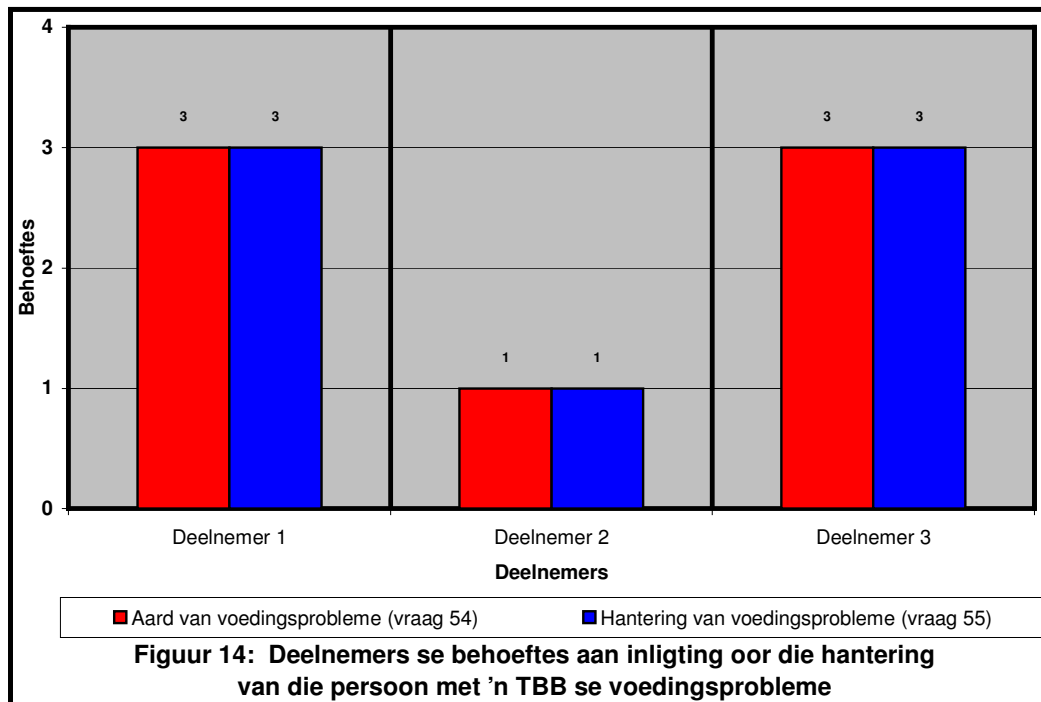

Die resultate op hierdie vrae toon weereens verskillende behoeftes by die deelnemers aan. Volgens Figuur 13 is dit duidelik dat slegs Deelnemer 1 aantoon dat sy 'n behoefte

daaraan het om te weet wat haar rol as sorggewer tydens die akute rehabilitasieperiode is. Deelnemer 2 dui aan dat sy geen behoefte daaraan het om te weet wat die rol van die sorggewer is tydens die akute rehabilitasieperiode nie, terwyl Deelnemer 3 aantoon dat dit nie so 'n groot behoefte vir haar is nie. Die sorggewers se rol in die hantering van die persoon met 'n TBB se kommunikasieprobleme is deur Deelnemer 1 aangetoon as 'n moontlike behoefte en deur Deelnemer 3 as 'n behoefte, terwyl Deelnemer 2 dit as geen behoefte aandui. Dat hulle menings gebruik word in die beplanning van die persoon met 'n TBB se terapie en opleiding, asook om aan die professionele persone te verduidelik hoe die persoon met 'n TBB was voor die ongeluk, is deur Deelnemers 1 en 3 aangetoon as moontlike behoeftes. Deelnemer 2, toon weereens aan dat sy nie so 'n groot behoefte tot geen behoefte, in hierdie verband het nie.

g) Afdeling B: Deelnemers (D1, D2 & D3) se behoeftes aan inligting oor die hantering van voedingsprobleme

Hierdie resultate sluit die response op Vrae 54 en 55 in.

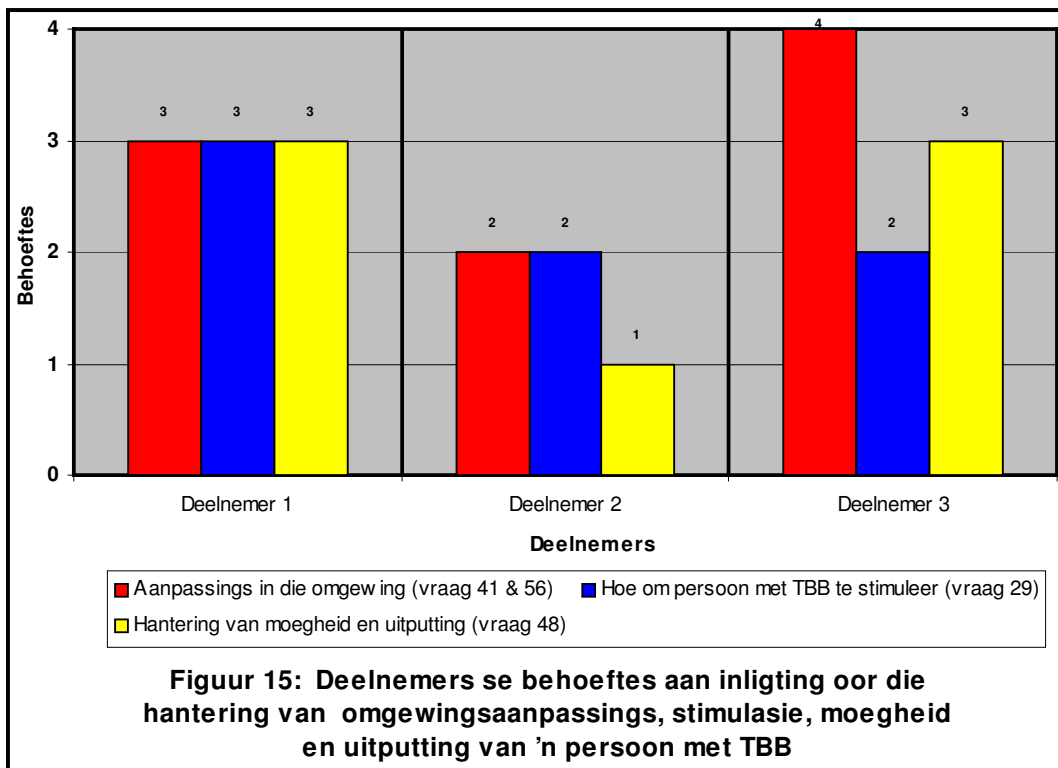

Volgens Figuur 14 toon slegs Deelnemer 2 aan dat sy geen behoefte het aan inligting oor die aard en hantering van die persoon met 'n TBB se voedingsprobleme nie.

Deelnemers 1 en 3 het met die voltooiing van die behoeftevraelys aangedui dat dit 'n moontlike behoefte by hulle is om meer inligting in hierdie verband te verkry.

h) Afdeling B: Deelnemers (D1, D2 & D3) se behoeftes aan inligting oor aanpassings wat in die omgewing gemaak kan word, hoe om die persoon met 'n TBB te stimuleer en die hantering van die persoon met 'n TBB wanneer hy moeg en uitgeput raak

Hierdie resultate sluit die response op Vrae 29, 41, 48 en 56 in.

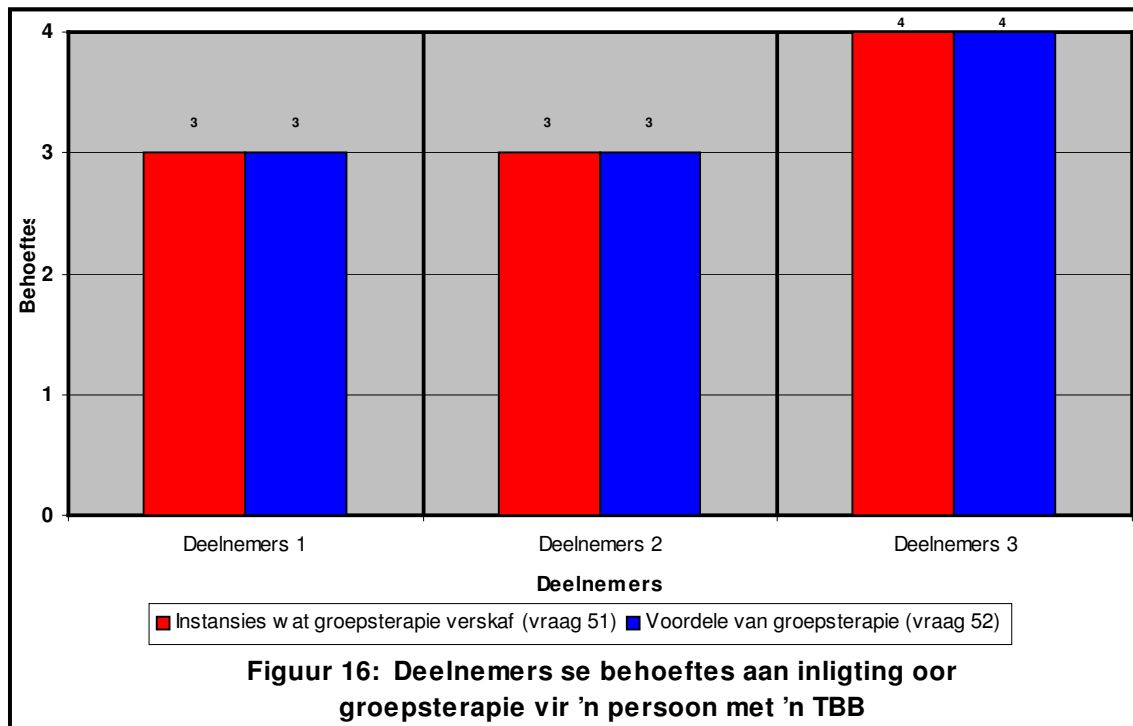

Uit Figuur 15 blyk dit dat Deelnemers 1 en 3 'n behoefte het aan inligting oor maniere waarop hulle die omgewing kan verander om die persoon met 'n TBB te ondersteun tydens kommunikasie en interaksie. Deelnemer 1 toon aan dat sy 'n moontlike behoefte het om ingelig te word in verband met die aanpassings wat daar in die omgewing gemaak kan word. Deelnemer 3 toon aan dat sy 'n behoefte in hierdie verband het, terwyl Deelnemer 2 aantoon dat sy nie so 'n groot behoefte daaraan het om meer inligting te bekom nie. Hoe om die persoon met 'n TBB te stimuleer, is slegs as 'n moontlike behoefte aangetoon deur Deelnemer 1, terwyl Deelnemers 2 en 3 nie so 'n groot behoefte in hierdie verband het nie. Deelnemers 1 en 3 toon aan dat hulle 'n

moontlike behoefte het aan inligting oor hoe hulle die persoon moet hanteer wanneer hy moeg en uitgeput raak, terwyl Deelnemer 2 meld dat sy geen behoefte in hierdie verband het nie.

i) Afdeling B: Deelnemers (D1, D2 & D3) se behoefte aan inligting oor groepsterapie

Hierdie deel sluit die response op Vrae 51 en 52 van die vraelys in.

Figuur 16: Die resultate van die response op Vrae 51 en 52 dui daarop dat Deelnemers 1, 2 en 3, 'n moontlike behoefte en 'n behoefte het aan meer inligting oor die aard en voordele van groepsterapie. Inligting oor instansies wat genader kan word ten opsigte van groepsterapie en die voordele daarvan, is 'n moontlike behoefte wat by Deelnemers 1 en 2 geïdentifiseer is, terwyl Deelnemer 3 aantoon dat sy 'n behoefte het aan meer inligting in hierdie verband.

4.2.3.2. Resultate van Afdeling C van die behoeftevraelys

Met betrekking tot die deelnemers se response op die oop vrae van die vraelys (Afdeling C) het die deelnemers die volgende behoeftes aangetoon. In die volgende

tabel (Tabel 10) volg 'n opsomming van die deelnemers (D1, D2 en D3) se response op die oopvraag afdeling (Afdeling C) van die behoeftevraelys.

Tabel 10: Opsomming van die deelnemers (D1, D2 & D3) se response van Afdeling C van die vraelys.

Afdeling C: Oop vrae	Response van die verskillende Deelnemers	Tema wat vanuit die response kom
Hoe sou u die interaksie tussen u en die persoon met 'n TBB beskryf? (bv. ek vind dit moeilik om hom/haar te verstaan)	<p><i>Deelnemer 1: " Ek verstaan hom en ook dat hy heelwat geïrriteerd kan word"</i></p> <p><i>Deelnemer 2: "Ek verstaan hom"</i></p> <p><i>Deelnemer 3: "Aan die begin +/- 3 maande gelede was dit moeilik om te verstaan wat sy bedoel; Nou 6 maande na die val is dit redelik maklik om haar te verstaan. Sy het ook gou verstaan wat ek gesê het – alhoewel sy baie begrippe vergeet het en die betekenis daaraan weer vir haar moes geleer word"</i></p>	Behoeftes om die persoon met 'n TBB te verstaan tydens die akute rehabilitasieperiode.
Enige ander behoeftes aan inligting oor die hantering van die persoon met 'n TBB?	<p><i>Deelnemer 1: "Dat ek moontlik sal weet hoe lank dubbelvisie neem en of daar iets is wat daaromtrent gedoen kan word."</i></p> <p><i>Deelnemer 2: "Nee"</i></p> <p><i>Deelnemer 3: "Sy word maklik woedend en bedaar nie gou nie. wanneer sy kwaad is het ek nie kennis om reg op te tree nie behalwe om haar te ignoreer nie"</i></p>	<p>Sorggewers het 'n behoefte aan meer inligting oor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Die behandeling van visuele probleme - Hantering van gedrags- en emosionele probleme
Enige ander behoeftes aan inligting oor die kommunikasie- interaksie met die persoon met 'n TBB?	<p><i>Deelnemer 1: "Moet ek aanvaar wat hy sê en wil of kan mens ook ferm optree."</i></p> <p><i>Deelnemer 2: "Nee"</i></p> <p><i>Deelnemer 3: "Sy antwoord dikwels nie 'n eenvoudige vraag nie. Sy sê nie asseblief, dankie, halo of totsiens nie. Dit is asof die gelykte gebruik van sekere terme glad nie vir haar saak maak nie (ook nie halo, môre ens. nie).</i></p>	Hantering van gedragsprobleme, bv. hoe om op te tree wanneer die persoon vreemd optree.

Afdeling C: Oop vrae	Response van die verskillende Deelnemers	Tema wat vanuit die response kom
Is daar nog enige iets anders wat u wil noem ten opsigte van die hantering van die persoon?	<p><i>Deelnemer 1: "Watse terapie gee hulle vir sy gesigspiere wat verslap want sy gesig trek nog skeef as hy lag."</i></p> <p><i>Deelnemer 2: "Nee"</i></p> <p><i>Deelnemer 3: "Sy is bereid om van haar pa te leer maar nie van my nie. Dit is asof sy oor die algemeen antagonisties is teenoor vroue, maar vriendeliker met die manlike geslag.</i></p> <p><i>Daar is wel vordering en verbetering klein bietjies elke week".</i></p>	<p>Meer inligting oor die aard van die verskillende tipes terapie en die doel daarvan. (Meer inligting deur die professionele span).</p> <p>Die hantering van vreemde gedrag.</p> <p>'n Behoeftte om te sien dat daar vordering plaasvind.</p>

Indien die resultate van hierdie afdeling van die vraelys (Afdeling C), vergelyk word met die behoeftes wat die sorggewers afgemerkt het in die behoeftevraelys, kan die volgende resultate daaruit verkry word:

Deelnemer 1: Hantering van gedragsprobleme, byvoorbeeld, hoe om op te tree wanneer die persoon "vreemd" optree. Deelnemer 1 het in die behoeftevraelys op al die vrae wat gehandel het oor die hantering van gedragsprobleme, die Opsies 4 (Behoeftte) en Opsies 3 (Kan moontlik 'n behoefte wees) geselekteer. Indien hierdie resultate dus met mekaar vergelyk word, kan die afleiding gemaak word dat Deelnemer 1 'n behoefte het om te weet hoe om die persoon met 'n TBB se gedragsprobleme te hanteer. Verder het Deelnemer 1 ook gemeld dat sy 'n behoefte daaraan het om te weet hoe die persoon se visuele probleme hanteer gaan word, asook om meer inligting oor die aard van verskillende terapie en die doel daarvan (veral met betrekking tot die hantering van die persoon se swak gesigspiere) in te win.

Deelnemer 2: Deelnemer 2 se response op die oop vrae stem ooreen met haar behoeftes in die vraelys. Die Deelnemer het aangetoon dat sy geen verdere behoeftes het aan inligting oor die algemene hantering van die persoon met 'n TBB asook tydens kommunikasie-interaksie nie.

Deelnemer 3: Deelnemer 3 het haar behoeftes aan inligting oor die hantering van die persoon met 'n TBB se gedrags-en emosionele probleme weereens beklemtoon by

wyse van haar response in Afdeling C. Sy het ook die behoefte uitgespreek oor hoe sy “vreemde” gedrag moet hanteer en dit duidelik gestel dat sy nie die kennis het om gedragprobleme op te los nie. Sy het dus ‘n behoefte aan riglyne om hierdie probleemareas te hanteer.

4.3. FASE 1 – DEEL 2: FOKUSGROEP EN SEMIGESTRUKTUREERDE ONDERHOUDE

In hierdie afdeling word die resultate wat tydens die fokusgroep en semigestruktureerde onderhoude (Fase 1: Deel 2) verkry is, volledig bespreek. In die diskoersanalises (DA) van die resultate van die gesprekke wat met die deelnemers (D4 – D11) gevoer is, het bepaalde temas na vore gekom. Die verlangde inligting is verkry uit gesprekke met die onderskeie deelnemers (sorggewers van persone met ‘n TBB wat alreeds deur die proses van rehabilitasie is). Tydens die gesprekke en onderhoude is daar 10 vrae aan die deelnemers gevra, soos uiteengesit in die metode. Die getranskribeerde gesprekke tussen die navorser en die deelnemers (D4 – D11) is in die bylae (Bylae L - O). Die resultate word as ‘n geheel bespreek en dus sal die inligting wat vanuit die fokusgroepe en semigestruktureerde onderhoude verkry is, saamgevoeg word en nie as afsonderlik bespreek word nie.

Die temas wat die meeste voorkom in die DA van die resultate word eerste beskryf. Daarna volg ‘n volledige uiteensetting van ander temas wat ook in die resultate voorkom. Dié temas is gevolglik nie van hoë frekwensie nie, en is ook net deur sekere deelnemers gemeld. Uit die aard van die ontwikkeling van die meetinstrument is dit belangrik om ook melding van die ander temas te maak, ten einde die instrument so volledig as moontlik te ontwikkel.

4.3.1. Hoofemas wat in die diskoersanalise na vore kom

Die hoofemas wat ná die DA na vore kom en wat deur die deelnemers as hulle belangrikste behoeftes aan inligting oor die hantering van die persoon met ‘n TBB op hierdie stadium van hulle lewe beskou word, is:

- a) Behoefte: Ondersteuning;
- b) Behoefte: Meer hoop aan sorggewers tydens die akute rehabilitasie-periode;

- c) Behoefte: Kommunikasie met die persoon met 'n TBB;
- d) Behoefte: Stimulasie van die persoon met 'n TBB;
- e) Behoefte: Inligting oor die aard van 'n TBB;
- f) Behoefte: Inligting oor die algemene hantering van die persoon met 'n TBB;
- g) Behoefte: Die professionele span
- h) Die deelnemers se persepsies van hulle rol in die reabilitasiespan tydens die akute rehabilitasie

Elkeen van hierdie temas word vervolgens afsonderlik uiteengesit.

a) Behoefte: Ondersteuning

In hierdie konteks verwys die term “Behoefte aan ondersteuning” na die deelnemers se behoeftes aan meer ondersteuning tydens die akute reabilitasieperiode. Die deelnemers is van mening dat indien hulle meer ondersteuning tydens die akute reabilitasieperiode ontvang het, hulle moontlik die versorging en gepaardgaande probleme met die benadering van die persoon met 'n TBB beter sou kon hanteer. Die resultate van die DA dui aan dat die deelnemers alreeds tydens die akute reabilitasieperiode 'n behoefte aan ondersteuningsgroepe het. Die volgende patrone van behoeftes het in die tema van ondersteuning navore gekom en sal vervolgens bespreek word: Behoefte aan ondersteuningsgroepe en Behoefte aan meer ondersteuning deur professionele persone en ander, ten einde die nodige aanpassings in hulle lewenstyl te maak.

• Behoefte aan ondersteuningsgroepe

Daar is duidelike patrone in die subtema “Behoefte aan ondersteuningsgroepe” verkry, wat deur die verskillende deelnemers in die volgende aanhalings geïllustreer word:

“Daar moet soorte van 'n groep sorggewers opgestel word om met daai ouers ..., sê, met die sorggewer te gaan praat” (Deelnemer 9).

“So as daar 'n groep van sê maar sorggewers kan kom en die rondte doen by ICU en hoë sorg en vir daai ouers te sê: “Hoor hier, dit is nie so sleg nie en daar is hoop, en glo wat jy wil” (Deelnemer 9).

Met ander woorde, die deelnemer is van mening dat sorggewers alreeds hierdie tipe ondersteuningsgroepe tydens die akute rehabilitasieperiode nodig het vir ondersteuning en om hulle emosies, bekommernisse en gevoelens met daardie persone te deel. Die deelnemers het ook 'n bepaalde behoefte om met ander persone in ondersteuningsgroepe te kan kommunikeer, ten einde meer kennis te verkry van hoe om sekere situasies te hanteer - ook vir geselskap. Dit is duidelik dat die deelnemers bemoediging, ondersteuning en opleiding tydens die akute periode nodig het. Hierdie behoefte word in die volgende aanhalings deur verskillende deelnemers geïllustreer:

“...waar 'n mens 'n groep moet maak waar versorgers mekaar kan ontmoet. En ek dink dit kan 'n baie baie goeie idee wees. Want ons uhm, ons versorgers is die hele hele liewe dag net besig met uhm, daai persoon. En dit voel later jy word afgestomp. Jy het regtig behoefte aan geselskap” (Deelnemer 8).

Die deelnemers meld ook dat hierdie behoefte aan ondersteuningsgroepe en geselskap, hulle juis sou ondersteun om die gepaardgaande probleme beter op te los en te hanteer. Dit word beklemtoon in die volgende aanhaling. *“Geselskap, geselskap. Dit is baie alleen. So ek dink ek sou enige iets wat haar terapie en versorging aanbetref, beter kon hanteer as ek ook 'n groep kon gehad het”* (Deelnemer 8).

“...maar ek dink as 'n mens met iemand anders praat en so... dan kan jy 'n idee kry van dit wat hulle ook maar deurgaans en dit maak jou darem weer voel: “ Okay, jy is nie alleen in hierdie ding in nie” (Deelnemer 8).

“En ek dink as 'n mens so 'n groep het wat, (soos as die breinbeseerdes bymekaar kom), so groep wat ook onder leiding kan praat met mekaar, en bv. sê: “Maar hou nou moed jy sal sien oor twee weke sal haar bui dalk so en so verander” (Deelnemer 8).

Dit is met ander woorde vir die deelnemers belangrik om hulle gevoelens, behoeftes en probleme met ander sorggewers te deel wat ook alreeds deur die proses is. Die deelnemers is van mening dat hulle meer ondersteuning en hulp nodig het tydens die akute rehabilitasieperiode, ten einde die nodige ondersteuning en bystand te verkry om die stresvolle situasie beter te hanteer. Die behoefte om met ander persone te praat wat alreeds deur die proses is, is een van die areas van ondersteuning waaraan die deelnemers 'n behoefte het. *“Ek sê altyd as hulle vir my vra om te gaan praat by 'n*

pasiënt wat hoofbesering opgedoen het, by ICU en die hoë sorge, dan sê ek dit is nie daai pasiënt wat hulp nodig het nie, dit is jy” (Deelnemer 9).

“Ek dink mens wil bystand hê op daai stadium. Jy wil graag bystand hê, en-en jy soek mense wat verstaan. En-en-en ek dink daar is min dinge in die lewe wat vir jou... dis-dis reeds vir jou ‘n traumatiese belewenis, dan soek ‘n mens dan seker maar mense wat vir jou as ouers kan bystaan. Selfs tydens wanneer jy jou kind besoek” (Deelnemer 6).

Die behoefte word verder beklemtoon in die volgende aanhalings deurdat die deelnemers van mening is, dat hulle nodig het om met ander sorggewers te praat oor meer hulp en ondersteuning. *“So ek dink dit is die grootste behoefte om iemand, iemand wat baie na aan ‘n hoofbeseerde is, vir jou te kom sê: “Glo wat jy wil glo. Moenie gaan volgens die dokters en die susters nie” (Deelnemer 9).*

As gevolg van die feit dat die familiedinamika dikwels verander wanneer ‘n persoon ‘n TBB het, ervaar die sorggewers soms dat hulle alleen deur die proses moet gaan, en geen ondersteuning van ander familieledede ontvang nie. Hierdie behoefte word duidelik geïllustreer in die volgende:

“As daai pasiënt bygekom het...en dan het jy niemand om jou nie, dan is die predikante weg, die familie is weg” en “Ek sit nou nog met probleme met hom, en ek sit alleen” (Deelnemer 9).

“So almal wat die sorggewer word is alweer op die familie en uhm hulle kan dit nie “handle” nie omdat daar nie vir hulle hulp is nie” (Deelnemer 9).

“In die begin is familieledede en vriende baie nou in kontak, maar later raak hulle ook, familie almal, hulle skryf daai persoon af en hulle begin vergeet en op die ou einde is dit net die ‘caretaker’ en daai persoon wat nog oor is. Dit is my en my man se ondervinding...” (Deelnemer 6).

Uit die bogenoemde aanhalings word die deelnemers se behoeftes aan die hulp en bystand van ondersteuningsgroepe dus duideliker beklemtoon.

Deelnemer 8 beklemtoon ook hierdie behoefte, deurdat sy tydens die onderhoud meld dat dit vir haar belangrik sou wees om met ander sorggewers te kommunikeer, om meer

inligting te ontvang oor hoe hulle sekere probleemareas hanteer. Die deelnemer (D8) beklemtoon die tema “Behoeftes aan ondersteuning tydens die akute rehabilitasieperiode” verder. Deelnemer 8 is van mening dat indien sy vroeër by ‘n sorggewer-ondersteuningsgroep ingeskakel het dit vir haar van groot hulp in terme van inligtingsverskaffing sou gewees het.

Die behoefte word in die volgende aanhalings beskryf: *“En maar ook net om met ander versorgers te kon praat om te hoor hoe doen hulle dit. Want aanvanklik het ek nie...ons het eers in die tweede jaar by die groep ingeskakel. En ek dink as ons van die eerste jaar af daar kon wees, jy weet, dat ‘n mens met verskillende terapeute, verskillende sorggewers en verskillende persone met breinbeserings kon praat, sou dit gehelp het”* (Deelnemer 8).

Een van die uitkomstes van die DA is dat die deelnemers van mening is dat hulle reeds ondersteuning tydens die akute rehabilitasieperiode benodig en wel in die vorm van kommunikasiegroepe. Die deelnemers beskou die kommunikasie-groep as ‘n medium waardeur hulle aan ander professionele persone en persone met ‘n TBB verskillende vrae kan vra oor die probleme wat hulle as sorggewers ervaar, in die hantering van die persoon met ‘n TBB. *“Die ander ding sou ek sê jy weet meer, ‘n kommunikasie-vraag groep, eerder as sommer net ‘n praatjie uhm, dis hoe dinge werk en ons sit en luister na ‘n praatjie of so iets. Iets waar ons kan vrae vra”* (Deelnemer 8).

Dit is dus duidelik dat die deelnemers nie net ‘n behoefte het om aanhoudend inligting te ontvang nie, maar dat hulle ook wil deelneem aan gesprekke om hulle onmiddellike behoeftes te bevredig, asook om hulle emosies en gevoelens met ander sorggewers en professionele persone te deel. Die behoefte aan ondersteuningsgroepe vir sorggewers is vir die deelnemers baie belangrik, omdat dit hulle emosionele behoeftes ook op hierdie wyse bevredig. Die deelnemers vertolk die rol as sorggewer as ‘n emosionele tydperk waardeur hulle beweeg, en benodig gevolglik ondersteuning om hierdie emosionele behoeftes te bevredig. Hierdie stelling word deur Deelnemer 8 gestaaf: *‘Uhm jy ry emosioneel baie wipplank, want uhm as sy vorder dan voel jy goed en as sy nie vorder nie dan voel jy nie goed nie... So uhm, dit is ‘n baie emosionele ding om na, om na iemand om te sien. So enige vraag wat vra, hoe die sorggewer se emosies voel”* (Deelnemer 8).

Die deelnemer (D8) is ook verder van mening dat daar tydens die persoon met 'n TBB se terapietydperk ook na die sorggewers se emosionele behoeftes omgesien moet word, deur belangstelling te toon in hulle emosies tydens die proses van versorging. Deur ook met die sorggewers gedurende daardie sessies te kommunikeer, dien vir hulle as 'n bron van ondersteuning: *“Want kom ons by terapie, dan gaan dit die heelyd oor TBB8. Dit gaan oor wat sy die hele week gedoen het, hoe gaan dit met haar. Jy weet so en... uhm dit moet ek vir jou sê het ek baie waardeer van TBB8 se terapeute. Dat dit partymaal vir my meer beteken het om soon toe te gaan as wat ek dink dit het vir haar beteken. Want dit is die enigste iemand met wie ek kon praat in die dag”* (Deelnemer 8).

Om hulle teleurstellings met iemand te deel, is ook 'n rede waarom die deelnemers 'n behoefte het aan ondersteuningsgroepe vir sorggewers. Die deelnemers meld dat hulle teleurstellings ervaar in die hantering van die persoon met 'n TBB, weens die feit dat die vordering nie altyd na wense is nie: *“Want ek dink soos met enige beroep, of enige iets, as jy begin daarmee, dan dink jy, jy gaan 'n verskil maak en dan kom jy na 'n maand agter jy is nie besig om 'n verskil te maak nie”. ...so ek dink: “Watse teleurstellings ervaar jy as jy dit nie maak nie?”* (Deelnemer 8).

- **Behoeftes aan ondersteuning deur professionele persone en ander om die nodige veranderinge in die deelnemers se lewenstyl te maak**

Weens die impak wat die versorging van die persoon met 'n TBB op die sorggewers se lewenstyl het, het sorggewers ook 'n behoefte aan die ondersteuning van professionele persone en ander ten einde hulp te verkry, in verband met die aanpassings en veranderinge wat hulle in hulle lewenstyl moet maak, om na die persoon met 'n TBB te kan omsien.

Die deelnemers het ook ondersteuning nodig met die versorging van die persoon met 'n TBB, sodat hulle steeds hulle daaglikse verpligtinge kan nakom. Hulle het dus gevolglik behoefte daaraan dat daar daaglik iemand of instansies moet wees, wat kan hulp verskaf met die versorging van die persoon.

Die aard van hierdie behoeftes word duidelik deur die volgende aanhalings geïllustreer: *“Maar ek voel daar moet 'n tipe koshuis wees, waar hulle kan inboek met*

sorggewers...vir daai tyd voor jy as 'n ma hulle weer kan huistoe vat.” en “Maar jy-jy-jy het hulp nodig, van alle kante. En daar moet 'n plek wees waar hulle kan gaan waar jy hulle kan vat, wat goedkoop is” (Deelnemer 9).

“I guess it is just maybe, if I could afford it, somebody that would look after TBB4 instead of me doing it all the time. Cause I must start to work, to make money to... care for the rest of the family and everything. Everything that I need to do. Because if he needs attention all the time. If I go to work, he sits and does nothing. So, I need somebody who maybe would be prepared to help me with it. Of course I need to pay... because, he does, he does nothing if I don't do it with him. But I can't sit and keep him occupied all day, cause I also need to work. Or if somewhere where I could take him and somebody would keep him occupied during the day. That I can also work and I know he is not just sitting and do nothing. That's my biggest problem” (Deelnemer 4).

“[Ek dink dit is miskien, as ek dit kon bekostig, iemand wat na TBB4 sal kyk, inplaas daarvan dat ek dit die hele tyd moet doen. Want ek moet begin werk, om geld te maak... om na die res van die gesin en alles om te sien. Alles wat ek moet doen. Want hy benodig die hele tyd aandag. As ek werk toe gaan sit hy net en doen niks. So, ek benodig iemand wat miskien voorbereid is om my te help met dit. Natuurlik sal ek moet betaal...want, hy doen, hy doen niks as ek dit nie vir hom doen nie. Maar ek kan nie sit en hom die hele dag besig hou nie, want ek moet ook werk. Of iewers waar ek hom kan vat en iemand wat hom kan besig hou vir die dag. Dat ek ook kan werk en weet hy sit nie net en doen niks nie. Dit is my grootste probleem]” (Deelnemer 4).

Dit is uit die bogenoemde aanhalings duidelik dat die deelnemers 'n behoefte aan hulp en bystand het, ten einde hierdie aanpassings wat hulle in hulle leefwyse moet maak, te kan behartig. Weens die finansiële druk wat 'n persoon met 'n TBB op 'n familiesisteem plaas, is dit uiteraard vanselfsprekend dat die sorggewer (dikwels die vrou) weer moet begin werk, om al die gesins- en finansiële verpligtinge te kan nakom. Dit op sigself lei tot spanning, omdat daar dan niemand anders is om na die persoon gedurende die dag om te sien nie. 'n Ander gevolg van die versorging van 'n TBB vir 'n gesinslewe en familiesisteem, is dat die sorggewer dikwels sy/haar werk moet prys gee of verander, om die nodige versorging te kan behartig. Laasgenoemde is dikwels die eerste probleem waarmee sorggewers te kampe het en waarvoor hulle hulp benodig.

Deelnemer 9 het dit ook in hierdie studie beklemtoon: *“Die eerste ding is... Sal jou werk... sal jy hierdie kind by die huis kan kyk na, met jou werk? En sal jy iemand kan inkry om dit te kan doen?”* (Deelnemer 9).

Opsommend kan daar dus die afleiding gemaak word, dat die deelnemers 'n behoefte het aan ondersteuning tydens die akute rehabilitasieperiode ten einde meer inligting te bekom, ten opsigte van: hulle emosies, gevoelens en teleurstellings met ander te deel, om stresvolle situasies beter te hanteer deur te weet dat hulle nie alleen deur die proses gaan nie. Sorggewers verlang ook ondersteuning deur professionele en ander persone om die nodige aanpassings in hulle leefwyse te maak ten opsigte van hulle werk en om na die persoon met 'n TBB om te sien. Die behoeftes wat herhaaldelik in die DA na vore kom, is dat die deelnemers 'n behoefte daaraan het om met ander persone wat reeds deur die proses is, te kan kommunikeer oor hulp, inligtingverskaffing, emosies, gevoelens en teleurstellings. Die aanpassings wat gemaak moet word, kan emosionele stress ontlok, en daarom het die deelnemers ondersteuning nodig om hierdie aanpassings, veral in terme van hulle werk en tuisversorging van die persoon met 'n TBB, te maak. Hierdie behoefte-terreine is dus in die meetinstrument ingesluit.

b) Behoefte: Dat daar meer hoop aan sorggewers gegee moet word tydens die akute rehabilitasie periode

Bogenoemde tema dui daarop dat die deelnemers van mening is dat hulle nie genoeg hoop tydens die akute rehabilitasieperiode ontvang nie. Die tema kom herhaaldelik in die DA van die resultate na vore. Die deelnemers het 'n sterk behoefte dat daar meer hoop aan hulle gegee moet word. Hulle het tydens die fokusgroep en semigestruktureerde onderhoude gemeld dat indien hulle meer hoop van ander persone en professionele persone tydens die akute tydperk ontvang het, hulle die situasie beter sou kon hanteer.

Die algemene patrone wat onder die tema van “Hoop” in die DA voorkom, is: 'n Behoefte om met ander persone, wat kennis het oor breinbeserings, te praat vir meer hoop; 'n Behoefte aan meer hoop deur professionele persone; 'n Behoefte om te weet wat om van die persoon met 'n TBB te verwag, en wat sy langtermynuitkomst gaan wees.

- **‘n Behoefte om met ander persone, wat kennis het oor breinbeserings, te praat vir meer hoop**

Die onderstaande aanhalings illustreer die deelnemers se behoeftes om met ander persone (wat mediese kennis het) te praat om sodoende meer hoop aan hulle te verskaf tydens die akute rehabilitasieperiode, in die hantering van die persoon met ‘n TBB.

“So my eerste behoefte was om net met iemand te praat wat vir jou sê uhm: “Vertrou op God en glo”, want hulle [professionele persone] gee vir jou hierdie totale negatiewe goed” (Deelnemer 9).

“Maar as daar net iemand buite, wat mediese kennis het dit vir daai ouers kon sê: “Glo wat jy wil glo”. As jy ‘n kind van die Here is vertrou jy op Hom en jy vertrou jou gebed. Dis al” (Deelnemer 9).

Wat interessant is in die bogenoemde aanhalings, is dat die deelnemer juis nie met mediese personeel wou praat vir hoop nie, aangesien sy van mening was dat die mediese personeel (dokters en verpleegsters) die persone is wat nie hoop gee nie. Deelnemer 9 is dus daarvan oortuig dat alle professionele persone meer hoop aan sorggewers moet of kan gee tydens die akute rehabilitasieperiode en minder negatief teenoor die persoon met ‘n TBB se uitkomst moet wees.

- **‘n Behoefte aan meer hoop deur professionele persone**

Die deelnemers het verder ook ‘n behoefte om met iemand te praat wat aan hulle op ‘n eenvoudige wyse verduidelik wat die aard van die probleem is as gevolg van die breinbesering is, sodat hulle beter voorbereid kan wees om die situasie en gepaardgaande probleme te hanteer. Hierdie behoeftes ressorteer onder die volgende subtema van “Hoop”, naamlik die deelnemers se behoefte daaraan dat professionele persone meer hoop moet gee. Dit word in die volgende aanhalings geïllustreer:

“Ek is teleurgesteld in almal. Al die dokters. Hulle gee geen hoop nie” (Deelnemer 10).
“Ek kan nie verstaan nie, weet hulle dan niks, of wil hulle net nie vir jou hoop gee nie of stel hulle nie belang nie?” (Deelnemer 10).

“Daar is een dokter wat vir my gesê het, daar is 95% kans dat sy weer sal loop en dit is waaraan ek vasklou” (Deelnemer 10).

Uit die bogenoemde aanhalings blyk dit ook dat Deelnemer 10 negatief ingestel is, teenoor die ondersteuning en hantering wat sy van die professionele persone af ontvang het. Deelnemer 10 se mening dat die rehabilitasiepersoneel nie hoop gee nie, het tot gevolg dat sy hulle ervaar het as belangeloos en dat professionele persone nie oor voldoende kennis beskik nie. Die bewering dat die deelnemers van mening is dat die personeel nie belangstel nie en ook geen hoop gee nie, kom ook duidelik in die volgende aanhalings ter sprake:

“Except when he was in the clinic, we had a physiotherapist who said to me why should she bother about his foot that’s hanging, because he is never going to walk again anyway. And things like that. I mean, she, she decided he is not going to walk again, so why should she worry about physiotherapy...” (Deelnemer 4). [*Behalwe toe hy in die kliniek was, het ons ‘n fisioterapeut gehad wat gesê het hoekom moet sy bekommerd wees oor sy voet wat hang, want hy gaan in elk geval nooit weer loop nie. En dinge soos dit. Ek bedoel, sy, sy het besluit hy gaan nooit weer kan loop nie, so hoekom moet sy bekommerd wees oor fisioterapie*] (Deelnemer 4).

“Jy weet soos as jou kind, of wie ook, nou daar lê, sal hulle vir jou sê dat jou kind dit nie gaan maak nie. Hy gaan nie lank leef nie, en jy weet op daai stadium wil jy nie sulke dinge hoor nie. Jy wil bemoediging hê. Jy wil nie bekommerd wees nie. Hou jou oë op die Here, sulke dinge jy weet, dit, dit, jy wil nie seergemaak voel nie” (Deelnemer 6).

“Baie mense het natuurlik al gesê uhm gaan sit jou kind in ‘n kliniek. Vergeet van haar en gaan aan met jou lewe. Nou uh, dis nie reg nie. Jy kan nie dit doen nie” (Deelnemer 7).

“As daar ‘n hoofbesering is en die dokter sê: “Hoor hier, skryf hom af”. Dan sê ek: “Vergeet dit, jy bly hoop tot op die laaste. Tot op die laaste, want die affekteer jou” (Deelnemer 9).

“Kyk dit is...ek wens net ek het daai tyd geweet wat ek vandag weet dan sou ons dit beter hanteer het en ons sou meer hoop gehad het. Maar al die dokters is negatief. Die

meeste terapeute ook. So ons het nie geweet waar ons staan en wat lê voor nie” (Deelnemer 10).

Dit wil voorkom asof die bevinding dat die rehabilitasiepersoneel nie hoop gee nie, dit die deelnemers se hantering van die proses beïnvloed, aangesien hulle emosionele behoeftes nie bevredig word nie. Die deelnemers ervaar reeds probleme met die aanpassing om die persoon met 'n TBB te versorg, en om die verworwe probleme te hanteer. Om meer hoop aan die sorggewers te verskaf, is dus ook 'n vorm van ondersteuning, wat die deelnemers se behoefte is, veral tydens die akute rehabilitasieperiode.

- **'n Behoefte om te weet wat om van die persoon met 'n TBB te verwag, en wat sy langtermynuitkomst gaan wees**

Onder dieselfde tema van “Hoop”, het die deelnemers ook 'n behoefte om te weet wat om van die persoon met 'n TBB te verwag en wat die persoon se langtermynuitkomst gaan wees (Sub-tema 3). Die behoefte word in die volgende aanhalings beklemtoon:

“If the speech therapist just said to me..., I didn't really know what to expect, but I mean this is what could happen and this is sort of the problems that you are going to have....afterwards. But I mean it took TBB4 such a long time. He was in a coma for 8 months. But I gradually realize this is actually what he is going to be like. But no one really ever said to me, TBB4 is like this and this is the problems that you are going to have. Or this is how we are going to treat him...” (Deelnemer 4). *[As die spraakterapeut net vir my gesê het... Ek het regtig nie geweet wat om te verwag nie, maar ek bedoel, dit is wat kan gebeur, en dit is soort van die probleme wat jy gaan hê... na die tyd. Maar ek bedoel, dit het TBB4 so 'n lang tyd geneem. Hy was in 'n koma vir 8 maande gewees. Maar niemand het ooit regtig vir my gesê, TBB4 is soos dit, en dit is die probleme wat jy met hom gaan hê nie. Of dit is hoe ons hom gaan behandel...]* (Deelnemer 4).

“...my grootste behoefte was dat iemand net vir my 'n idee moet kan gee van die padjie wat ons gaan moet loop. Jy kan hierdie kant loop en daai een kan daai kant toe loop, party het 'n kort padjie en ander het 'n lang padjie. Maar dat jy net die hele spektrum vir jou gestel word en sê binne hierdie ervarings van verskillende mense gaan jy 'n padjie

loop”. en “Ja. Wat is die beste uhm-uhm, uitkoms en wat is die slegste uitkoms. En daar is baie van hierdie wat dieselfde is by almal. Party sin vat net langer. Daar is, (ek het dit nou al gesien), dit is nou seker bietjie van ‘n veralgemening. Maar daar is sekere dinge wat dieselfde is by almal van hulle” (Deelnemer 5).

“What’s the future that they are going to have? en “Are they going to work again, whatever...” (Deelnemer 4). [Wat is die toekoms wat hulle gaan hê?] en [Gaan hulle weer kan werk, wat ook al...] (Deelnemer 4).

Die deelnemers het ‘n behoefte om alreeds tydens die akute rehabilitasieperiode te weet wat die langtermynuitkomst van die persoon met ‘n TBB behoort te wees. Hulle het hierdie tipe inligting nodig om meer hoop te kan hê en wil dus nie hê dat die personeel negatief ingestel moet wees nie.

c) Behoefte: Kommunikasie met die persoon met ‘n TBB

In die tema, “Behoefte aan kommunikasie met die persoon met ‘n TBB” is dit duidelik dat kommunikasie juis een van die grootste behoeftes is wat die deelnemers tydens die akute rehabilitasieperiode ondervind. Die deelnemers het dit as ‘n skok ervaar dat hulle nie met die persoon met ‘n TBB kon kommunikeer nie, en het gevolglik ‘n bepaalde behoefte daaraan om inligting te verkry oor hoe om met die persoon met ‘n TBB te kan kommunikeer. In hierdie tema kom daar weereens twee algemene patrone (subtemas) voor: ‘n Behoefte om te weet hoe om met die persoon met ‘n TBB te kommunikeer en ‘n Behoefte aan spesifieke riglyne oor hoe om met die persoon te kommunikeer.

- **‘n Behoefte om te weet hoe om met die persoon met ‘n TBB te kommunikeer**

In die eerste subtema: “‘n Behoefte om te weet hoe om met die persoon met ‘n TBB te kommunikeer” illustreer die volgende aanhalings die deelnemers se behoeftes rakende kommunikasie met die geaffekteerde persoon:

“Maar ons het nie geweet hoe om met haar te kommunikeer nie” (Deelnemer 10).

“Dit was verskriklik. Dit was vir my ‘n geweldige skok toe ek nie met hom kon praat nie” (Deelnemer 9).

“My husband didn’t even speak for 10 months. He didn’t do anything for 10 months. He couldn’t speak. He still can’t really speak. So for 10 months I didn’t really know what he needed. He just lay in bed and we just did anything that we thought we needed to do. And... it was difficult cause we didn’t know what he wanted” (Deelnemer 4). *[My man het nie eers gepraat vir 10 maande nie. Hy kon niks doen vir 10 maande nie. Hy kon nie praat nie. Hy kan nogsteeds nie regtig praat nie. So vir tien maande, het ek nie regtig geweet wat hy nodig het nie. Hy het net in die bed gelê, en ons het maar net alles gedoen wat ons gedink het ons moet doen. En... dit was moeilik, want ons het nie geweet wat hy wou gehad het nie]* (Deelnemer 4).

Om met die persoon te kan kommunikeer, hou direk verband met die deelnemers se behoefte aan ondersteuning en inligting oor hoe om sekere probleme wat die persoon met ‘n TBB ervaar, te hanteer.

- **‘n Behoefte aan spesifieke riglyne oor hoe om met die persoon te kommunikeer**

Dit feit dat die deelnemers nie oor die bogenoemde kennis in die vorige subtema (subtema 1) beskik nie, en dit as ‘n skok beskryf, kan ook toegeskryf word aan hulle behoefte aan spesifieke riglyne oor hoe om met die persoon te kan kommunikeer (subtema 2), reeds tydens die akute rehabilitasieperiode. Die deelnemers benodig spesifieke riglyne of oplossings vir die probleme wat hulle tydens kommunikasie-interaksie met die persoon met ‘n TBB ervaar. Dit word geïllustreer in die volgende aanhalings:

“Ek weet nie ek het nie eintlik veel ‘n oplossing oor hoe om met haar te gekommunikeer het nie. Ek het maar net baie herhaal en herhaal en haar hande gevat en dan so gedoen met haar wat sy moes gedoen het” (Deelnemer 8).

“...I mean... in a way I know what to do, but don’t know if it really helps. So in someway knowing what he actually wanted to know, he can’t read so, he cannot sit down and read and his handwriting is very bad. That’s sort of thing its – communication is my and

TBB4's biggest problem" (Deelnemer 4). *[Ek bedoel. In 'n sekere mate weet ek wat om te doen, maar ek weet nie of dit regtig help nie. So, op 'n manier weet wat hy graag wil weet, hy kan nie lees nie, so hy kan nie gaan sit en lees en sy handskrif is baie swak. Daardie soort van ding – kommunikasie is my en TBB4 se grootste probleem]* (Deelnemer 4).

"Dit sou my verskriklik kon help as, as hulle miskien vir TBB8 kon 'n manier gee waarmee sy met my kon kommunikeer" (Deelnemer 8).

"So, daar moet op, of ek- ek weet nie, julle ken meer die goed, dat sy miskien uhm twee kaarte by haar kon gehad het, een met 'n hartseer gesig en een met 'n vrolike gesig en dan net kon sê ..."Ja" (Deelnemer 8).

"... en uhm, toe hierso aan die einde van die tydperk, van ons van die tydperk wat ek na haar gekyk het, het uhm iemand vir my 'n "device" gegee wat jy druk as sy wil, as sy wil...uhm, sê nou maar iets sou sê....en toe het ek baie keer gewonder as ek nie vroeër dalk so ding gehad het nie...of dit nie dalk meer sou gehelp het nie" (Deelnemer 8).

Die deelnemers het onder die tema "Behoeftes aan maniere hoe om met die persoon met 'n TBB te kommunikeer", ook die behoefte uitgespreek om riglyne te kry, om te weet of die persoon met 'n TBB wel die boodskap verstaan tydens kommunikasie-interaksie.

"Uhm sy kon, en ja nou ook nog. Sy reageer nie as 'n mens regtig met haar gepraat het nie. So as jy vir haar iets gesê het, uhm, het sy geen uitdrukking getoon nie, of sy het nie die gepaste uitdrukking getoon nie. So uhm, wat vir my baie moeilik was met kommunikasie met haar, ek het nie regtig geweet of sy my altyd verstaan nie" (Deelnemer 8).

"Because I mean even though... in a way I know what to do, but don't know if it really helps. So, I guess ja, in some way knowing what he actually wanted to know. He can't read so, he can't sit down and read. His handwriting is very bad. That's sort of things its... Communication is me and TBB4's biggest problem" (Deelnemer 4). *[Want ek bedoel...op 'n manier weet ek wat om te doen, maar weet nie of dit regtig help nie. So ek dink, op 'n manier weet ek hy eintlik graag wil weet. Hy kan nie lees nie so, hy kan*

nie sit en lees nie. Sy handskrif is baie swak. Daardie soort van dinge dis... Kommunikasie is my en TBB se grootste probleem”] (Deelnemer 4).

Die deelnemers het riglyne nodig om te weet op watter kommunikasietekens hulle moet let tydens interaksie met die persoon met 'n TBB, ten einde te weet of die persoon wel die kommunikasieboodskap verstaan.

d) Behoefte: Stimulasie van die persoon met 'n TBB

Die tema “Stimulasie van die persoon met 'n TBB” dui daarop dat die deelnemers 'n behoefte het om te weet wat hulle as sorggewers, alreeds tydens die akute rehabilitasieperiode, kan doen om die persoon met 'n TBB te stimuleer. Die deelnemers is nie bewus van maniere waarop hulle die persoon met 'n TBB kan stimuleer nie, maar het die behoefte om met die persoon te kan “kommunikeer”. Hierdie behoeftes kom duidelik voor in die volgende aanhalings van Deelnemer 9:

“As iemand net vir my gesê het: “Hoor hier, staan net by jou kind en druk hom, en vryf hom en smeer hom...dan sou ek dit ook gedoen het” en “... as iemand net vir jou kan sê: ” Hoor hier vat aan hom, druk hom, vryf hom” (Deelnemer 9).

“En dan gehoor. Die gehoor, weet ek het nooit daaraan gedink nie. Dat jy die healtyd met hom praat, normaal en dat jy musiek moet speel...en dat uhm, uh, die healtyd dat hy beseft jy is daarso” en “... en dat jy al begin praat en hy dan woorde optel” (Deelnemer 9).

“Sien ek het ek het daar maar my vyfde, sesde sintuig gebruik en gesê slaan vir my daai een. Jy sien om haar te probeer stimuleer. Stimulasie was van radikale belang. Is ook van die begin af, jy weet om so persoon weer uit daai fase uit te kry” (Deelnemer 6).

Uit die bogenoemde aanhalings blyk dit dat die deelnemers 'n behoefte het aan maniere waarop hulle die persoon met 'n TBB kan stimuleer. Die deelnemers is ook nie bewus van metodes waarvolgens hulle die persoon met 'n TBB kan stimuleer nie, en dit is gevolglik vir hulle 'n behoefte om die hierdie metodes alreeds tydens die akute rehabilitasie periode aan te leer.

e) Behoefte: Inligting oor die aard van 'n TBB

Dit kom in die DA na vore dat die deelnemers nie kennis dra van die funksies van die brein nie. Die deelnemers is van mening dat hulle die persoon met 'n TBB beter sou kon hanteer en ondersteun tydens die akute rehabilitasieperiode, as hulle die nodige kennis in hierdie verband gehad het. Die deelnemers se behoeftes word in die volgende aanhalings geïllustreer:

“Uhm, inligting oor wat spesifiek seergekry het... as miskien bietjie verduidelik hoe die brein werk ...sal mens dalk bietjie kan sien okay... Haar man het altyd vir my gesê, hulle het 'n scan gewys en gesê daai en daai deel is swart op die brein. Maar dan het ek altyd gewonder maar daai deel wat swart is? Hoekom? Wat?” (Deelnemer 8).

“... en ek dink vir so versorger is dit baie, baie moeilik om te verstaan hoekom die daai persoon so optree, so ja, uhm ek dink dit kan nogal help as 'n mens miskien bietjie van die brein weet” (Deelnemer 8).

f) Behoefte: Inligting oor die algemene hantering van die persoon met 'n TBB

'n Volgende tema wat na vore kom, is dat die deelnemers behoeftes aan inligting het, ten opsigte van watter probleme wat die persoon met 'n TBB vertoon eerste aandag moet geniet (Prioriteite in die versorging van die persoon met 'n TBB). 'n Voorbeeld hiervan is, dat Deelnemer 8 die behoefte het om te weet watter probleemareas sy eerste aandag aan moes gee.

“Ek sê nou maar hulle kon vir my sê kyk spesifiek na haar kommunikasie, kyk na haar balans. Kyk... jy weet net bietjie meer... want daar is soveel dinge wat verkeerd is, mens kan nie alles gelyk aanspreek nie” (Deelnemer 8).

“So as iemand dalk net kon sê “ Begin eerste met oefeninge om haar spraak te verbeter” En dis eerste prioriteit en die tweede een is sê om haar weer te leer om weer 'n toilet-roetine te hê” (Deelnemer 8).

Basiese versorgingsbehoefte is ook 'n patroon wat onder die tema: “Behoefte aan inligting oor die algemene hantering van die persoon met 'n TBB” voorkom. Die

deelnemers is onseker oor watter basiese behoeftes eerste aandag moet geniet. Dit word in die volgende aanhaling geïllustreer: *“Uhm, so dit is alles, dit is sy... so as jy dit saamvat, is dit bedseer, en maar dan is dit ‘n daaglikse bad iemand sal jou moet help, fisioterapie iemand gaan jou met dit moet help”* (Deelnemer 9).

Dieselfde word geïllustreer in Deelnemer 9 se behoefte daaraan, om te weet wanneer sy die persoon met ‘n TBB kan begin help met voeding:

“Wat kan hy eet? Wat kan jy hom voer?” en “en uhm, ek het nie geweet wat hy regtig kan eet nie, want hy het daai pyp ingehad. Die voedingspyp. Hoe gaan hy van dit na kos toe kan gaan, en uhm dit was my grootste behoeftes gewees” (Deelnemer 9).

Deelnemer 5 het ook die behoefte om te weet wat die persoon met ‘n TBB se grootste behoeftes is waaraan sy as sorggewer aandag moet gee: *“Ek sou sê uhm, die Spraakterapeut, maar ek moet dit, moet net vir jou sê wat is jou kind se behoeftes, hulle self moet daarin uhm, voorsien. Maar dan moet hulle vir jou sê as hulle nie by jou is nie, of as die pasiënt nie by hulle is nie, wat kan ek doen wat my rol kan wees om haar te help”* (Deelnemer 5).

Opsommend kan daar dus uit die bogenoemde aanhalings afgelei word dat die deelnemers se behoeftes in terme van algemene hantering van die persoon met ‘n TBB hoofsaaklik te doen het met meer inligting oor die aard van die persoon met ‘n TBB se besering, watter terreine voorkeuringversorging verg, asook meer inligting oor die hantering van basiese behoeftes. Laastens het die deelnemers (Deelnemer 5) ‘n behoefte daaraan om inligting te bekom in verband met die persoon met ‘n TBB se behoeftes en wat sy as sorggewer kan doen om hierdie behoeftes te bevredig.

g) Behoefte: Die professionele span

Die volgende tema wat uit die DA na vore kom, is: Die professionele span. Hierdie tema hou verband met die deelnemers se behoeftes dat meer inligting deur die span aan hulle verskaf moet word, om sodoende te wete te kom oor wat die rol van die verskillende spanlede is. Die professionele span moet ook vasstel wat die sorggewers se behoeftes ten opsigte van die hantering van die persoon met ‘n TBB is. Dit is ook vir die sorggewers belangrik om inligting te ontvang oor die uitkomst van die

evaluasiresultate en die doel van die verskillende behandelings wat aan die geaffekteerde persoon verskaf word. Dat hulle rol as sorggewers in die span erken moet word, asook om te weet wat die rol van die verskillende spanlede is, is ook behoeftes wat die sorggewer onder hierdie tema meld. Laastens is dit vir die sorggewers belangrik dat die professionele span hulle beter moet voorberei vir die pad wat hulle moontlik gaan loop. Die aard van hierdie behoeftes word aan die hand van die volgende aanhalings geïllustreer en is in die volgende sub-temas onderverdeel: Behoeftes aan meer inligting deur die professionele span; 'n Behoeftes dat hulle rol as sorggewer in die span erken moet word; 'n Behoeftes om te weet wat die rol van die verskillende spanlede is en 'n Behoeftes dat die professionele span hulle moet voorberei vir die pad wat hulle gaan loop.

- **Behoeftes aan meer inligting deur die professionele span**

Die eerste patroon wat voorkom, is dat die deelnemers meer inligting benodig oor die aard van die besering en die uitkomst van die evaluasiresultate, sodat hulle meer realistiese verwagtinge kan koester ten opsigte van wat van die persoon met 'n TBB verwag mag word. Die volgende aanhalings illustreer die deelnemers se behoeftes in hierdie verband:

“En jy wil met hierdie kind praat. Verstaan jy? Hy is nog heeltemal ‘lights out’ en jy kan dit nie verstaan nie. So as ‘n gewone ouer nie eers ‘n bietjie mediese uhm-uhm goed agter hom het nie nie- ‘n mediese begrip, moet dit verskriklik wees vir hulle” (Deelnemer 9).

“As daai pasiënt eers uhm ‘geassess’ word, wat is die Afrikaanse woord, geëvalueer word, terug te kom na die sorggewer toe en sê; ‘Jy verwag te veel as jy verwag hy moet nou praat’ en “Maar ek dink dit is die belangrikste. Hoe belangrik gehoor en spraak en vat is. En te evalueer en vir daai ma sê: ‘Kyk, hy is soos...hulle sê nou hierdie een is soos ‘n veertienjarige en dat jy moet verwag dat hy uitbarstings kry...” (Deelnemer 9).

“Verduidelik dit in sleutel terme vir ‘n mens darem... ek bedoel feit, ons gaan nie alles verstaan soos wat julle dit geleer het nie of verstaan nie. Maar as hulle miskien net vir ‘n mens spesifiek kan verduidelik dit is min of meer wat jy kan verwag van iemand met so

besering. Ek bedoel elke besering is verskillend, maar jy weet uhm, dit en dit het seergekry. Uhm dit kan dalk verbeter, dit vermoed ons kan nie verbeter nie, maar mens kan daaraan werk, sodat 'n mens net tipe van riglyne het waarvolgens jy kan min of meer kan gaan” (Deelnemer 8).

Uit die bogenoemde aanhalings is dit volgens die twee deelnemers duidelik dat die professionele persone juis nie genoegsame inligting oor die aard van die breinbesering aan die sorggewers gee nie, en dit lei daartoe dat sorggewers 'n wanpersepsie het van die aard van die breinbesering. Die gevolg hiervan is dat hulle eers later ontugter word deur die realiteit en dit plaas verdere stres en druk op die versorgingsproses. Dit word in die volgende aanhalings geïllustreer:

“Niemand het vir ons gesê wat gaan gebeur nie. Ons het gedink sy gaan wakker word en nog dieselfde wees” (Deelnemer 10).

“Ek wens net iemand het vir my gesê hoe erg sy besering was dat ek hom nie gedruk het nie” (Deelnemer 9).

“'n Mens wil so gou moontlik wil jy hulp hê daarvoor. Jy moenie eers wag en kyk nou wanneer gaan jou kind nou weer reg kom nie, jy moet so gou as moontlik met 'n met die metode...” (Deelnemer 7).

'n Verdere behoefte wat ook in terme van die inligtingverskaffing, oor die aard van die breinbesering en evaluasieresultate voorkom, is dat sorggewers nie altyd die terme verstaan wat die professionele persone gebruik nie, en gevolglik ook 'n behoefte daaraan het dat inligting op só 'n wyse aan hulle verskaf moet word, dat hulle dit wel kan verstaan. Deelnemer 9 se mening beklemtoon die genoemde stelling: *“Die eerste wil ek hê dat iemand moet vir my kon sê wat was op die EEG. Jy weet ek al is ek 'n suster, kom hulle daar met hierdie verskriklike woorde van 'efusie' en uhm...dit was 'efusie'. Dit was 'n verskriklike term” (Deelnemer 9).*

“Jy weet jy kyk, daar in die ICU, jy kyk na daai verskriklike groot kaarte en jy sien al hierdie syfers- die Glasgow skaal. Hulle het vir my gesê sy glasgow skaal is maar drie uit vyftien. En dit is wat my laat swot het vir hoërsorgsuster. Want dan sê hulle: “Dis verskriklik”. Jy weet, nou verwag jy hierdie kind gaan doodgaan, en-en-en dit is baie erg” (Deelnemer 9).

Verder het die deelnemers onder hierdie subtema van “Meer inligting deur die professionele span” die behoefte uitgespreek om ingelig te word oor die tipe behandeling wat die persoon met ‘n TBB ontvang. Die deelnemers het beklemtoon dat hulle ook oor die nodige kennis wil beskik rakende die doel van die behandeling, aangesien hulle van mening is dat dit hulle meer begrip van die probleem gee. Die aanhalings van Deelnemers 7, 8 10 en 11 illustreer hierdie behoefte:

“Ek sal ook sê hulle doen ‘n diens en doen dit wat hulle moet doen, maar ons wat dit elke dag met haar moet doen, weet nie hoekom ons dit moet doen nie” en “Jy wil net weet wat doen hulle. Want as ek weet waarnatoe hulle gaan, dan gaan ek mos meer daaraan werk” en “...ons het seker eers na die agste of negende klas, toe kom ons eers agter dat dit vir haar balans is. Jy wil net weet wat doen hulle” (Deelnemer 11).

“Ek dink hulle kan seker vir jou ‘n metode uitwerk om jou te help. Jy weet nie alles nie, jy ken nie alles nie. Hulle kan jou leer om te begin, daar...” (Deelnemer 7).

“Spraakterapeut sê vir my dit gebeur en dat gebeur, en dan kan jy bietjie meer insien hoe spraakterapie werk”... Daai hoekom sy dit doen, dan verstaan mens beter. Dit help nie jy gaan na ‘n klas toe en hulle gaan aan en jy weet, dit is vir jou sinneloos. Maar as jy weet jy doen dit, dan kan jy daaraan werk” (Deelnemer 10).

“Opleiding oor uhm, oor baie van hoe julle dink. As jy bevoorbeeld dink kom ons doen hierdie terapie, omdat ek wil sien waar dit uitkom, om baie vir die versorgers te sê hoekom ons ‘n sekere, hoekom ons sekere goeters doen” en “Ek bedoel ons kan nie leer wat julle geleer het in jare en jare se ondervinding nie, maar ek dink regtig dat uhm partymaal voel dit vir ‘n versorger uhm, sy weet eintlik niks nie” (Deelnemer 8).

Deelnemer 10 meld dat sy wel later in die versorgingsproses meer inligting ontvang het oor die aard van die spraakterapie en dat dit haar ondersteun het en dat sy meer begrip van die probleem gekry het:

“Haar nuwe spraakterapeut sê vir my dit gebeur en dat gebeur. Dan kan jy bietjie meer insien hoe spraakterapie werk. Sy sê vir my gewoonlik doen hulle dit. Of dit of dit of dit gebeur as sy die woord sê of sy sluk haar eerste of haar laaste woord in. Daai, hoekom sy dit doen, dan verstaan mens beter. Dit help nie jy gaan na ‘n klas toe en hulle gaan

aan en jy weet, dit is vir jou sinneloos. Maar as jy weet hoekom jy doen dit dan, kan jy daaraan werk” (Deelnemer 10).

- **Behoeftes dat hulle rol as sorggewer in die span erken moet word;**

Die deelnemers dui ook aan dat hulle bydraes tydens die rehabilitasieproses asook hulle rol en behoeftes as sorggewers in die hantering van die persoon met 'n TBB deur die professionele span erken word. In die volgende aanhalings word hierdie behoeftes beklemtoon:

“...ek dink omdat ons die hele dag met daai persoon werk nê, is daar baie uhm-uhm praktiese kennis van wat werk en wat werk nie” (Deelnemer 8).

“...wat hulle vir jou kan vra...Ek was altyd by die terapie, so ek weet presies wat sy gedoen het en uhm wat sy miskien, wat hulle vir jou kan vrae is: “Wat dink jy is die persoon se behoeftes? Waar dink jy is daar 'n groot leemte omdat jy heeldag by die persoon is. En dan wat hulle ook miskien vir jou kan vra wat hulle...hoe sien jy die werk wat hulle doen...of hulle jou kind reg benader. En uhm, volgens jou mening, jou leke mening of hulle jou kind reg benader” (Deelnemer 5).

“Wel wat vir my belangrik is, is dat hulle my nie moet laat voel maar ek is stupid nie en ek weet nie wat ek doen nie, want ek kyk mos nou maar net na haar nie” (Deelnemer 8).

“...uhm en dan die ander ding was dat hulle altyd vir my gevra het hoe gaan dit met my, hoe voel ek “ en “ Maar ek dink baie maal het die terapeute as ek vir hulle sê oor TBB8, goed gesê het oor TBB8 het hulle....jy weet, hulle het na my geluister asof ek, ek weet. Jy is in hierdie ding en jy weet nou waarvan jy praat. En uhm, so dit het vir my regtig baie beteken en ek kon baie maal my hart uitpraat” (Deelnemer 8).

- **Behoeftes om te weet wat die rol van die verskillende spanlede is**

'n Volgende belangrike subtema wat ook onder die tema: “Professionele span” voorkom is dat die deelnemers onseker is oor die rol van die verskillende spanlede in die rehabilitasiespan. Deelnemer 6 toon aan dat sy onkundig is oor die verskillende rolle

van die professionele persone en meld onder andere dat sy nie kennis het van wat die werklike rol van 'n spraakterapeut is in die hantering van 'n persoon met 'n TBB nie.

“Ek dink ons is maar dalk op daardie gebied miskien bietjie onkundig. Ons weet nie wat behels en wat doen 'n spraakterapeut nie. Wat behels hulle hele uhm, studies, saam met die pasiënt of saam met die ouers nie” en “Maar ek ,O, ek is 'n leek in die opsig van ons weet nie wat is die spraakterapeut se rol teenoor ons as ouers gewees nie. Ons het nie ondervinding daarvan nie” (Deelnemer 6).

“I didn't really know what speech therapy was all about. I just thought you know, they will help TBB4 to talk again, but that never happened. I didn't realize that they also have to work on memory, and all that sort of things. I thought it was their job, really just to help him to talk again. But I discovered, there is a lot more to it” (Deelnemer 4). [Ek het nie regtig geweet waarom 'n spraakterapie gaan nie. Ek het gedink, jy weet, hulle sal TBB4 help om weer te praat, maar dit het nooit gebeur nie. Ek het nie beseef dat hulle ook werk aan geheue en daardie soort van dinge nie. Ek het gedog dit was hulle werk, regtig, net om hom weer te help om te praat, maar ek het ontdek, dat daar baie meer daaraan is] (Deelnemer 4).

“Want ek gevoel het, uhm vandat TBB5 in 'n reabilitasiesentrum is, hulle volg 'n spanbenadering, en uhm, ek dink dit is, 'n mens weet nie regtig waar hou die een terapeut se rol op en waar begin die ander een sin nie. Maar omdat hulle in 'n span met die persoon werk, uhm spreek hulle die behoeftes aan omdat hulle gedurig vergadering het” (Deelnemer 5).

Die feit dat die deelnemers nie goed ingelig is oor die verskillende rolle van die professionele persone nie, lei daartoe dat hulle negatief raak oor die aard van reabilitasie en reabilitasiespanlede. Die deelnemers voel onseker oor wat daar van hulle as sorggewers verwag word, asook die tipe intervensie wat verskaf word, omdat inligting van die verskillende spanlede mekaar dikwels weerspreek en moontlik juis omdat hulle nie weet wat die verskillende spanlede se rolle is nie.

“As ek terug dink aan al die terapie ook, die een sê doen dit en die een sê doen dat. Dit is asof ons in die middel loop en ons moet besluit wat om te doen en ons het nie daai kennis nie. Die een sê ja en die een sê nee. So dit was moeilik” (Deelnemer 10).

- **Behoeftes dat die professionele span hulle moet voorberei vir die pad wat hulle gaan loop.**

'n Volgende belangrike subtema wat ook in die tema: "Die professionele span" verskyn, is dat die deelnemers 'n behoefte daaraan het dat die professionele span hulle moet voorberei vir die moontlike pad wat hulle as sorggewers in die herstel proses gaan moet loop. Die deelnemers is van mening dat hulle nie voldoende voorberei word vir die pad wat hulle sal moet loop nie. Hierdie subtema sluit nou aan by die temas: "Behoeftes aan ondersteuning" en "Behoeftes aan hoop", aangesien die deelnemers van mening is dat, indien hulle beter voorbereid was op die pad wat hulle moet loop, hulle die hele proses beter sou kon hanteer. Die behoeftes word in die volgende aanhalings geïllustreer:

"... maar ek dink die professionele mens sny af... Ons het nie geweet waar ons staan en wat lê voor nie" (Deelnemer 11).

"As 'n mens net 'n bietjie meer voorbereid was, so dit beter gewees het" (Deelnemer 10).

"... maar my grootste behoefte was dat iemand net vir my 'n idee moet gee van die paadjie wat ons gaan moet loop. Jy kan hierdie kant loop en daai een kan daai kant toe loop, party het 'n kort padjie en ander 'n lang padjie. Maar dat jy net die hele spektrum vir jou gestel word en sê binne hierdie ervarings van verskillende mense, gaan jy 'n padjie loop" (Deelnemer 5).

"Ja, wat is die beste uhm uhm uitkoms en wat is die slegste uitkoms. En daar is baie van hierdie wat dieselfde is by almal. Party sin vat net langer. Daar is (ek het nou al gesien) dit is nou seker bietjie van 'n veralgemening, maar daar is sekere dinge wat dieselfde is by almal van hulle" (Deelnemer 5).

Deelnemer 6 is van mening dat sy voldoende voorbereiding gehad het vir die pad wat sy moontlik sal moet loop, en dat dit haar baie gehelp het tydens die proses van rehabilitasie: *"Ek moet vir jou sê my ou suster was 'n maatskaplike werkster, en ...ek dink as dit nie vir haar was nie, wat geweldige insette in my lewe...en sy het vir my hierdie ding gesê TBB6&7 dit is 'n moeilike pad. ...dit en dit en dit gaan nog met jou gebeur..."* (Deelnemer 6).

Dit is dus belangrik dat rehabilitasiepersoneel bewus moet wees van sorggewers se behoeftes tydens die akute rehabilitasieperiode, sodat daar meer ondersteuning aan hulle gegee kan word, om die aanpassings en opofferings in die hantering van die persoon met 'n TBB beter te hanteer.

h) Die deelnemers se persepsies van hulle rol in die rehabilitasiespan tydens die akute rehabilitasie periode

Alhoewel die deelnemers aandui dat hulle 'n behoefte daaraan het dat hulle rolle as sorggewers in die rehabilitasiespan erken moet word, en dat hulle 'n belangrike bron van inligting aangaande die hantering van die persoon met 'n TBB is, het 'n belangrike tema ontstaan oor hoe hulle as sorggewers hulle rol in die rehabilitasiespan beskou. In die laaste tema van die DA kom die volgende subtemas na vore: Die deelnemers beskou hulleself as: koördineerder; inligtingverskaffer aan ander persone oor die hantering van die persoon met 'n TBB; die persoon wat inligting moet bekom by ander oor die hantering van die persoon met 'n TBB; intensiewe versorger en persoon wat die beste in die persoon met 'n TBB se behoeftes kan voorsien. Hierdie subtemas word duidelik in die volgende aanhalings geïllustreer:

- **Koördineerder**

“... dit is die een wat al die terapie en alles wat die persoon moet deurgaans moet koördineer” (Deelnemer 5).

- **Verskaf inligting aan ander oor hoe die persoon met 'n TBB hanteer moet word**

“...en dan ook ander mense inlig hoe hulle die pasiënt moet hanteer en uhm moet bepaal wat die pasiënt se behoeftes is” (Deelnemer 5).

- **Verkry die nodige inligting by ander**

“... en dan weer inligting in te win by professionele mense en dan daai pasiënt so na moontlik te behandel volgens die raad en advies wat jy kry” (Deelnemer 5).

- **Persoon wat intensiewe sorg aan die persoon met TBB moet gee**

“Ek het uhm dit al so geformuleer dat ek dink ‘n sorggewer is soos ‘n intensiewe sorgeneheid – al daai masjiene, wat elke verskillende aktiwiteit van daai persoon monitor, en jy is so. En jy reageer op daai prikkels elke keer as dit verander en as daar ‘n behoefte is dan moet jy aan daai behoefte voorsien. En ek dink dit is noodsaaklik dat daar een persoon altyd by is, selfs omtrent dag en nag in die hospitaal, dat mens presies weet wat daai persoon nie kan doen nie en wat daai persoon wel kan doen en hom nie oorbeskerm nie...” (Deelnemer 5).

- **Voel dat die sorggewer die enigste persoon is wat in die persoon met ‘n TBB se behoeftes kan voorsien**

“Jy, jy ...outomaties weet jy as hulle so optree dan weet jy, jy moet nou dit gaan doen, en dit is wat ‘n ander ou nie kan doen nie. ‘n Normale ou daar buitekant gaan nie weet wat gaan aan nie, maar jy as “caretaker” weet, of familielid weet presies wat daai persoon nou nodig het” (Deelnemer 5).

“Iemand wat omsien na daai persoon se belange. Versorg, uhm, omsien die-die fisiese behoeftes, emosionele behoeftes en daaglikse behoeftes. Soos in elke dag se doen met die persoon omdat hy nie meer daai vermoë het nie” (Deelnemer 8).

“...ek glo natuurlik ook daar is niemand wat in die kontekste sien van die pasiënt, die beseerde, die breinbeseerde...., is daar niemand beter as ‘n “caretaker”... as ‘n persoon wat baie na is aan die familielid, soos jou kind, jou man, of by die betrokke huisgesin nie” (Deelnemer 5).

Sorggewers is die persone wat lank nadat terapie gestaak is en die rehabilitasieproses verby is, steeds elke dag na die persoon met ‘n TBB moet omsien. Die onus rus dus op die professionele spanlede om hierdie behoeftes wat die sorggewers reeds tydens die akute periode ervaar, so gou as moontlik te bevredig. Alleen dan kan rehabilitasiepersoneel moontlik die nodige ondersteuning, hoop en inligting wat die sorggewers benodig, aan hulle verskaf en moontlik die lang proses na herstel verkort word.

4.4. RESULTATE VAN FASE 2: VEELVULDIGE ENKELGEVALLE-STUDIES (PRETOETS, POSTTOETS EKSPERIMENTELE ONTWERP)

In die volgende gedeelte volg 'n volledige bespreking van die resultate wat tydens die tweede fase van die studie verkry is.

4.4.1. Subdoelstelling van Fase 2

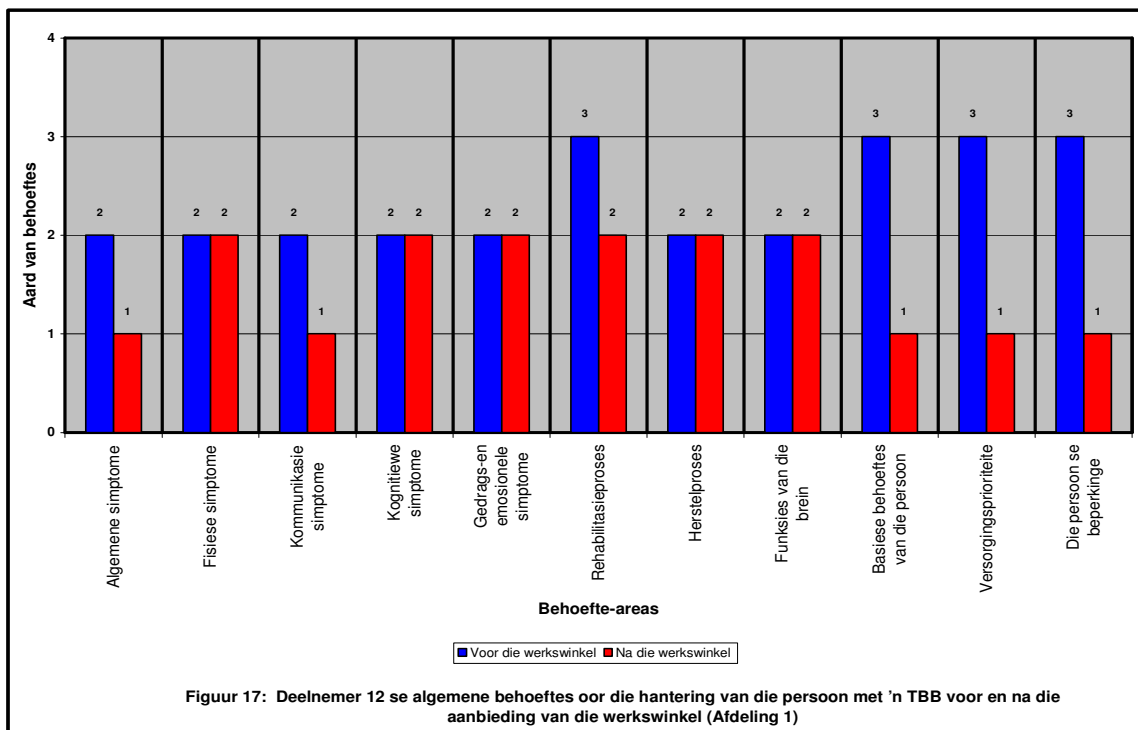
Toepassing van die voorlopige meetinstrument op 'n bepaalde toetspopulasie, ten einde te bepaal of die meetinstrument 'n **verandering/verskuiwing** van die sorggewers se behoeftes kon meet, na die aanbieding van 'n werkwinkel. *(Die doel van die werkwinkel is slegs om inligting aan die sorggewers te verskaf op grond van die behoeftes wat tydens die voltooiing van die voorlopige meetinstrument geïdentifiseer is ten einde daarna te bepaal of die meetinstrument wel die verandering in behoeftes sal kan meet. Die hoofokus is dus nie die werkwinkel nie, maar die verandering wat die meetinstrument sal kan meet of nie).*

Die resultate van die vier deelnemers (D12-D15) wat aan die tweede fase van die studie deelgeneem het, word afsonderlik bespreek in terme van die verskillende subafdelings van die meetinstrument. Die resultate word op grafieke voorgestel, ten einde 'n visuele beeld te verskaf van die verandering wat die meetinstrument van die deelnemers se behoeftes gemeet het.

4.4.2. Resultate van Deelnemer 12 se behoeftes soos bepaal in die voltooiing van die meetinstrument voor en na die aanbieding van die werkwinkel

a) Inligtingbehoefte (Afdelings 1 en 2)

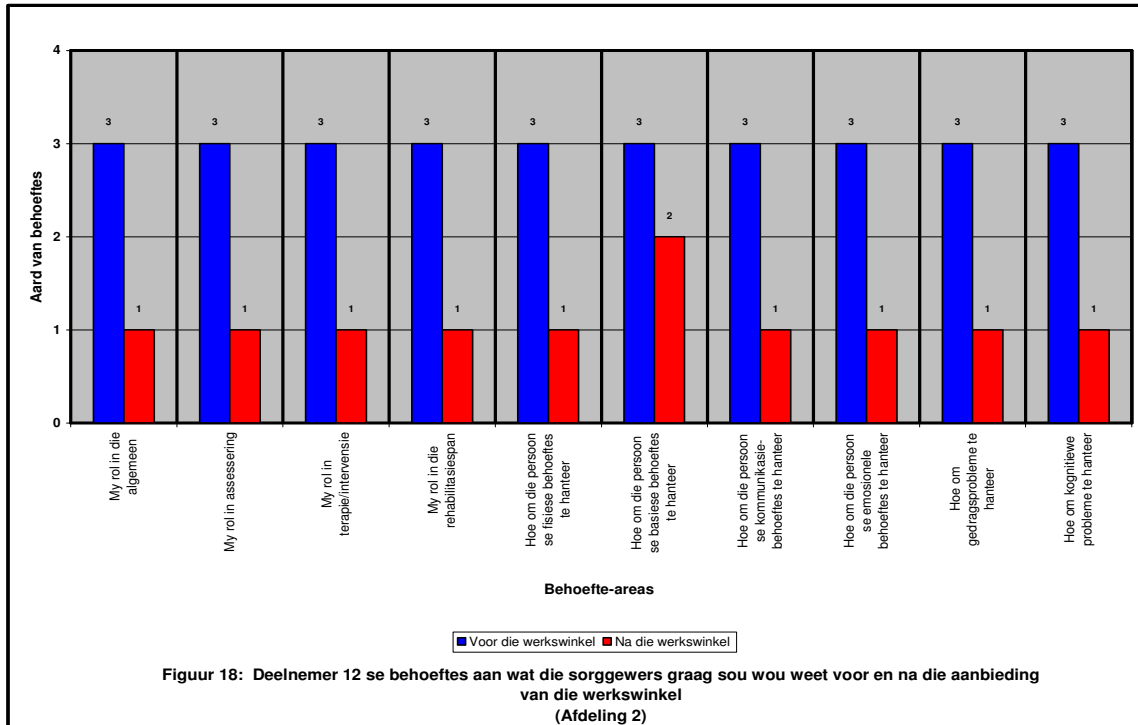
Die resultate word bespreek in terme van die Deelnemers se behoeftes voor en na die aanbieding van die werkwinkel. Die resultate word op grafieke voorgestel en op hierdie wyse sal dit moontlik wees om aan te toon of die meetinstrument wel 'n verandering in die Deelnemers se behoeftes meet.

Figuur 17 toon aan dat Deelnemer 12 voor die aanbieding van die werkswinkel die meerderheid van die vrae in Afdeling 1, Opsie 2 geselekteer het. Deelnemer 12 was van mening dat sy nie so 'n groot behoefte gehad het om meer inligting te bekom aangaande die algemene behoeftes en fisiese-, kommunikasie-, kognitiewe-, gedrags- en emosionele simptome van die persoon met 'n TBB nie. Inligting oor die herstelproses en funksies van die brein is ook areas waarin Deelnemer 12 meld dat sy nie so 'n groot behoefte het nie. Meer inligting oor die aard van die rehabilitasieproses, die basiese behoeftes van die persoon met 'n TBB, die versorgingsprioriteite en ander beperkinge van die persoon met 'n TBB is as moontlike behoeftes deur Deelnemer 12 aangedui, voor die aanbieding van die werkswinkel. Na die aanbieding van die werkswinkel het sy egter aangetoon dat sy geen behoeftes meer het oor die hantering van die algemene behoeftes, kommunikasie-simptome, basiese behoeftes, versorgingsprioriteite en die aard van die persoon met 'n TBB se beperkinge nie.

Dit is dus uit hierdie resultate duidelik dat daar wel 'n verskuiwing van Deelnemer 12 se behoeftes in terme van die bogenoemde aspekte voorkom. Voor die werkswinkel het Deelnemer 12 aangetoon dat sy 'n moontlike behoefte het om meer inligting te bekom oor die aard van die rehabilitasieproses. Na die werkswinkel het sy egter aangedui dat dit nie meer so 'n groot behoefte is nie. Die deelnemer se behoeftes in terme van inligting oor die hantering van fisiese-, kognitiewe, gedrags- en emosionele simptome,

die herstelproses en die funksies van die brein is areas waarin die deelnemer se behoeftes nie verander het na die aanbieding van die werkswinkel nie. Die deelnemer was steeds van mening dat sy nie so 'n groot behoefte gehad het om meer inligting oor die bogenoemde areas te bekom nie. Die resultate dui dus daarop dat die meetinstrument wel 'n verandering in Deelnemer 12 se behoeftes, rakende inligting oor die hantering van die persoon met 'n TBB, kon meet.

Uit Figuur 18 is dit duidelik dat Deelnemer 12 in Afdeling 2 van die meetinstrument op al die behoefte-vrae voor die aanbieding van die werkswinkel, Opsie 3 gekies het. Deelnemer 12 dui aan dat inligting oor die algemene rol van die sorggewer, asook tydens evaluasie en behandeling, areas is wat moontlik 'n behoefte kan wees, voor die aanbieding van die werkswinkel. Hoe om die persoon met 'n TBB se fisiese-, basiese-, emosionele- en kommunikasieprobleme aan te spreek, is ook deur Deelnemer 12 voor die werkswinkel aangedui as moontlike behoeftes. Deelnemer 12 het ook voor die werkswinkel aangedui dat sy 'n moontlike behoefte het om te weet wat die sorggewer se rol in die hantering van die persoon met 'n TBB se gedrags- en emosionele probleme is.

Uit Figuur 18 is dit duidelik dat Deelnemer 12 se behoeftes op die meerderheid van die vrae verander het, na die aanbieding van die werkswinkel. Sy is van mening dat sy na

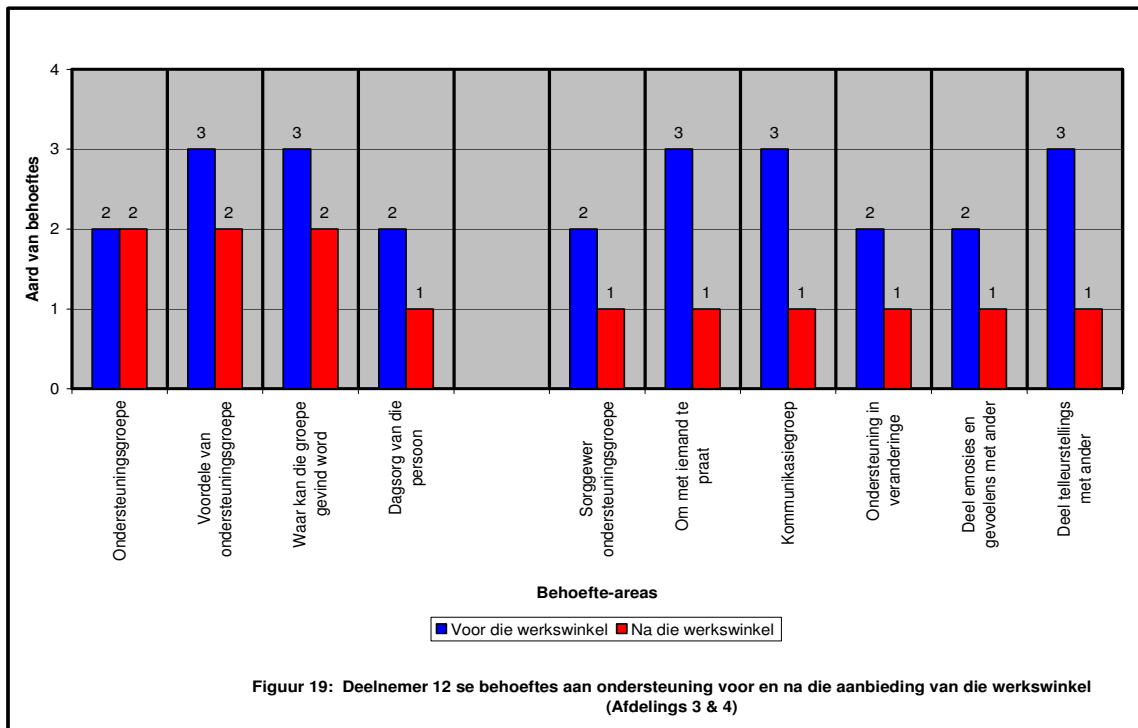
die aanbieding van die werkswinkel geen behoefte meer het om meer inligting te bekom rakende haar rol as sorggewer oor die algemeen, tydens evaluasie en behandeling nie. Verder het sy ook geen behoefte meer om te weet wat haar rol in die rehabilitasieproses asook in die hantering van die persoon met 'n TBB se fisiese behoeftes is nie. Verder toon Deelnemer 12 ook aan dat sy geen behoefte aan meer inligting benodig nie, rakende haar rol in die hantering van die persoon se kommunikasie-, gedrags-, emosionele- en kognitiewe probleme nie. Dit is ook duidelik uit Figuur 18 dat Deelnemer 12, nie meer so 'n groot behoefte het aan hoe om die persoon met 'n TBB se basiese behoeftes te hanteer, na die aanbieding van die werkswinkel nie.

b) Behoeftes aan ondersteuning (Afdelings 3 en 4)

Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 3 (Ondersteuning vir die persoon met 'n TBB) en Afdeling 4 (Ondersteuning vir die sorggewers van die persoon met 'n TBB) van die meetinstrument in. Die resultate word bespreek soos verkry voor en na die aanbieding van die werkswinkel.

Afdeling 3: In Figuur 19 is dit duidelik dat Deelnemer 12 voor die aanbieding van die werkswinkel nie so 'n groot behoefte het aan ondersteuningsgroepe en dagsorgfasiliteite vir die persoon met 'n TBB nie. Inligting oor die voordele van ondersteuningsgroepe en waar ondersteuningsgroepe gevind kan word, is twee areas waarin Deelnemer 12 aandui dat sy 'n moontlike behoefte aan meer inligting het.

Na die aanbieding van die werkswinkel is dit in Figuur 19 duidelik dat Deelnemer 12 nie meer so 'n groot behoefte het om te weet wat die voordele van ondersteuningsgroepe asook waar ondersteuningsgroepe gevind kan word nie. Sy dui ook aan dat sy geen behoefte het aan meer inligting oor dagsorgfasiliteite, na die aanbieding van die werkswinkel nie.

Afdeling 4: Volgens die resultate soos aangetoon op Figuur 19 toon Deelnemer 12 voor die aanbieding van die werkswinkel aan dat sy nie so 'n groot behoefte het aan 'n sorggewer-ondersteuningsgroep nie. Sy toon ook aan dat sy nie so 'n groot behoefte aan ondersteuning het om die nodige verandering in haar leefwyse te maak om na die persoon met 'n TBB om te sien nie, of om met iemand te praat oor haar emosies en gevoelens nie. Om met ander persone te praat wat reeds deur die proses van rehabilitasie is en 'n kommunikasiegroep by te woon waarin sorggewers vrae aan professionele persone en ander kan stel oor die probleme wat sy ervaar en om met iemand te praat om haar teleurstellings wat sy ervaar te deel, is as moontlike behoeftes deur Deelnemer 12 aangedui.

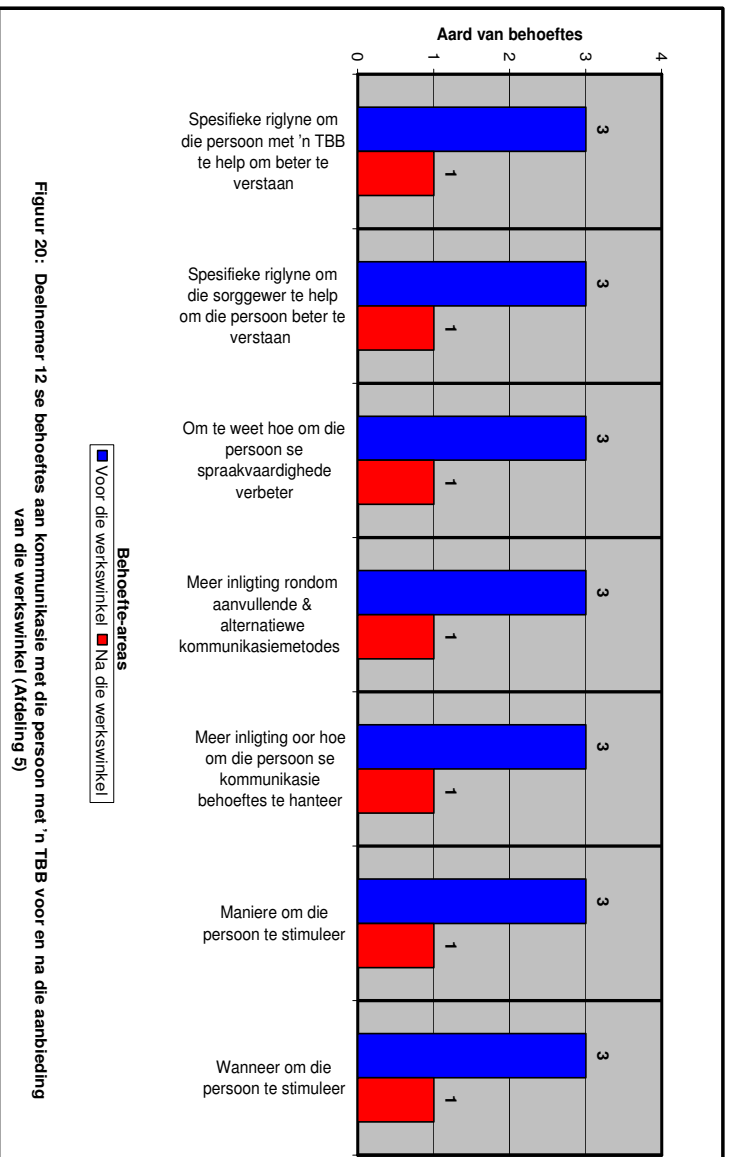
Uit Figuur 19 is dit duidelik dat Deelnemer 12 na die aanbieding van die werkswinkel op al die vrae aantoon dat sy geen behoeftes meer het rakende die bogenoemde aspekte van ondersteuning nie. Die werkswinkel het dus aan al Deelnemer 12 se behoeftes in terme van ondersteuning vir die sorggewer voldoen, en die meetinstrument het ook die verandering in haar behoeftes gemeet.

c) Kommunikasiebehoefte (Afdeling 5)

Hierdie response sluit die resultate van Afdeling 5 (Kommunikasie met die persoon met 'n TBB) van die meetinstrument in.

Uit Figuur 20 is dit duidelik dat Deelnemer 12 voor die aanbieding van die werkwinkel op al die vrae in die meetinstrument aantoon dat sy moontlike behoeftes het aan kommunikasie met die persoon met 'n TBB. Sy antwoord op al die vrae dat sy 'n moontlike behoefte het aan spesifieke riglyne om die persoon met 'n TBB te help om haar beter te verstaan tydens kommunikasie-interaksie. Verdere riglyne oor wat om te doen om die persoon se spraak te verbeter en inligting rondom oor aanvullende kommunikasiemetodes om die persoon te ondersteun tydens kommunikasie-interaksie is ook moontlike behoefteareas wat deur Deelnemer 12 aangedui is. Verder meld sy dat sy moontlike behoeftes het aan meer inligting oor maniere waarop sy die persoon met 'n TBB se kommunikasiebehoefte kan bevredig. Riglyne oor hoe en wanneer om die persoon met 'n TBB te stimuleer vir beter kommunikasie-interaksie, is ook moontlike behoeftes wat deur haar aangetoon is, voor die aanbieding van die werkwinkel.

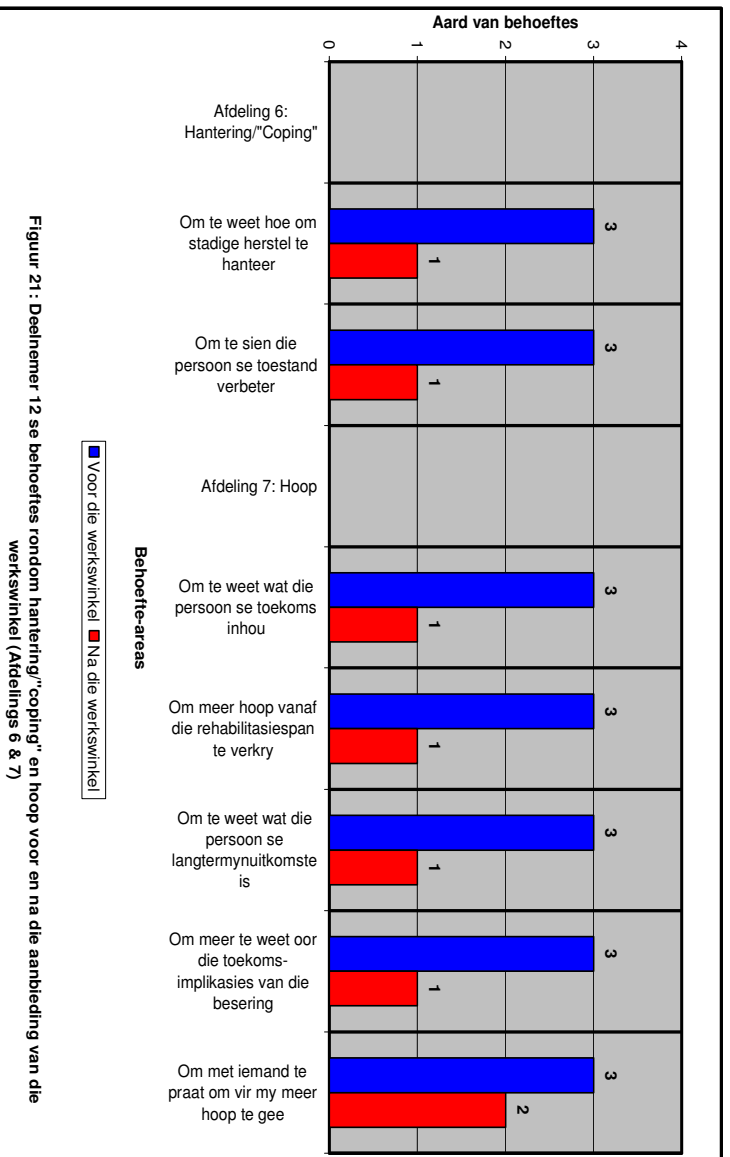
Uit Figuur 20 is dit duidelik dat Deelnemer 12 na die aanbieding van die werkwinkel aantoon dat sy geen behoeftes meer het oor kommunikasie met die persoon met 'n TBB nie. Sy het na die werkwinkel op al die behoeftevrae Opsie 1 (Geen behoefte) aangetoon. Daar is dus 'n duidelike verandering in Deelnemer 12 se behoeftes gemeet, en die meetinstrument toon hierdie verandering in die deelnemer se behoeftes aan.

Figuur 20: Deelnemer 12 se behoeftes aan kommunikasie met die persoon met 'n TBB voor en na die aanblyding van die werkswinkiel (Afdeling 5)

d) Hantering (“Coping”) en Hoop (Afdelings 6 en 7)

Hierdie response sluit die resultate van Afdeling 6 (Hantering/“Coping”) en Afdeling 7 (Hoop) van die meetinstrument in.

Figuur 21: Deelnemer 12 se behoeftes rondom hantering/“coping” en hoop voor en na die aanblyding van die werkswinkiel (Afdelings 6 & 7)

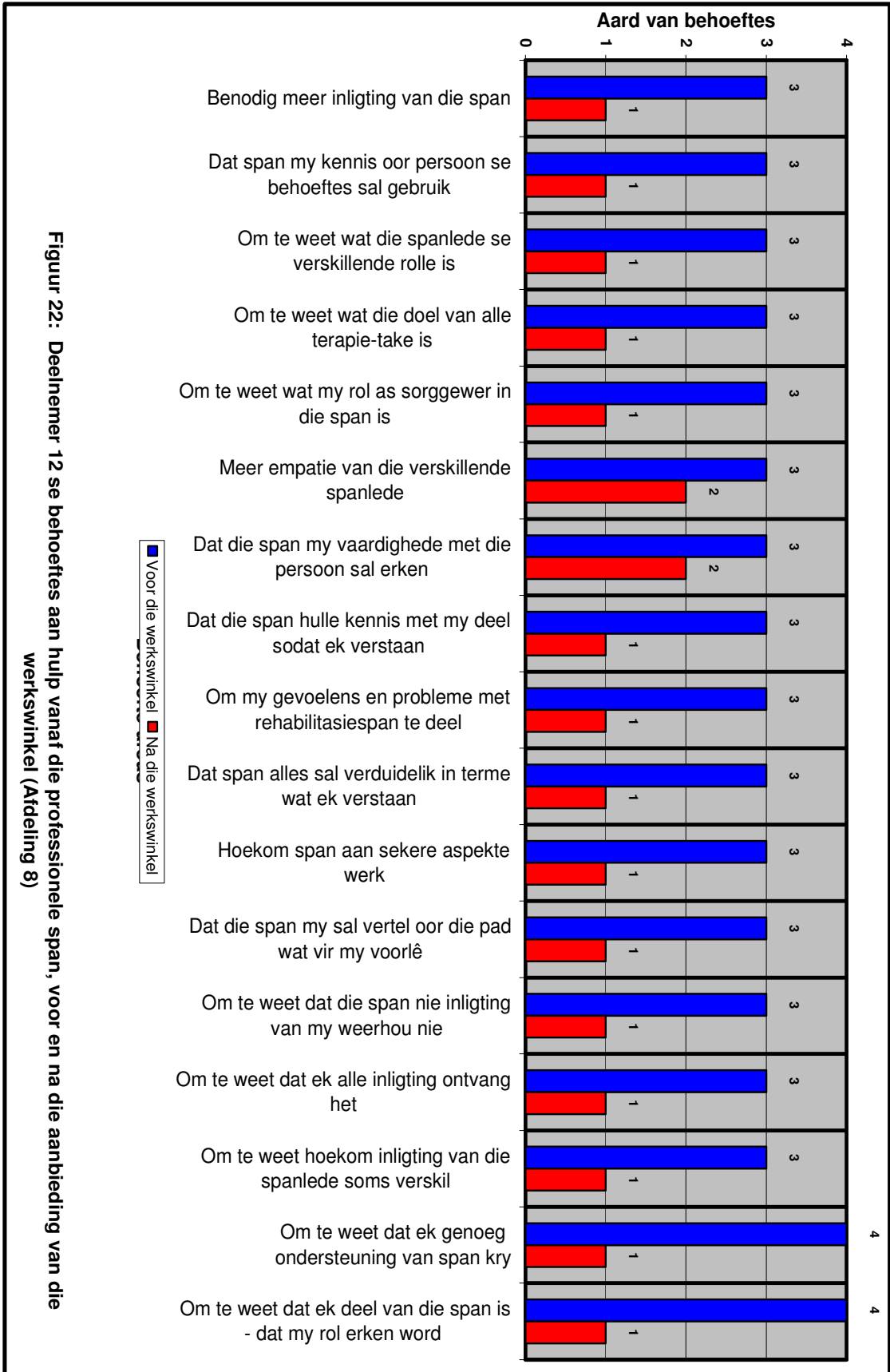
Soos Figuur 21 aandui, het Deelnemer 12 voor die aanbieding van die werkswinkel moontlike behoeftes gehad aan maniere om die herstelproses te hanteer en om meer hoop te ontvang. Volgens die meetinstrument, het sy 'n moontlike behoefte om hulp te verkry oor hoe om stadige herstel te hanteer en om te sien dat die persoon met 'n TBB se toestand verbeter (Afdeling 6). Na die aanbieding van die werkswinkel het Deelnemer 12 egter op die twee bogenoemde vrae die Opsie 1 geselekteer. Daar het dus 'n verandering in haar behoeftes aan die hantering van die traumatiese proses plaasgevind, nadat meer inligting aan haar verskaf is tydens die werkswinkel.

Figuur 21 dui ook aan dat Deelnemer 12 op die meerderheid van die vrae in Afdeling 7 (Hoop) die Opsie 3 geselekteer het. Dit toon aan dat sy 'n moontlike behoefte het om te weet wat die persoon met 'n TBB se toekomsverwagtinge is, om meer hoop van die reabilitasiespan te kry tydens die akute tydperk, asook om te weet wat die persoon se verwagte langtermynuitkomst gaan wees. Die implikasies wat die besering op die persoon se toekoms gaan hê, asook om met ander persone te kommunikeer om meer hoop te kry, is ook moontlike behoeftes wat die deelnemer gehad het voor die aanbieding van die werkswinkel.

Na die aanbieding van die werkswinkel het Deelnemer 12 se behoeftes egter verander, aangesien sy op die meerderheid van die vrae Opsie 1 selekteer. Sy het geen behoeftes meer, aan meer inligting oor die persoon se toekomsverwagtinge en langtermyn-uitkomst nie, asook om meer hoop van die reabilitasiepersoneel af te kry nie. Die deelnemer het ook nie meer 'n behoefte, om meer inligting te ontvang oor die implikasies wat die besering op die persoon met 'n TBB se toekoms gaan hê nie. Sy toon ook aan dat sy nie meer so 'n groot behoefte het om met iemand te kommunikeer met die oog op meer hoop nie. Hier het dus ook 'n verandering in Deelnemer 12 se behoeftes plaasgevind nadat die werkswinkel aangebied is.

e) Behoeftes rakende die professionele span (Afdeling 8)

Hierdie response sluit die resultate van Afdeling 8 (Die professionele span) in.

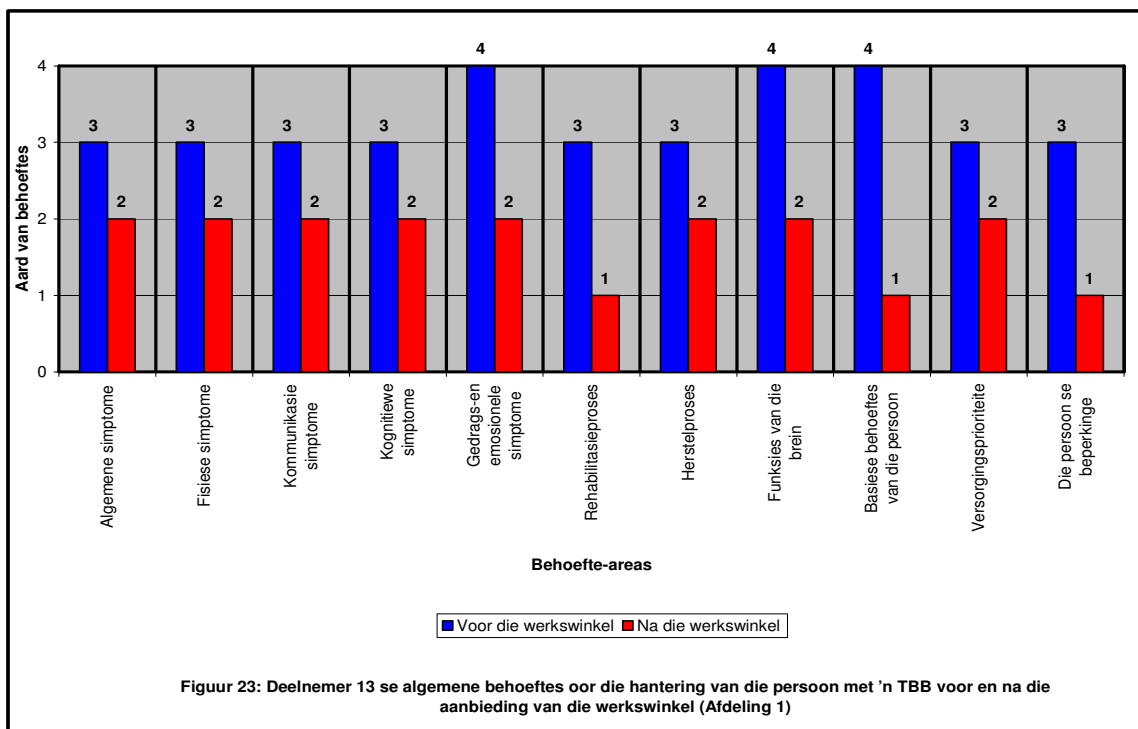
Dit is uit Figuur 22 duidelik dat Deelnemer 12 voor die aanbieding van die werkwinkel op die meerderheid van die vrae, oor haar behoeftes ten opsigte van die professionele span, Opsie 3 gekies het. Sy het 'n moontlike behoefte gehad om meer inligting van die professionele span af te kry, en dat die span meer van haar kennis van die persoon met 'n TBB se behoeftes gebruik moet maak. Om te weet wat die verskillende spanlede asook die rol van die sorggewer in die rehabilitasiespan en die doel van verskillende rehabilitasiedienste is, sluit ook moontlike behoeftes in wat voor die aanbieding van die werkwinkel deur Deelnemer 12 aangedui is. Verder toon Deelnemer 12 ook aan dat sy 'n moontlike behoefte het om meer empatie van die verskillende spanlede te ontvang en dat haar vaardighede met die persoon met 'n TBB erken sal word. Dat die professionele span hulle kennis in verband met die besering met haar sal deel, ten einde 'n beter begrip van die aard van die breinbesering te ontvang, is ook 'n moontlike behoefte wat deur haar aangedui is. Sy toon ook aan dat sy 'n moontlike behoefte het om haar gevoelens en probleme met die rehabilitasiepersoneel te deel en dat die span alles sal verduidelik in terme wat sy kan verstaan. Verder toon sy ook aan dat sy 'n moontlike behoefte daaraan het dat die rehabilitasiespan aan haar moet verduidelik waarom daar aan sekere aspekte gewerk word, asook riglyne oor die pad wat vir sorggewers voorlê. Om te weet waarom die rehabilitasiespan soms inligting van die sorggewers weerhou en dat sorggewers alle inligting van die rehabilitasiespan af wil ontvang, sluit ook moontlike behoeftes in wat Deelnemer 12 aantoon voor die aanbieding van die werkwinkel. Deelnemer 12 toon egter aan dat sy 'n behoefte het om te weet waarom die inligting van die verskillende spanlede mekaar dikwels weerspreek. Om te weet dat sorggewers genoeg ondersteuning van die rehabilitasiespan ontvang en dat sorggewers deel is van die span, is ook twee behoeftes wat deur haar aangedui is voor die aanbieding van die werkwinkel.

Volgens Figuur 22 is dit duidelik dat Deelnemer 12 se behoeftes verander het ná die aanbieding van die werkwinkel. Sy het hoofsaaklik Opsie 1 geselekteer nadat inligting aan haar verskaf is tydens die werkwinkel. Dit impliseer dat die werkwinkel wel aan die deelnemer se behoeftes aangaande die professionele span voldoen, en dat die meetinstrument in staat is om 'n verandering in die deelnemer se behoeftes te meet.

4.4.3. Resultate van Deelnemer 13 se behoeftes soos bepaal in die voltooiing van die meetinstrument voor en na die aanbieding van die werkwinkel

a) Inligtingbehoeftes (Afdelings 1 en 2)

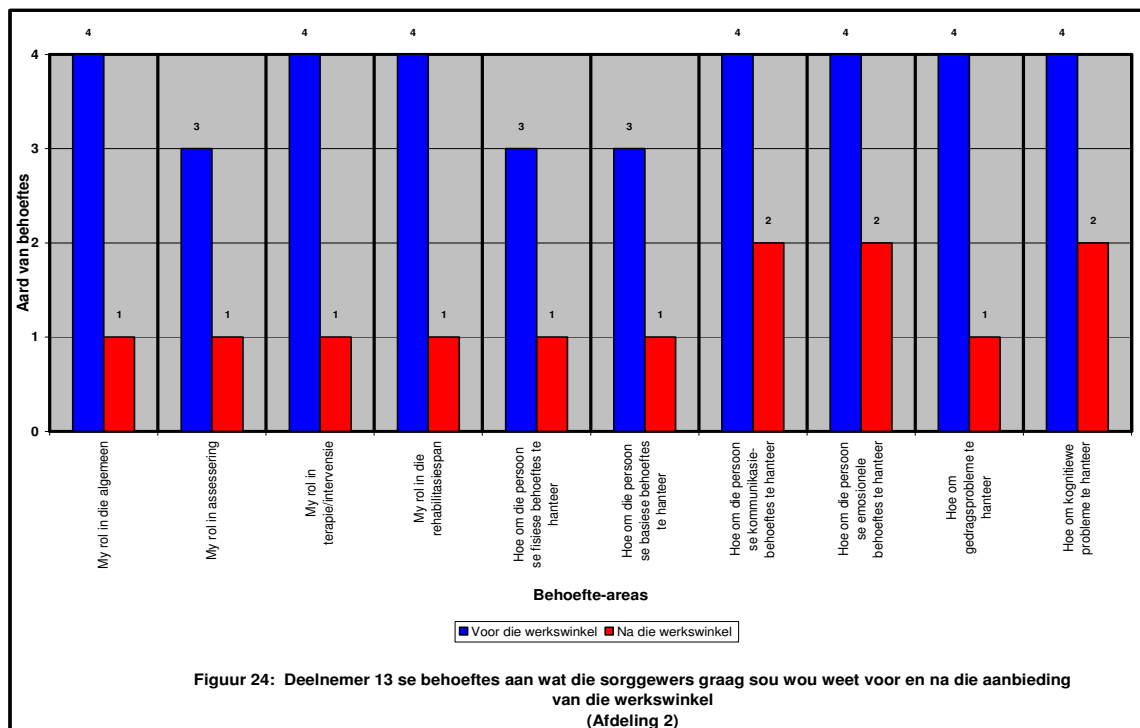
Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 1 (Algemene hantering van die persoon met 'n TBB) en Afdeling 2 (Inligtingbehoeftes wat die sorggewer graag sou wou weet) van die meetinstrument in. Die resultate word bespreek in terme van Deelnemer 13 se behoeftes voor en na die aanbieding van die werkwinkel.

Uit Figuur 23 is dit duidelik dat Deelnemer 13 voor die aanbieding van die werkwinkel op die meerderheid van die vrae van Afdeling 1 die Opsie 3 geselekteer het. Deelnemer 13 toon aan dat sy 'n moontlike behoefte het om meer inligting te bekom, rakende die algemene behoeftes en fisiese-, kommunikasie- en kognitiewe simptome van die persoon met 'n TBB. Sy het 'n behoefte aan meer inligting ten opsigte van die gedrags- en emosionele simptome van 'n persoon met 'n TBB. Uit Figuur 23 blyk dit dat Deelnemer 13 na die aanbieding van die werkwinkel aantoon dat sy nie meer so 'n groot behoefte het om meer te weet van die algemene behoeftes en fisiese-, kommunikasie, kognitiewe-, gedrags- en emosionele simptome nie. Verder dui sy voor die aanbieding van die werkwinkel aan dat sy 'n moontlike behoefte het om meer

inligting te ontvang aangaande die rehabilitasie- en herstelproses van die persoon met 'n TBB. Sy het ook 'n behoefte gehad om meer inligting te bekom oor die funksies van die brein en die basiese behoeftes van die persoon met 'n TBB. Meer inligting oor die persoon met 'n TBB se versorgingsprioriteite en beperkinge is ook deur Deelnemer 13 aangedui as moontlike behoeftes, voor die aanbieding van die werkswinkel. Soos gesien kan word in Figuur 23, het Deelnemer 13 se behoeftes egter verander ná die aanbieding van die werkswinkel. Sy toon aan dat sy geen behoefte meer het om inligting te ontvang oor die rehabilitasieproses, die basiese behoeftes en beperkinge van die persoon met 'n TBB nie. Sy het ook nie meer so 'n groot behoefte om meer te weet van die herstelproses, versorgingsprioriteite en funksies van die brein nie. Op grond van hierdie resultate kan daar aanvaar word dat die meetinstrument wel die verandering in Deelnemer 13 se behoeftes ten opsigte van Afdeling 1 gemeet het.

Figuur 24 is 'n visuele voorstelling van Deelnemer 13 se behoeftes in Afdeling 2 van die meetinstrument.

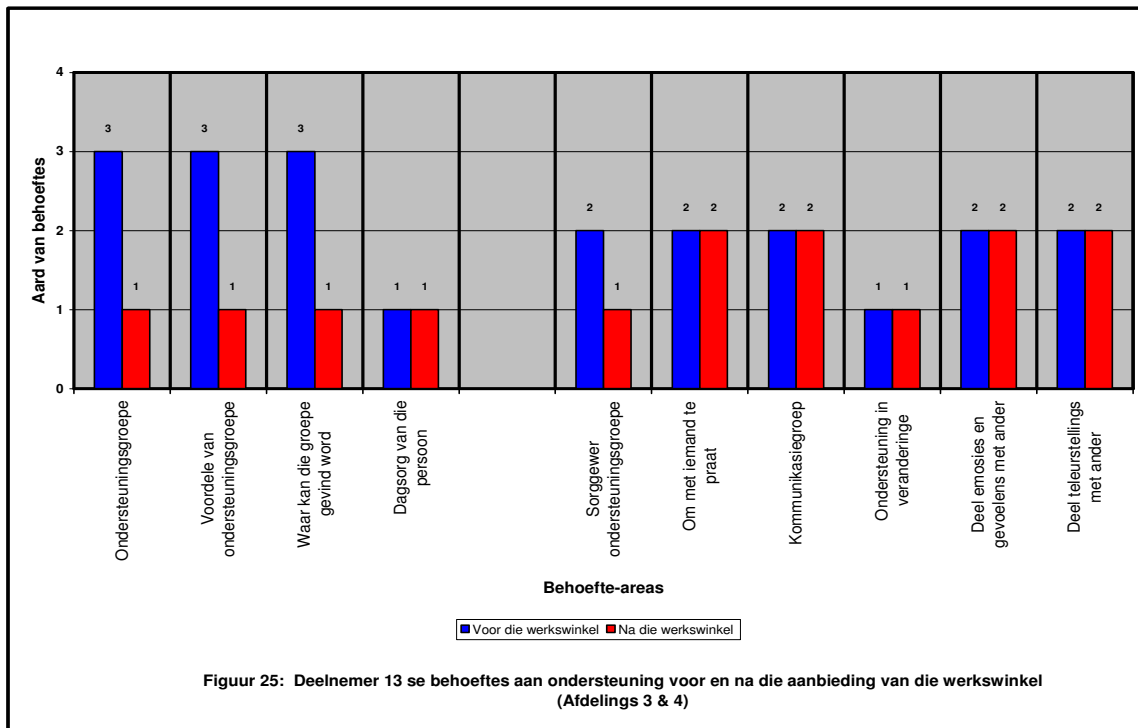
Uit Figuur 24 is dit ook duidelik dat Deelnemer 13 met die voltooiing van Afdeling 2, op die meerderheid van die vrae, Opsie 4 (Behoefte) aandui. Deelnemer 13 het voor die aanbieding van die werkswinkel 'n behoefte gehad om te weet wat haar rol as sorggewer oor die algemeen, tydens terapie en in die rehabilitasiespan, is. Die rol van

die sorggewer tydens assessering is as 'n moontlike behoefte deur Deelnemer 13 aangedui. Na die aanbieding van die werkswinkel toon Deelnemer 13 aan dat sy nie meer 'n behoefte het om te weet wat haar rol as sorggewer oor die algemeen, tydens assessering, terapie en in die rehabilitasiespan is nie. Sy dui op al hierdie vrae Opsie 1 aan, na die aanbieding van die werkswinkel.

Verder het Deelnemer 13 voor die aanbieding van die werkswinkel aangedui dat sy 'n moontlike behoefte het aan meer inligting oor die hantering van die persoon met 'n TBB se fisiese en basiese behoeftes. Sy toon ook aan dat sy 'n behoefte het om te weet hoe om die persoon met 'n TBB se kommunikasie-, emosionele-, gedrags- en kognitiewe behoeftes aan te spreek. Uit Figuur 24 is dit duidelik dat hierdie behoeftes ook verander het na die aanbieding van die werkswinkel, aangesien Deelnemer 13 aantoon dat sy geen behoefte meer het om te weet hoe om die persoon met 'n TBB se fisiese en basiese behoeftes op te los nie. Sy toon ook aan dat sy nie meer so 'n groot behoefte het om die persoon met 'n TBB se kommunikasie-, emosionele en kognitiewe probleme te hanteer nie, terwyl sy geen behoefte aandui aan inligting om die persoon met 'n TBB se gedragsprobleme te hanteer nie.

b) Behoeftes aan ondersteuning (Afdelings 3 en 4)

Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 3 (Ondersteuning vir die persoon met 'n TBB) en Afdeling 4 (Ondersteuning vir die sorggewers van 'n persoon met 'n TBB) van die meetinstrument in. Die resultate word bespreek soos verkry voor en na die aanbieding van die werkswinkel.

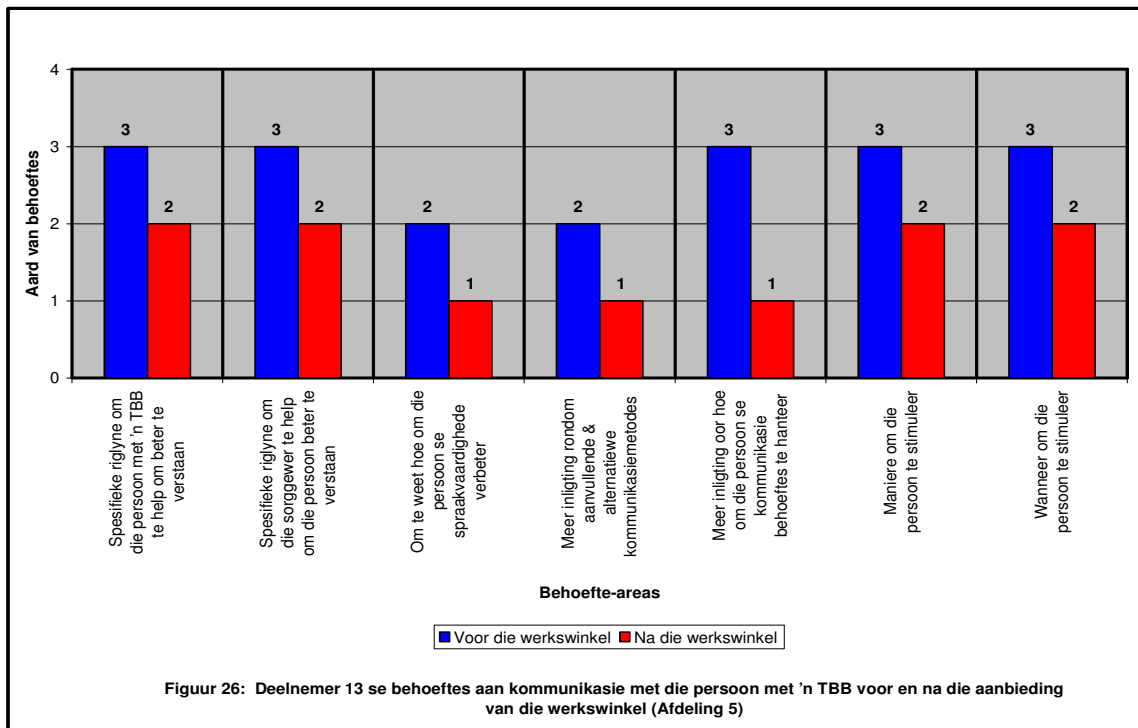
Afdeling 3: Uit Figuur 25 blyk dit dat Deelnemer 13 voor die aanbieding van die werkwinkel aangetoon het dat sy 'n moontlike behoefte het aan meer inligting oor die aard van ondersteuningsgroepe, die voordele daarvan asook waar hierdie groepe beskikbaar is. Sy het geen behoefte gehad aan meer inligting oor dagsorgfasiliteite vir die persoon met 'n TBB nie. Na die aanbieding van die werkwinkel dui Deelnemer 13 aan dat sy geen behoefte het aan meer inligting oor die bogenoemde behoeftes nie. Volgens Figuur 25 blyk dit dat die meetinstrument wel die verandering in haar behoeftes gemeet het na die aanbieding van die werkwinkel.

Afdeling 4: Figuur 25 bepaal dat Deelnemer 13 voor die aanbieding van die werkwinkel nie so 'n groot behoefte (Opsie 2) gehad het aan ondersteuning vir sorggewers nie. Sy dui ook aan dat sy geen behoefte aan ondersteuning het om die nodige veranderinge in haar daaglikse lewenswyse te maak ten einde na die persoon met 'n TBB om te sien nie. Sy het nie so 'n groot behoefte aan 'n sorggewerondersteuningsgroep, om met ander te praat wat alreeds deur die proses is, of 'n kommunikasiegroep waar daar vrae rakende die probleme wat sy ervaar aan professionele persone en andere gevrae kan word nie. Deelnemer 13 het ook nie so 'n groot behoefte om haar emosies, gevoelens en teleurstellings met ander persone te deel nie.

Uit Figuur 25 is dit duidelik dat daar nie baie veranderings in Deelnemer 13 se behoeftes ten opsigte van Afdeling 4 voorkom ná die aanbieding van die werkwinkel nie. Al haar behoeftes bly dieselfde, en het slegs by een vraag verander het, deurdat sy aantoon dat sy geen behoefte meer het aan 'n sorggewerondersteuningsgroep nie.

c) Kommunikasiebehoeftes (Afdeling 5)

Hierdie resultate sluit Deelnemer 13 se behoeftes ten opsigte van Afdeling 5 van die meetinstrument (Kommunikasie met die persoon met 'n TBB) in.

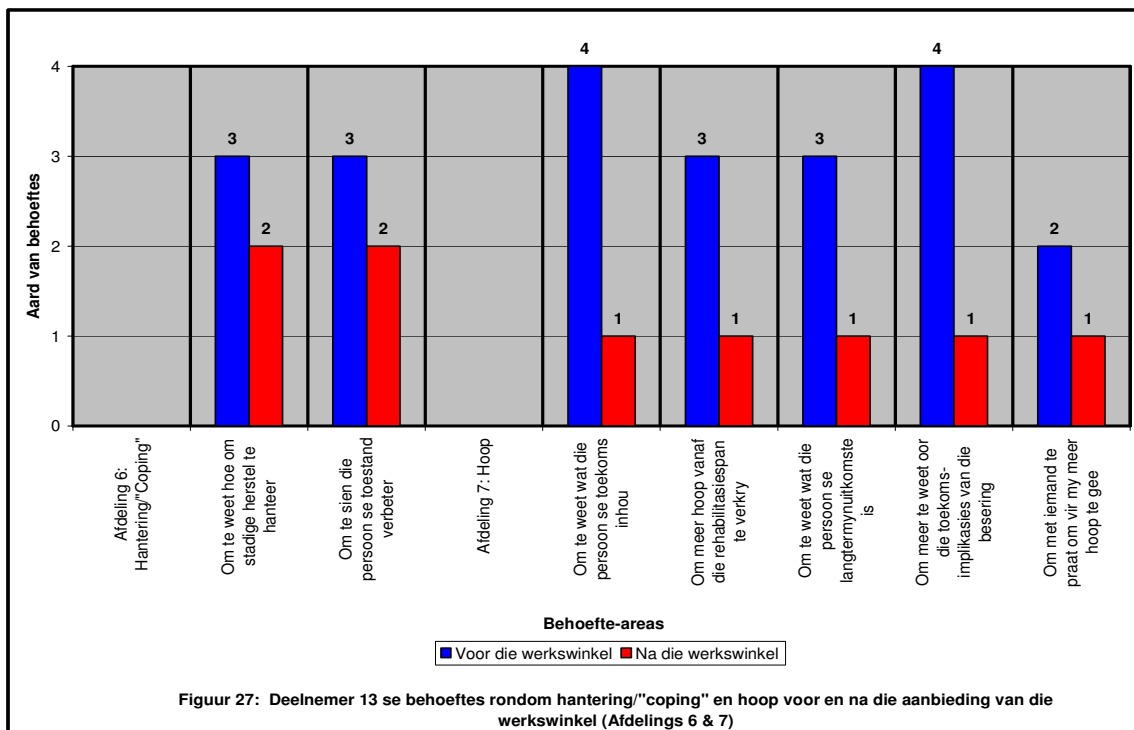

Figuur 26 toon duidelik aan dat Deelnemer 13 voor die aanbieding van die werkwinkel hoofsaaklik Opsie 3 (Kan moontlik 'n behoefte wees) geselekteer het. Sy toon aan dat sy 'n moontlike behoefte het aan spesifieke riglyne om die persoon met 'n TBB te ondersteun om haar beter te verstaan asook hoe om die persoon met 'n TBB beter te verstaan tydens kommunikasie-interaksie. Meer inligting rakende maniere om die persoon met 'n TBB se kommunikasiebehoeftes te hanteer, maniere hoe en wanneer om die persoon te stimuleer, is ook moontlike behoeftes wat deur Deelnemer 13 aangetoon is. Uit die Figuur 26 is dit duidelik dat sy voor die aanbieding van die werkwinkel nie so 'n groot behoefte gehad het aan maniere om die persoon met 'n TBB se spraak te verbeter nie. Die gebruik van alternatiewe kommunikasiemetodes, om die persoon met 'n TBB te ondersteun om beter te kommunikeer was ook nie so 'n groot

behoefte nie. Deelnemer 13 se behoeftes het egter verander na die aanbieding van die werkwinkel en sy het hoofsaaklik Opsie 2 (Nie so 'n groot behoefte) as antwoord op die meeste vrae gegee. Sy toon aan dat sy nie meer so 'n groot behoefte het aan spesifieke riglyne om die persoon met 'n TBB en haarself te help om mekaar beter te verstaan tydens kommunikasie-interaksie nie. Sy het ook nie meer so 'n groot behoefte aan maniere hoe en wanneer om die persoon met 'n TBB te stimuleer nie. Deelnemer 13 dui ook na die aanbieding van die werkwinkel aan dat sy geen behoefte meer het aan maniere om die persoon se kommunikasiebehoefte te bevredig nie, om die persoon se spraak te verbeter en meer inligting oor alternatiewe kommunikasiemetodes te bekom nie. Uit die resultate en die visuele voorstelling van die grafiek (Figuur 26) is dit duidelik dat Deelnemer 13 se behoeftes verander het na die aanbieding van die werkwinkel, en dat die meetinstrument die verandering gemeet het.

d) Hantering (“Coping”) en Hoop (Afdelings 6 en 7)

Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 6 en Afdeling 7 van die meetinstrument in.

Deelnemer 13 het volgens Figuur 27 hoofsaaklik Opsie 3 (Kan moontlik 'n behoefte wees) in Afdeling 6 geselekteer voor die aanbieding van die werkwinkel. Sy het 'n

moontlike behoefte gehad om te weet hoe stadige herstel van die persoon met 'n TBB hanteer moet word, asook 'n behoefte om te sien dat die persoon wel verbeter. Na die aanbieding van die werkswinkel toon sy aan dat sy nie meer so 'n groot behoefte het om te weet hoe om stadige herstel te hanteer nie en om te sien dat die persoon met 'n TBB wel verbeter nie. Daar het dus 'n verandering in haar behoeftes aan inligting oor die hantering van die traumatiese proses plaasgevind nadat meer inligting aan haar verskaf is tydens die werkswinkel.

In die voorafgaande Figuur 27 is dit duidelik dat Deelnemer 13, voor die aanbieding van die werkswinkel, op die meerderheid van die "Hoop" vrae, Opsie 3 en Opsie 4 geselekteer het. Sy het aangetoon dat sy 'n behoefte het om te weet wat die persoon met 'n TBB se toekoms inhou en wat die toekomstige implikasies van die TBB is. Sy het ook 'n moontlike behoefte gehad, dat meer hoop deur die rehabilitasiespan aan sorggewers gegee moet word tydens die akute tydperk. So ook het sy 'n moontlike behoefte gehad om te weet wat die persoon se verwagte langtermynuitkomst is. Om met iemand te praat oor meer hoop is nie as so 'n groot behoefte deur haar aangedui nie.

Na die aanbieding van die werkswinkel het die Deelnemer se behoeftes egter verander, aangesien sy daarna op die meerderheid van die vrae Opsie 1 geselekteer. Sy het geen behoeftes meer om te weet wat die persoon se toekoms vir hom inhou nie, om hoop van die rehabilitasiepersoneel af te kry nie en wat die persoon se langtermynuitkomst gaan wees nie. Die Deelnemer het ook nie meer 'n behoefte daaraan om meer inligting te ontvang oor die implikasies wat die besering op die persoon met 'n TBB se toekoms gaan hê nie. Sy toon aan dat sy geen behoefte het om met iemand te kommunikeer oor meer hoop nie. Hier het dus ook 'n verandering van haar behoeftes plaasgevind, nadat die werkswinkel aangebied is.

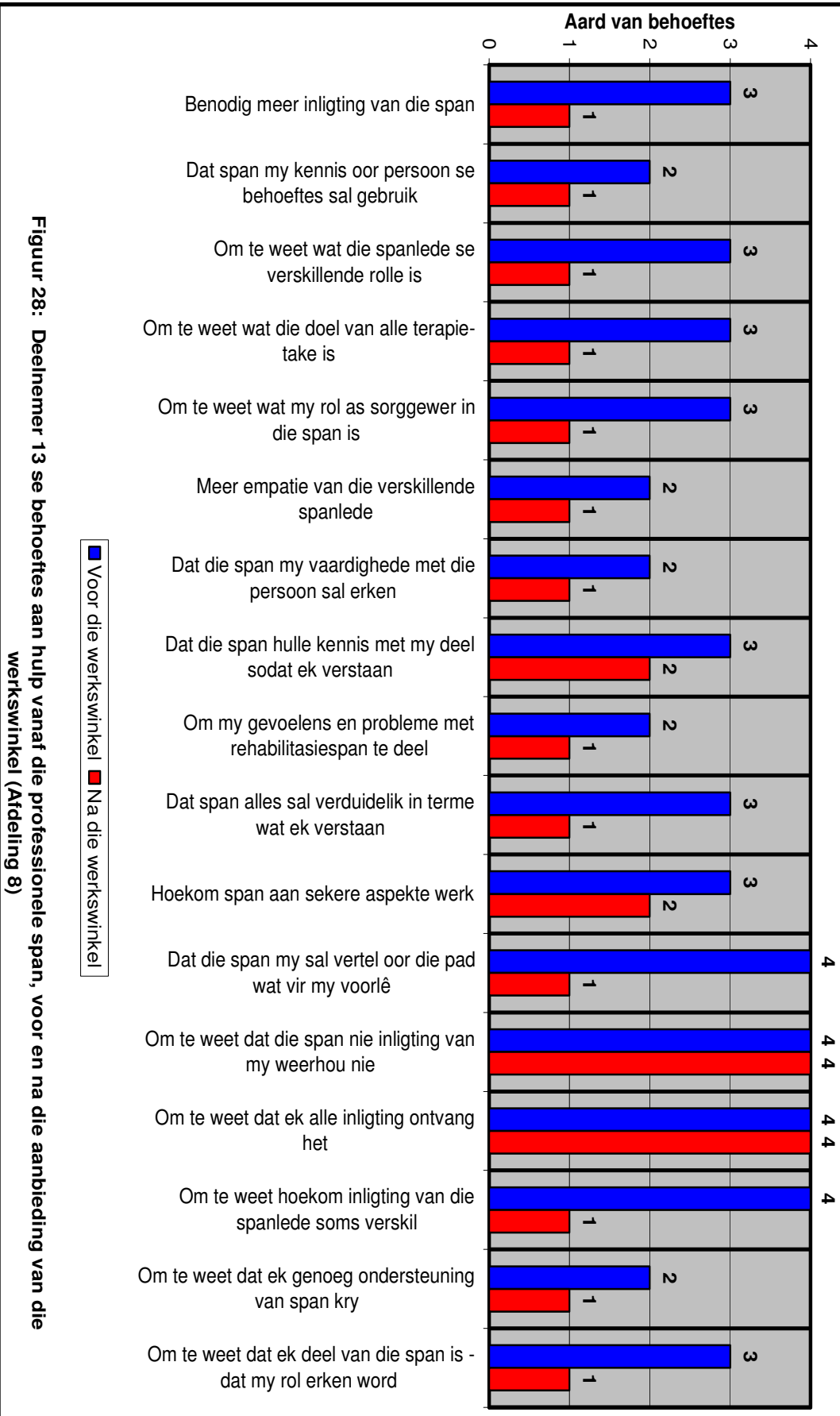
e) Behoeftes rakende die professionele span (Afdeling 8)

Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 8 van die meetinstrument in.

Dit is uit Figuur 28 duidelik dat Deelnemer 13 voor die aanbieding van die werkswinkel op die meerderheid van die vrae, oor haar behoeftes aangaande die professionele span, Opsie 3 en Opsie 4, geselekteer het. Sy het 'n moontlike behoefte gehad om

meer inligting van die professionele span af te kry, die doel van verskillende rehabilitasiedienste en om te weet wat die rol van die verskillende spanlede asook die rol van 'n sorggewer in die span is. Dat professionele persone hulle kennis van die aard van die besering met haar moet deel, op so 'n wyse dat sy verstaan wat fout is met die persoon, dat alles aan haar verduidelik moet word in terme wat sy kan verstaan en dat sy weet waarom die span aan sekere aspekte werk, is ook moontlike behoeftes wat deur haar geïdentifiseer is. Sy het ook 'n moontlike behoefte daaraan gehad dat haar rol deur die professionele span erken moet word. Verder toon sy aan dat sy 'n behoefte daaraan het om te weet wat die pad is wat voorlê, waarom die spanlede inligting van haar weerhou, en dat sy alle nodige inligting wil ontvang. Sy het ook 'n behoefte om te weet waarom die inligting van die verskillende spanlede mekaar weerspreek.

Deelnemer 13 het nie so 'n groot behoefte daaraan dat die span haar kennis van die persoon met 'n TBB se behoeftes moet gebruik nie. So ook het sy nie so 'n groot behoefte om meer empatie van die verskillende spanlede te ontvang, om haar gevoelens en probleme met die rehabilitasiespan te deel nie en dat haar vaardighede met die persoon met 'n TBB deur die span erken moet word nie. Sy toon verder aan dat sy nie so 'n groot behoefte het om ondersteuning van die span te verkry nie.

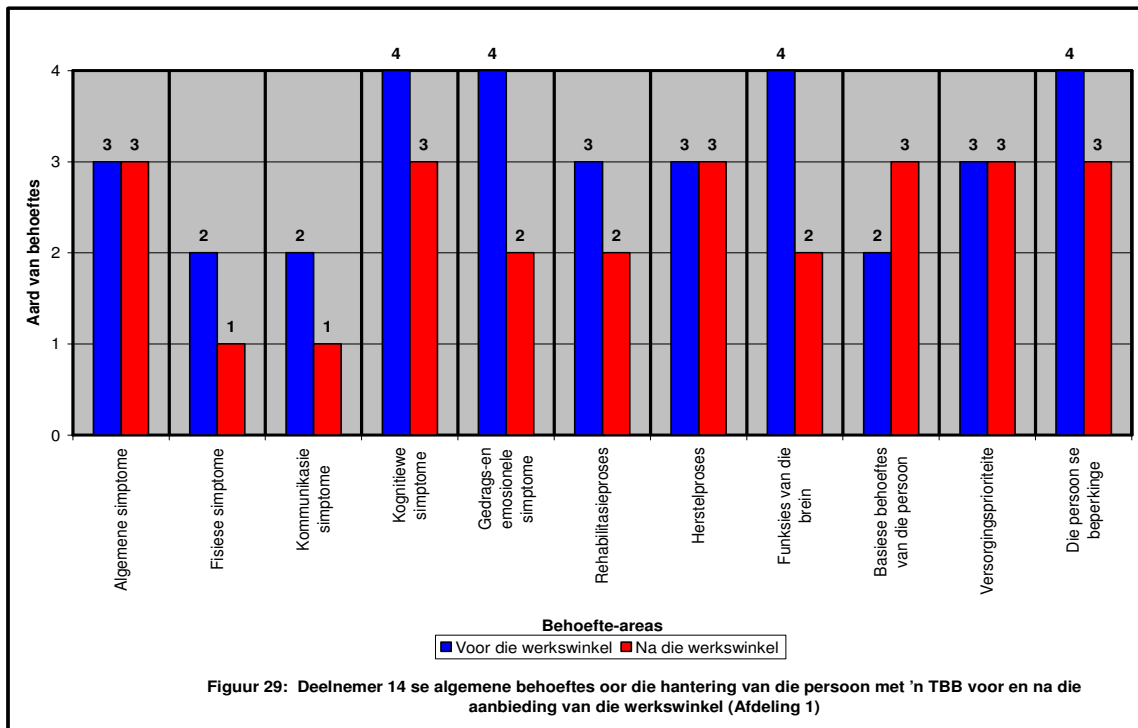

Volgens Figuur 28 het Deelnemer 13 se behoeftes wel verander na die aanbieding van die werkwinkel, deurdat sy hoofsaaklik Opsie 1 aangedui het. Dit beteken dat die werkwinkel wel die Deelnemer se behoeftes aangaande die professionele span hanteer het en dat die meetinstrument hierdie verandering kon meet. Die enigste twee behoeftes wat nie verander het nie, is om te weet waarom die professionele span dikwels inligting van haar weerhou en dat sy al die inligting wat sy benodig, ontvang. Hierdie twee aspekte, is steeds twee behoeftes wat deur Deelnemer 13 aangetoon is na die aanbieding van die werkwinkel. 'n Moontlike rede hiervoor is dat die werkwinkel nie professionele spanlede se diensverskaffing aangespreek het nie, maar die deelnemers se behoeftes. Die gedrag van die professionele span het dus dieselfde gebly, en dus het die deelnemers se behoeftes interme van hierdie aspekte ook dieselfde gebly.

4.4.4. Resultate van Deelnemer 14 se behoeftes soos bepaal in die voltooiing van die meetinstrument, voor en na die aanbieding van die werkwinkel

a) Inligtingbehoefte (Afdelings 1 en 2)

Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 1 (Algemene hantering van die persoon met 'n TBB) en Afdeling 2 (Inligtingbehoefte van wat die sorggewers graag sou wou weet) van die meetinstrument in.

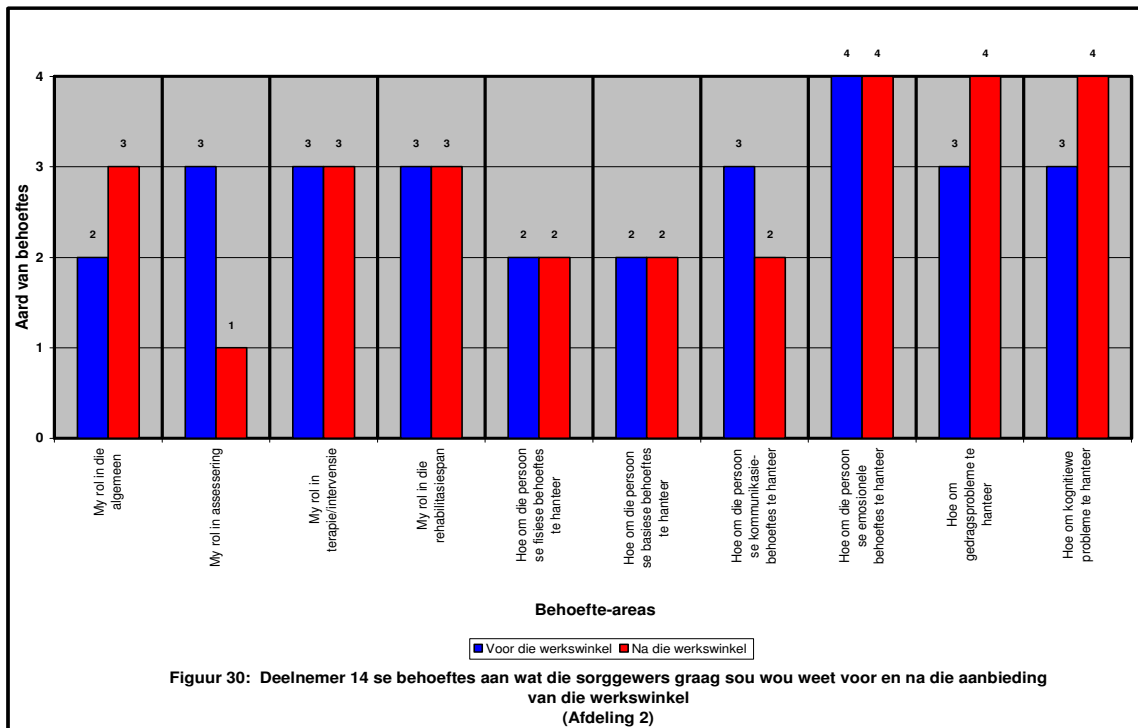

Uit Figuur 29 is dit duidelik dat Deelnemer 14 voor die aanbieding van die werkswinkel op die meeste van die vrae Afdeling 1, Opsie 3 en Opsie 4 gekies het. Deelnemer 14 het 'n moontlike behoefte gehad om meer inligting te bekom aangaande die hantering van die persoon met 'n TBB se algemene simptome. Hierdie behoefte het egter onveranderd gebly na die aanbieding van die werkswinkel, aangesien sy weer Opsie 3 aangedui het. Sy het ook voor die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy 'n moontlik behoefte het om meer inligting te bekom aangaande die rehabilitasie- en herstelproses asook die versorgingsprioriteite van die persoon met 'n TBB. Die behoefte om meer inligting te bekom oor die herstelproses, asook die persoon met 'n TBB se versorgingsprioriteite, het ook onveranderd gebly, aangesien sy in albei gevalle weer Opsie 3, na die aanbieding van die werkswinkel, aangetoon het.

Deelnemer 14 se behoefte aangaande meer inligting oor die rehabilitasieproses, verander na die aanbieding van die werkswinkel. Sy is van mening dat sy nie meer so 'n groot behoefte het om meer inligting in hierdie verband te kry nie. Verder het sy voor die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy 'n behoefte het om meer inligting te bekom rakende die hantering van die persoon met 'n TBB se kognitiewe-, gedrags- en emosionele simptome. Hierdie behoeftes het ook verander na die aanbieding van die werkswinkel, en Deelnemer 14 het aangetoon dat meer inligting oor die hantering van die persoon se gedrags- en emosionele behoeftes nie meer so 'n groot behoefte is nie.

Sy toon verder dat meer inligting oor die hantering van die persoon met 'n TBB se kognitiewe simptome steeds 'n moontlike behoefte kan wees. Meer kennis van die funksies van die brein en die persoon met 'n TBB se beperkinge is ook twee areas van behoeftes wat sy aandui. Hierdie behoeftes het verander na die aanbieding van die werkswinkel, aangesien sy daarna aantoon dat sy nie meer so 'n groot behoefte het aan meer inligting oor die funksies van die brein nie. Inligting oor die persoon met 'n TBB se beperkinge is na die werkswinkel slegs 'n moontlike behoefte en nie meer 'n behoefte nie. Meer inligting rakende die hantering van die fisiese- en kommunikasiesimptome, is deur Deelnemer 14 aangetoon as areas waarin sy nie so 'n groot behoefte aan meer inligting het nie. Na die aanbieding van die werkswinkel toon sy egter aan dat sy geen behoefte meer het om inligting in hierdie verband te bekom nie. Hierdie behoeftes het dus ook verander na die aanbieding van die werkswinkel. Wat die hantering van die persoon met 'n TBB se basiese behoeftes betref, het Deelnemer 14 voor die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy nie so 'n groot behoefte het om meer inligting in hierdie verband te bekom nie. Na die aanbieding van die werkswinkel dui sy egter aan, dat dit 'n moontlike behoefte kan wees. Dit kan moontlik wees dat sy voor die aanbieding van die werkswinkel nie bewus was van haar behoeftes in hierdie verband nie, en nadat die inligting aan haar verskaf is, het sy insig in die probleem verkry. Haar behoeftes het dus toegeneem.

Uit die Figuur 29 is dit duidelik dat Deelnemer 14 se behoeftes wel verander het na die aanbieding van die werkswinkel, en dat die meetinstrument hierdie verandering gemeet het.

Figuur 30 toon aan dat Deelnemer 14 voor die aanbieding van die werkswinkel op die meerderheid van die vrae (Afdeling 2) van die meetinstrument Opsie 3 gekies het. Sy dui aan dat sy 'n moontlike behoefte het om meer inligting te bekom rakende haar rol as sorggewer tydens evaluasie, behandeling en in die rehabilitasiespan. Haar behoeftes rakende die sorggewer se rol in terapie en in die rehabilitasiespan, het egter onveranderd gebly, na die aanbieding van die werkswinkel. Deelnemer 14 se behoeftes in terme van haar rol as sorggewer tydens assessering het verander, aangesien sy na die aanbieding van die werkswinkel aantoon dat sy geen behoefte meer in hierdie verband het nie. Sy het voor die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy nie so 'n groot behoefte het om te weet wat haar rol as sorggewer in die algemeen is nie, maar dui na die werkswinkel aan, dat dit wel 'n moontlike behoefte is. Dit is weereens moontlik dat die inligting wat tydens die werkswinkel aan haar verskaf is, haar meer insig in haar behoeftes gegee het. Sy was voor die werkswinkel moontlik nie bewus van die eise wat aan sorggewers gestel word in die hantering van die persoon met 'n TBB nie, aangesien die persoon steeds in die rehabilitasiesentrum is, en daar nog nie tuisversorging van haar verwag is nie. Hoe om die persoon met 'n TBB se fisiese- en basiese behoeftes te bevredig, is voor en na die aanbieding van die werkswinkel deur Deelnemer 14 aangedui as nie so 'n groot behoefte nie. Sy het die hantering van die persoon met 'n TBB se kommunikasiebehoeftes weereens voor die

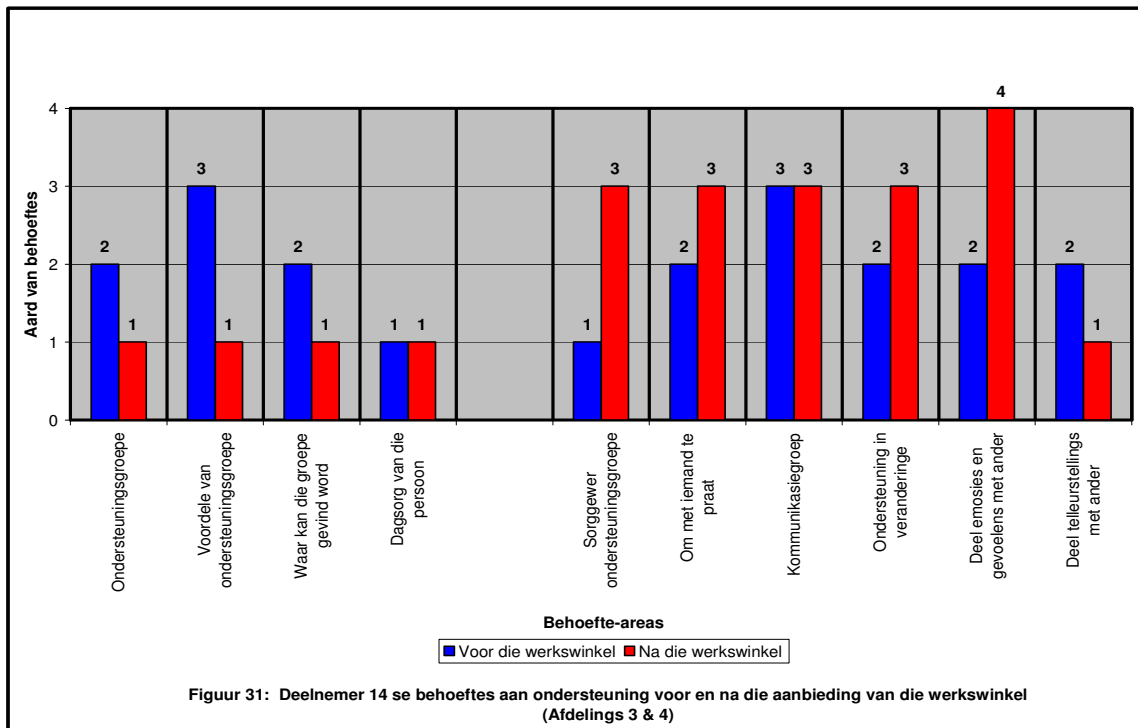
aanbieding van die werkswinkel aangedui as nie so 'n groot behoefte nie, maar nadat die werkswinkel aangebied is, is dit as 'n moontlike behoefte deur haar aangedui.

Uit Figuur 30 het Deelnemer 14 se behoeftes rakende hoe om die persoon met 'n TBB se emosionele-, gedrags- en kognitiewe probleme op te los, onveranderd gebly, of toegeneem. Die behoeftes aan inligting oor hoe om die persoon se gedrags-en kognitiewe probleme op te los, is voor die aanbieding van die werkswinkel aangedui as Opsie 3, en na die werkswinkel as Opsie 4. Die hantering van die persoon met 'n TBB se emosionele probleme is egter deur Deelnemer 14 voor en na die werkswinkel aangetoon as 'n behoefte.

In die oop Vraag-afdeling van die meetinstrument waarin die Deelnemers enige ander behoeftes wat nie in die meetinstrument aangedui is nie kon lys, het Deelnemer 14 'n behoefte daaraan gehad om te weet waar om die grens te stel sodat die persoon met 'n TBB dinge vir homself moet begin doen. Met ander woorde, Deelnemer 14 het 'n behoefte daaraan gehad om te weet wanneer daar aan die persoon met 'n TBB onafhanklikheid geleer moet word.

b) Behoeftes aan ondersteuning (Afdelings 3 en 4)

Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 3 (Ondersteuning vir die persoon met 'n TBB) en Afdeling 4 (Ondersteuning vir die sorggewers van die persoon met 'n TBB) van die meetinstrument in.

Afdeling 3: Uit Figuur 31 is dit duidelik dat Deelnemer 14 voor die aanbieding van die werkwinkel nie so 'n groot behoefte (Opsie 2) gehad het om meer inligting te bekom rakende die ondersteuning van die persoon met 'n TBB nie, aangesien sy onderskeidelik net Opsie 1 en Opsie 2 gekies het. Deelnemer 14 het nie so 'n groot behoefte gehad om meer te weet oor die aard van ondersteuningsgroepe en waar hulle gevind kan word nie. Die voordele van ondersteuningsgroepe is as 'n moontlike behoefte aangedui. Verder het Deelnemer 14, geen behoefte aan meer inligting oor dagsorgfasiliteite vir die persoon met 'n TBB gehad nie. Uit Figuur 31 is dit egter duidelik dat haar behoeftes verander het na die aanbieding van die werkwinkel, aangesien sy slegs Opsie 1 aangedui het.

Afdeling 4: Volgens die resultate soos aangetoon in Figuur 31 het Deelnemer 14 voor die aanbieding van die werkwinkel hoofsaaklik Opsie 1 en Opsies 2 aangetoon. Na die aanbieding van die werkwinkel het sy hoofsaaklik Opsie 3 en Opsie 4 aangedui. Dit is moontlik dat sy nie as sorggewer haar behoeftes tydens die akute rehabilitasieperiode as belangrik beskou het nie, en slegs gefokus het op die persoon met 'n TBB se behoeftes. Nadat die werkwinkel aangebied is, het sy meer insig en kennis verkry, deur te beseef dat haar behoeftes in terme van ondersteuning vir die sorggewer ook belangrik is. Sy het voor die aanbieding van die werkwinkel aangedui dat sy geen behoefte het aan 'n sorggewerondersteuningsgroep nie. Om met ander persone te

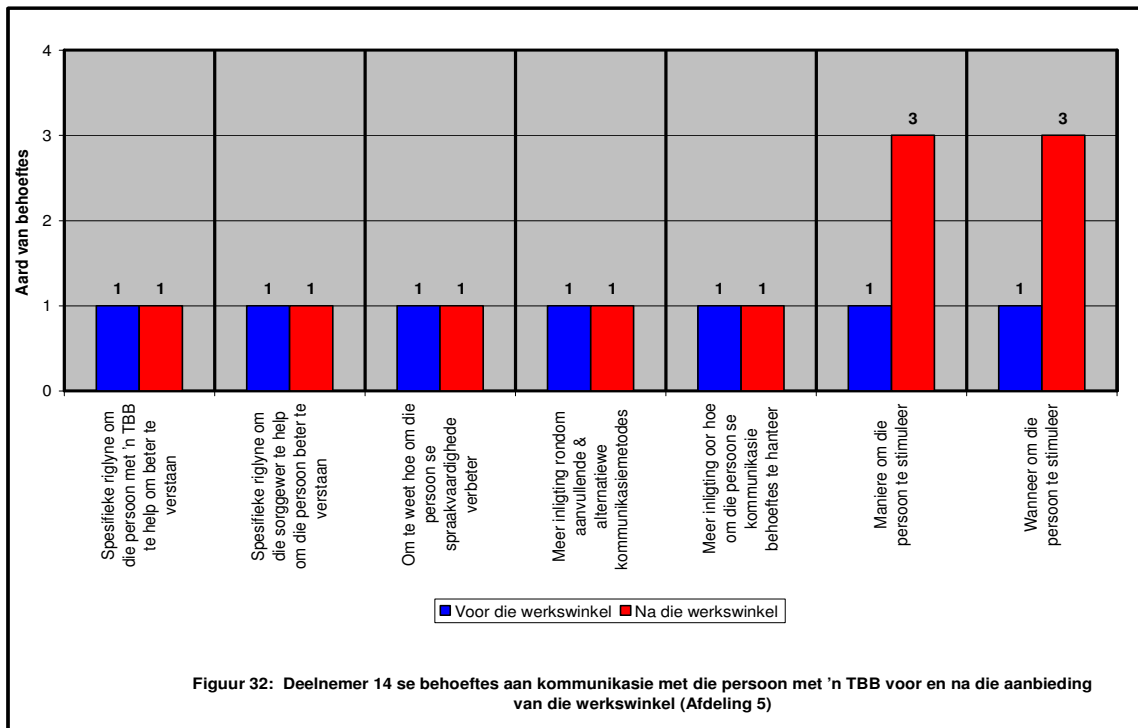
praat wat alreeds deur die proses van rehabilitasie is, en ondersteuning om die nodige verandering in haar lewenswyse te bewerkstellig om na die persoon met 'n TBB om te sien is ook nie as so 'n groot behoefte beskou, voor die aanbieding van die werkwinkel nie. Om 'n kommunikasiegroep te begin, waar hulle vrae aan professionele persone kan stel, is as 'n moontlike behoefte ervaar voor die aanbieding van die werkwinkel.

Na die aanbieding van die werkwinkel het Deelnemer 14 aangetoon dat sy wel 'n moontlike behoefte het aan 'n sorggewerondersteuningsgroep om met ander te praat wat alreeds deur die proses is, en ondersteuning om die nodige veranderinge in haar daaglikse lewe te maak om na die persoon met 'n TBB om te sien. Sy het egter steeds na die aanbieding van die werkwinkel 'n moontlike behoefte gehad om deel te vorm van 'n kommunikasiegroep waar vrae aan professionele persone gestel kan word.

Verder het Deelnemer 14 voor die aanbieding van die werkwinkel aangetoon dat sy nie so 'n groot behoefte het om met iemand haar emosies en gevoelens te deel nie, maar sy het na die aanbieding van die werkwinkel aangedui dat sy 'n behoefte het om dit wel te doen. Om haar teleurstellings met ander te deel, is voor die werkwinkel aangedui as nie so 'n groot behoefte nie, en na die die werkwinkel as geen behoefte nie. Die meetinstrument het dus ook die verandering in Deelnemer 14 se behoeftes gemeet.

c) Kommunikasie behoeftes (Afdeling 5)

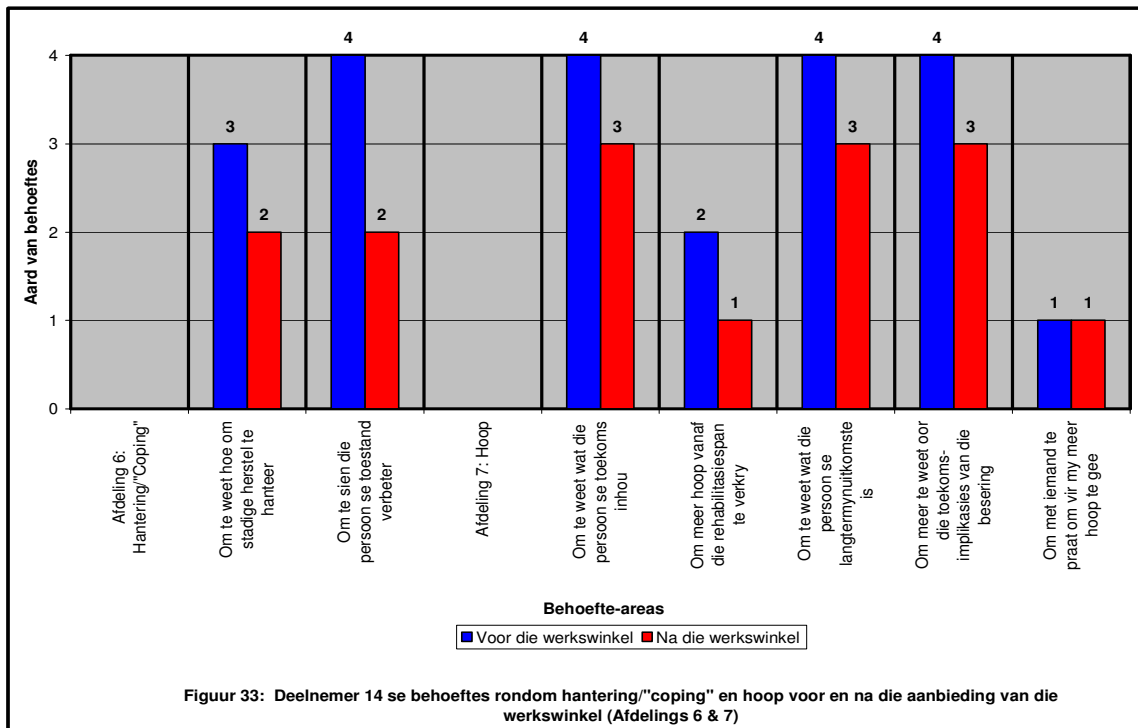
Hierdie response sluit die resultate van Afdeling 5 (Kommunikasie met die persoon met 'n TBB) van die meetinstrument in.

Uit Figuur 32 blyk dit dat Deelnemer 14 voor en na die aanbieding van die werkswinkel geen behoefte gehad het in terme van die kommunikasie met die persoon met 'n TBB nie. Deelnemer 14 het voor en na die aanbieding van die werkswinkel aangedui dat sy geen behoefte het aan spesifieke riglyne om die persoon met 'n TBB beter te verstaan nie asook dat die persoon met 'n TBB haar beter verstaan tydens kommunikasie-interaksie nie. Wat om te doen om die persoon se spraak te verbeter, inligting oor aanvullende kommunikasiemetodes om die persoon te ondersteun tydens kommunikasie-interaksie en meer inligting om die persoon met 'n TBB se kommunikasiebehoeftes op te los, is ook deur Deelnemer 14 voor en na die aanbieding van die werkswinkel aangedui as geen behoefte. Verder het sy voor die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy geen behoefte het aan inligting oor maniere hoe en wanneer om die persoon met 'n TBB te stimuleer vir beter kommunikasie-interaksie nie, maar het na die werkswinkel aangetoon dat dit wel 'n moontlike behoefte kan wees.

d) Hantering (“Coping”) en Hoop (Afdelings 6 en 7)

Hierdie response sluit die resultate van Afdeling 6 (Hantering/”Coping”) en Afdeling 7 (Hoop) van die meetinstrument in.

Afdeling 6: Uit Figuur 33 is dit duidelik dat Deelnemer 14 voor die aanbieding van die werkswinkel 'n moontlike behoefte gehad het om te weet hoe om stadige herstel te hanteer, en 'n behoefte om te sien dat die persoon met 'n TBB verbeter. Na die aanbieding van die werkswinkel het sy egter aangetoon dat sy nie meer so 'n groot behoefte in die bogenoemde verband het nie.

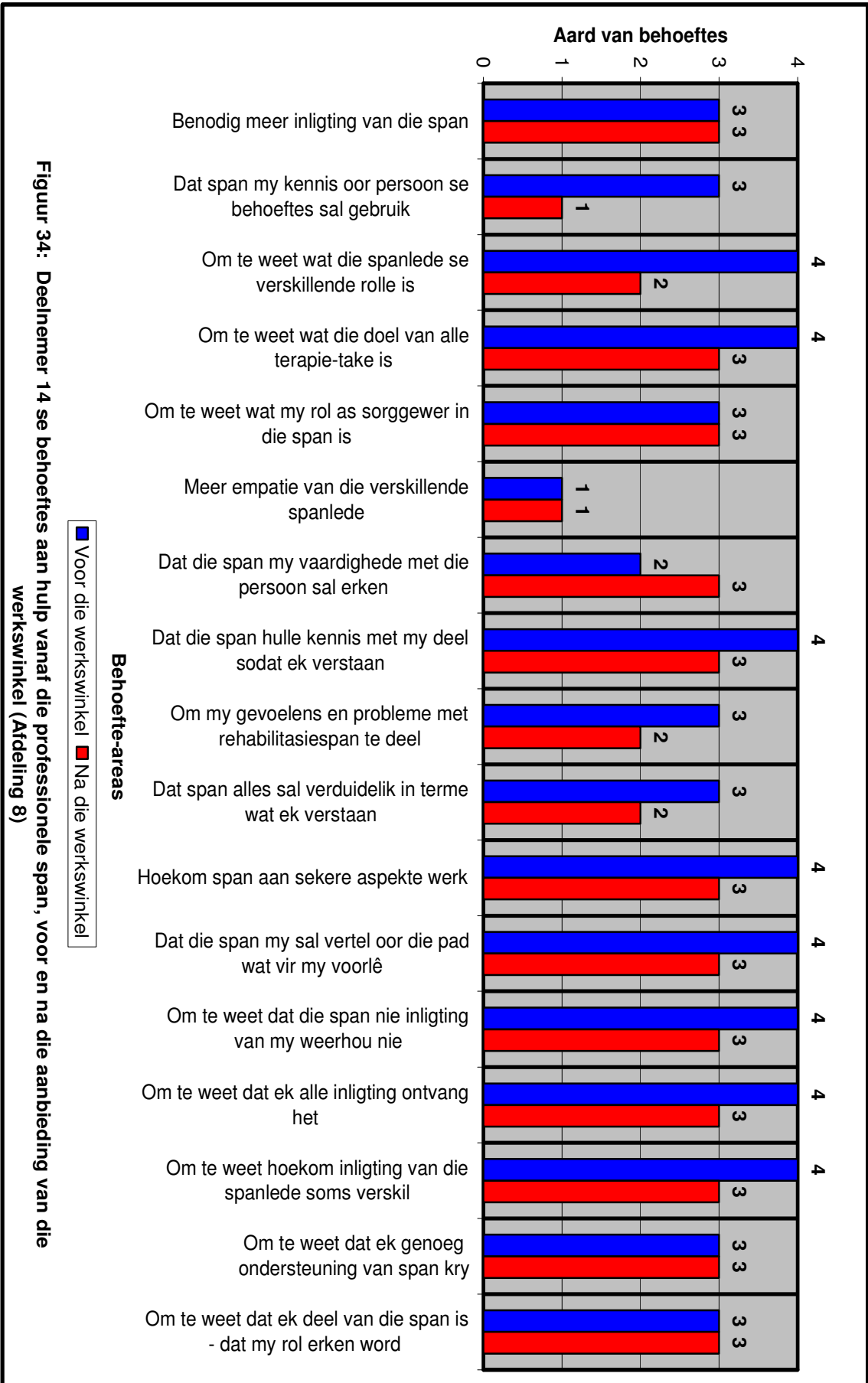
In Figuur 33 is dit ook duidelik dat Deelnemer 14 op die meerderheid van die vrae oor hoop, die Opsie 4 geselekteer het voor die aanbieding van die werkswinkel. Sy het aangetoon dat sy 'n behoefte het om te weet wat die persoon met 'n TBB se toekomsverwagtinge is, wat die persoon se verwagte langtermynuitkomst is, asook wat die implikasies van die besering op die persoon met 'n TBB se toekoms gaan hê. Na die aanbieding van die werkswinkel het sy egter op al drie die bogenoemde vrae, Opsie 3 geselekteer, wat dus beteken dat haar behoeftes wel verander het, maar dat sy steeds behoeftes in hierdie verband het. Om meer hoop van die reabilitasiespan te verkry, is voor die aanbieding van die werkswinkel deur Deelnemer 14 aangedui as nie so 'n groot behoefte nie, en om met iemand te praat vir meer hoop, is aangedui as geen behoefte nie. Hierdie behoeftes het onveranderd gebly na die aanbieding van die werkswinkel, aangesien die Deelnemer aangetoon het dat sy steeds geen behoefte in hierdie verband het nie.

e) Behoeftes rakende die professionele span (Afdeling 8)

Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 8 van die meetinstrument in.

In Figuur 34 is dit duidelik dat Deelnemer 14 bepaalde behoeftes rakende die professionele span het. Sy het voor en na die werkswinkel op die meerderheid van die vrae Opsies 3 en Opsie 4 geselekteer. Daar is slegs 'n paar aspekte van die professionele span wat nie so 'n groot behoefte of geen behoefte vir haar is nie.

Volgens Figuur 34 het Deelnemer 14 voor die aanbieding van die werkswinkel 'n behoefte gehad om te weet wat die rol van die verskillende spanlede is, en wat die doel van die verskillende terapeutiese take is. Na die aanbieding van die werkswinkel het sy aangetoon dat sy nie meer so 'n groot behoefte het om te weet wat die rol van die verskillende spanlede is nie, maar om te weet wat die doel van die verskillende terapeutiese take is, was steeds 'n moontlike behoefte. Uit Figuur 34 is dit ook duidelik dat sy voor die aanbieding van die werkswinkel 'n behoefte gehad het dat die professionele span hulle kennis van die aard van die besering met haar sal deel, sodat sy kan verstaan wat fout is met die persoon. Sy het na die aanbieding van die werkswinkel aangedui dat dit steeds 'n moontlike behoefte is. Om te weet waarom die span aan sekere aspekte werk en wat die pad is wat voorlê, is ook deur haar voor die aanbieding van die werkswinkel as behoeftes aangedui en na die werkswinkel as moontlike behoeftes. Verder is dit ook uit Figuur 34 duidelik dat Deelnemer 14 voor die aanbieding van die werkswinkel aangedui het dat sy 'n Behoefte het om te weet dat die professionele span nie inligting van haar weerhou nie, dat sy al die inligting wat sy benodig verkry het, en waarom die inligting van die verskillende spanlede mekaar dikwels weerspreek.

Figuur 34: Deelnemer 14 se behoeftes aan hulp vanaf die professionele span, voor en na die aanbieding van die werkswinkel (Afdeling 8)

Deelnemer 14 het na die aanbieding van die werkswinkel steeds aangedui dat sy 'n moontlike behoefte aan die laasgenoemde aspekte het. Om meer inligting van die span af te verkry, om te weet wat haar rol as sorggewer in die span is, om te weet dat sy genoeg ondersteuning van die span af kry, en dat haar rol in die span erken sal word, is as moontlike behoeftes voor en na die werkswinkel deur haar aangedui. Verder het sy voor die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy 'n moontlike behoefte het om met die rehabilitasiespan haar emosies en gevoelens te deel, maar het na die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy nie meer so 'n groot behoefte daaraan het nie. Sy het ook voor die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy 'n moontlike behoefte daaraan het dat die span aan haar aspekte moet verduidelik in terme wat sy kan verstaan, dog het ook daarna aangetoon dat dit nie meer so 'n groot behoefte vir haar is nie. Dit is ook uit Figuur 34 duidelik dat sy voor die aanbieding van die werkswinkel aangedui het dat sy 'n moontlike behoefte daaraan het dat die span haar meer moet uitdra oor haar kennis van die persoon met 'n TBB se behoeftes, maar toon daarna aan dat dit nie meer 'n behoefte is nie. Om meer empatie van die span te ontvang, is voor en na die aanbieding van die werkswinkel deur Deelnemer 14 aangetoon as geen behoefte nie. Haar behoefte daaraan dat die span haar vaardighede met die persoon met 'n TBB moet erken, het toegeneem na die aanbieding van die werkswinkel. Sy het voor dit aangetoon dat sy nie so 'n groot behoefte daaraan het dat haar vaardighede met die persoon met 'n TBB deur die span erken moet word nie, maar toon na die aanbieding van die werkswinkel aan dat dit wel 'n moontlike behoefte is.

In die oop Vraag-afdeling van die meetinstrument waarin die Deelnemers enige ander behoeftes wat nie in die meetinstrument aangedui is nie kon lys, het Deelnemer 14 'n behoefte daaraan gehad dat daar aan haar en die persoon met 'n TBB verduidelik moet word waarom die medikasie en die dosisse daarvan verander het. Hierdie aspek is egter nie tydens die werkswinkel aangespreek nie en die deelnemer het nie weer hierdie vraag na die aanbieding van die werkswinkel voltooi nie. Dit was dus nie moontlik om te bepaal of hierdie behoefte wel verander het nie.

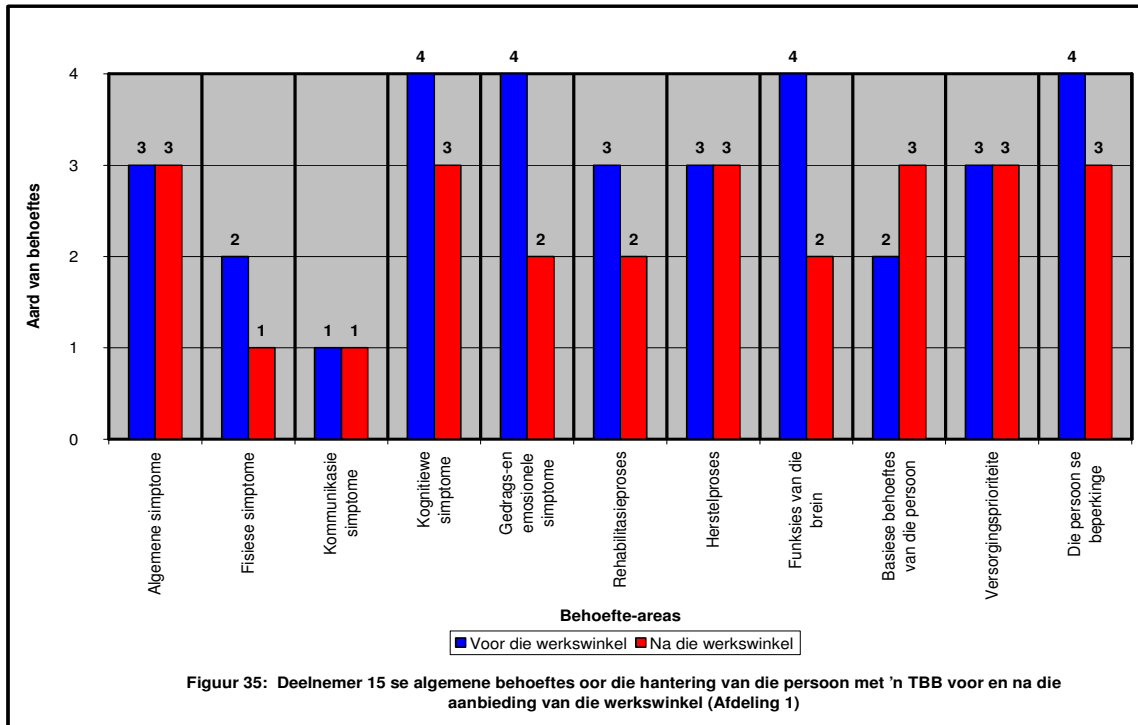
4.4.5. Resultate van Deelnemer 15 se behoeftes soos bepaal in die voltooiing van die meetinstrument voor en na die aanbieding van die werkswinkel

Die resultate word bespreek in terme van Deelnemer 15 se behoeftes voor en na die aanbieding van die werkswinkel. Die resultate is op grafieke voorgestel en op hierdie

wyse is dit moontlik om aan te toon of die meetinstrument wel 'n verandering in die Deelnemer se behoeftes meet.

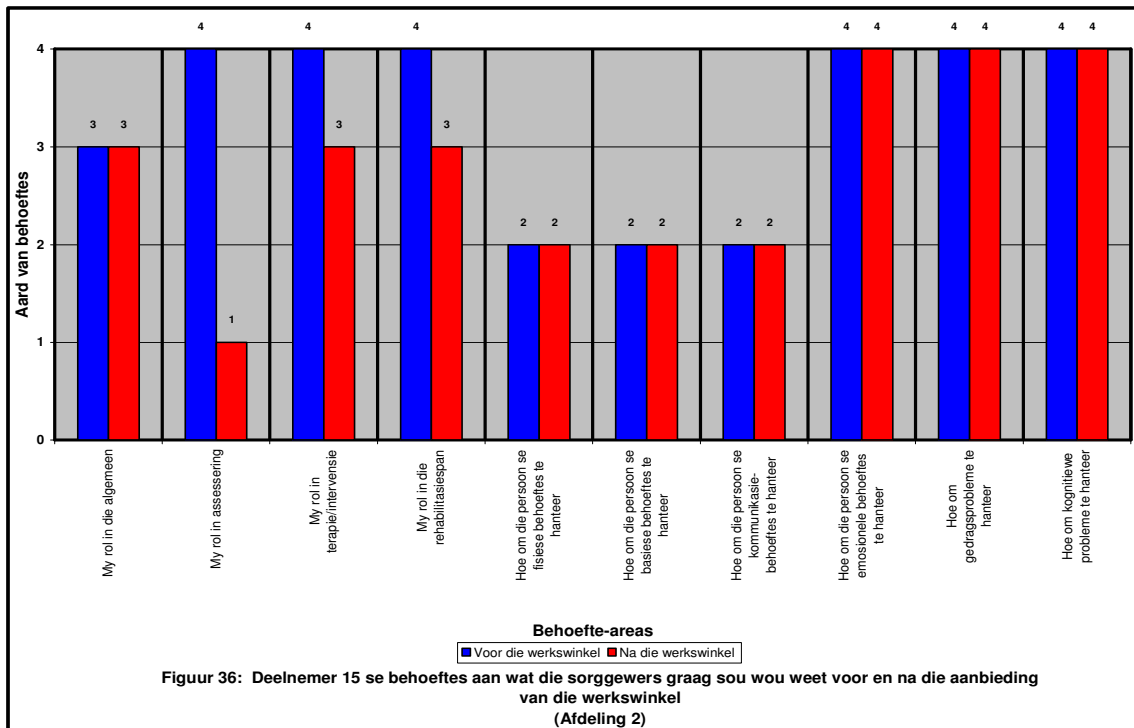
a) Inligtingbehoeftes (Afdelings 1 en 2)

Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 1 en Afdeling 2 van die meetinstrument in.

Afdeling 1: Uit Figuur 35 blyk dit dat Deelnemer 15 se behoeftes verander het voor en na die aanbieding van die werkswinkel. Deelnemer 15 het voor die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy 'n behoefte het aan meer inligting oor die hantering van die persoon met 'n TBB se kognitiewe-, gedrags- en emosionele simptome. Sy toon na die aanbieding van die werkswinkel aan dat meer inligting aangaande die hantering van die persoon met 'n TBB se kognitiewe simptome 'n moontlike behoefte kan wees, en meer inligting in verband met die hantering van die persoon met 'n TBB se emosionele- en gedragsimptome is na die aanbieding van die werkswinkel as nie so 'n groot behoefte aangedui. Verder toon sy aan dat sy ook 'n behoefte het aan meer inligting oor die funksies van die brein en die persoon met 'n TBB se beperking voor die aanbieding van die werkswinkel. Hierdie behoeftes het ook verander na die aanbieding van die werkswinkel, aangesien sy toe van mening was dat sy nie meer so 'n groot behoefte aangedui. Verder toon sy aan dat sy ook 'n behoefte het aan meer inligting oor die funksies van die brein het nie. Sy het ook na die

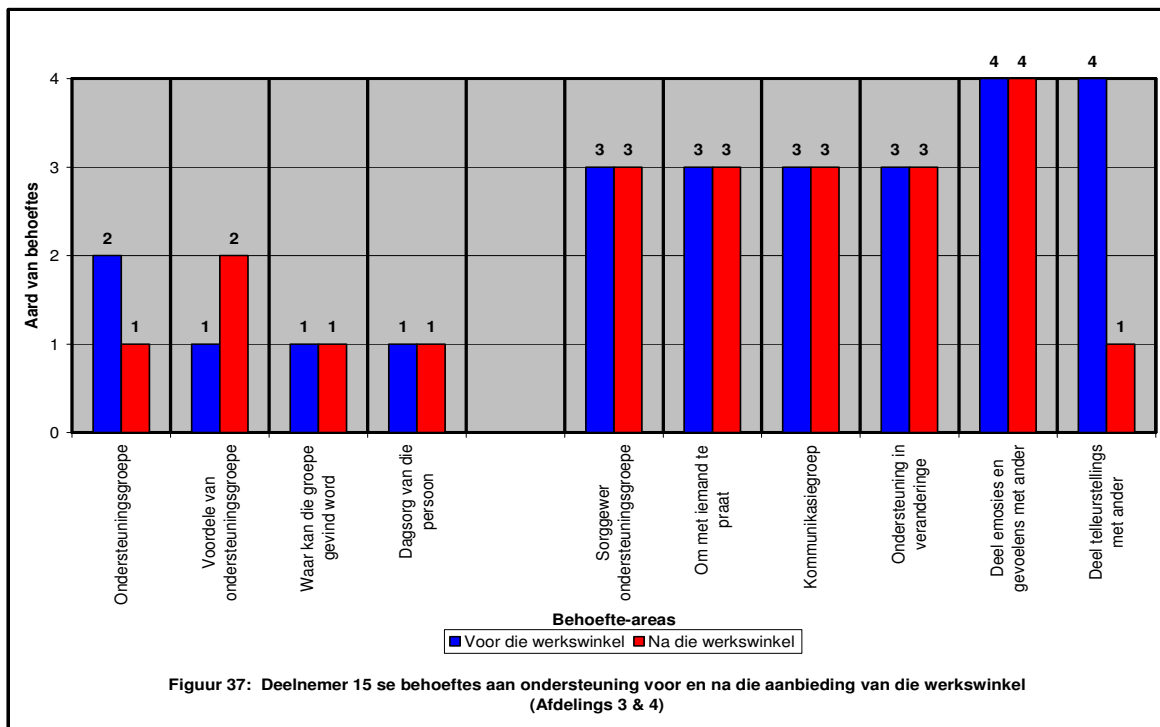
aanbieding van die werkswinkel aangedui dat meer inligting oor die persoon met 'n TBB se beperking 'n moontlike behoefte is. Sy het ook voor die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy 'n moontlike behoefte het aan meer inligting aangaande die algemene simptome, rehabilitasie- en herstelproses, asook die versorgingsprioriteite van die persoon met 'n TBB. Voorafgaande behoeftes het egter onveranderd gebly na die aanbieding van die werkswinkel, aangesien sy steeds Opsie 3 op al die vrae geselekteer het. Haar behoefte aan meer inligting oor die rehabilitasieproses het verander, en sy was van mening dat sy nie meer so 'n groot behoefte in die verband het na die aanbieding van die werkswinkel nie. Uit Figuur 35 blyk dit dat Deelnemer 15 voor die aanbieding van die werkswinkel nie so 'n groot behoefte gehad het aan meer inligting oor die persoon met 'n TBB se fisiese simptome en basiese behoeftes nie. Na die aanbieding van die werkswinkel dui sy egter aan dat sy geen behoefte meer het aan verdere inligting oor die persoon met 'n TBB se fisiese simptome nie, maar sy het wel 'n moontlike behoefte aan meer inligting oor die persoon met 'n TBB se basiese behoeftes. Deelnemer 15 se behoeftes in die verband het dus meer geword. Meer inligting aangaande die persoon met 'n TBB se kommunikasiesimptome is voor en na die aanbieding van die werkswinkel aangetoon as geen behoefte.

Afdeling 2: Uit Figuur 36 kan daar opgemerk word dat Deelnemer 15 voor en na die aanbieding van die werkswinkel baie behoeftes het oor aspekte van die rol van die

sorggewer. Sy het op die meeste van die vrae Opsie 3 en Opsie 4 geselekteer. Sy het voor die aanbieding van die werkwinkel aangetoon dat sy 'n behoefte het aan meer inligting oor haar rol as sorggewer tydens assessering, terapie en in die rehabilitasieproses. Na die aanbieding van die werkwinkel toon sy aan dat sy steeds 'n moontlike behoefte het aan meer inligting oor haar rol in die terapeutiese- en rehabilitasieproses, maar dat sy geen behoefte meer het aan meer inligting oor haar rol as sorggewer tydens assessering nie. Hoe om die persoon met 'n TBB se emosionele-, gedrags- en kognitiewe probleme te hanteer, is voor en na die aanbieding van die werkwinkel as 'n behoefte, deur Deelnemer 15 aangedui. Haar behoefte aan die sorggewer se rol oor die algemeen het ook onveranderd gebly voor en na die aanbieding van die werkwinkel, aangesien sy steeds aantoon dat dit 'n moontlike behoefte kan wees. Hoe om die persoon met 'n TBB se fisiese-, basiese- en kommunikasiebehoeftes aan te spreek, is voor en na die aanbieding van die werkwinkel deur haar aangedui as nie so 'n groot behoefte nie.

b) Behoeftes aan ondersteuning (Afdelings 3 en 4)

Afdeling 3: (Ondersteuning vir die persoon met 'n TBB): Uit Figuur 37 is dit duidelik dat Deelnemer 15 voor en na die aanbieding van die werkwinkel nie behoeftes gehad het aan ondersteuning van die persoon met 'n TBB nie. Sy het op die meeste van die vrae

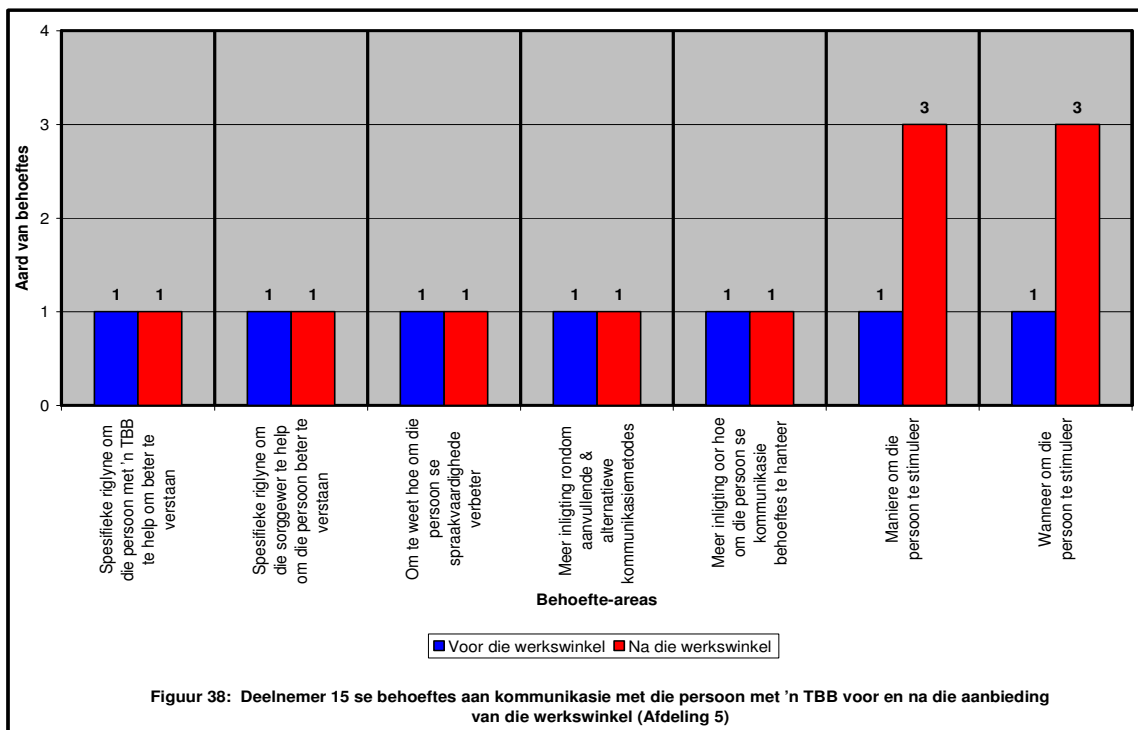
Opsie 1 en Opsie 2 geselekteer. Sy het voor en na die aanbieding van die werkwinkel aangedui dat sy geen behoefte het aan meer inligting rakende die voordele van ondersteuningsgroepe nie, waar ondersteuningsgroepe gevind kan word, asook dagsorgfasiliteite vir die persoon met 'n TBB nie. Sy het op al hierdie vrae voor en na die aanbieding van die werkwinkel, Opsie 1 aangetoon. Meer inligting oor ondersteuningsgroepe is voor die werkwinkel deur haar aangedui as nie so 'n groot behoefte nie, en na die werkwinkel as geen behoefte nie.

Afdeling 4: (Ondersteuning vir die sorggewers van 'n persoon met 'n TBB): Soos dit in Figuur 37 gesien kan word, het Deelnemer 15 'n behoefte aan ondersteuning vir sorggewers. Sy het op die meeste van die vrae Opsies 3 en Opsies 4 geselekteer. Die Deelnemer het voor en na die aanbieding van die werkwinkel aangetoon dat sy 'n moontlike behoefte aan meer inligting het aangaande sorggewersondersteuningsgroepe, om met ander persone te praat wat alreeds deur die proses van rehabilitasie is en 'n kommunikasiegroep waar daar vrae aan professionele persone en ander persone gevra kan word oor die probleme wat sy ervaar. Om met iemand te praat om haar emosies en gevoelens te deel, is ook deur haar aangedui as 'n behoefte, voor en na die aanbieding van die werkwinkel. Deelnemer 15 toon verder aan dat sy voor die aanbieding van die werkwinkel 'n behoefte gehad het om met iemand te praat oor die teleurstellings wat sy ervaar, maar na die aanbieding van die werkwinkel toon sy aan dat sy geen behoefte in die verband meer het nie.

In die oop vrae afdeling waarin Deelnemer 15 die opsie gehad het om ander behoeftes wat nie in die meetinstrument aangedui is nie te lys, het sy voor die aanbieding van die werkwinkel aangedui dat sy 'n behoefte daaraan het om terugvoering van die rehabilitasiespan af, oor hulle bevindinge te verkry. Hierdie aspek is egter nie tydens die werkwinkel aangespreek nie en sy het ook nie weer die vraag na die aanbieding van die werkwinkel voltooi nie. Gevolglik is dit nie moontlik om te bepaal of hierdie behoefte wel verander het of nie.

c) Kommunikasiebehoeftes (Afdeling 5)

Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 5 van die meetinstrument in.

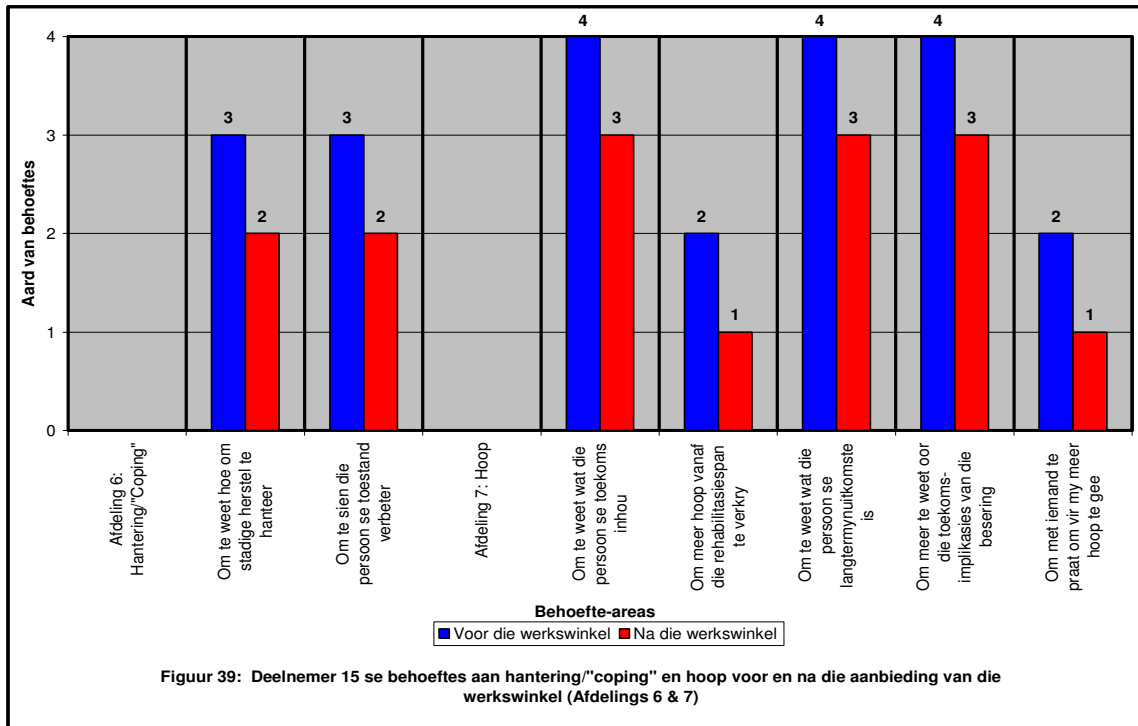
Uit Figuur 38 blyk dit dat Deelnemer 15 geen behoefte aan inligting oor kommunikasie met die persoon met 'n TBB gehad het voor en na die aanbieding van die werkswinkel nie. Sy was voor en na die aanbieding van die werkswinkel van mening dat sy geen behoefte aan meer inligting het oor spesifieke riglyne om die persoon met 'n TBB te help om haar beter te verstaan tydens kommunikasie nie. Om riglyne te kry om haar as sorggewer te help om die persoon met 'n TBB beter te verstaan en om te weet wat gedoen kan word om die persoon met 'n TBB se spraak te verbeter is deur die Deelnemer as geen behoeftes voor en na die werkswinkel aangetoon. Meer inligting oor alternatiewe hulpmiddels wat gebruik kan word om die persoon met 'n TBB te ondersteun tydens kommunikasie, asook maniere om die persoon se kommunikasiebehoeftes te bevredig, is ook voor en na die werkswinkel as geen behoefte deur Deelnemer 15 aangedui. Maniere om die persoon met 'n TBB te stimuleer, asook wanneer om dit te doen, is voor die aanbieding van die werkswinkel aangedui as geen behoefte nie, maar na die aanbieding van die werkswinkel het Deelnemer 15 aangetoon dat dit wel 'n moontlike behoefte is.

Dit is belangrik om hier te meld dat die persoon met 'n TBB waarvan Deelnemer 15 die primêre sorggewer is, nie enige fisiese kommunikasieprobleme (Disartrie) getoon het nie. Die persoon se spraak is nie afwykend nie, maar wel sy manier van kommunikasie. Dit kan moontlik wees waarom Deelnemer 15 nie hierdie afdeling van die vraelys as 'n behoefte beskou het voor die aanbieding van die werkswinkel nie, maar na die

aanbieding van die werkswinkel op twee van die vroeë, moontlike behoeftes aangedui het. Tydens die werkswinkel is daar aan die deelnemers inligting verskaf rakende maniere waarop hulle die persoon met 'n TBB kan stimuleer. Die deelnemer het dus na die aanbieding van die werkswinkel meer insig in hierdie verband gehad, om meer inligting rakende stimulasie van die persoon met 'n TBB se kommunikasie, te verkry. Sy was dus moontlik nie bewus van enige maniere waarop die persoon met TBB gestimuleer kan word, voor die aanbieding van die werkswinkel nie, maar nadat inligting aan haar verskaf is, het haar behoeftes in hierdie verband toegeneem.

d) Hantering (“Coping”) en Hoop (Afdelings 6 en 7)

Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 6 en Afdeling 7 in.

Afdeling 6: Figuur 39 dui aan dat Deelnemer 15 voor die aanbieding van die werkswinkel 'n moontlike behoefte gehad het om stadige herstel te hanteer asook om op te merk dat die persoon met 'n TBB wel vordering toon. Nadat inligting in die werkswinkel aan haar verskaf is, het sy aangetoon dat sy nie meer so 'n groot behoefte het aan die genoemde aangeleenthede nie. In die oop vraag-afdeling van die meetinstrument waarin daar aan die Deelnemer die geleentheid verskaf is om ander behoeftes wat nie in die meetinstrument aangedui is nie te lys, het sy voor die

aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy 'n moontlike behoefte het om presies te weet hoe lank die herstelproses gaan wees. Sy het egter nie weer hierdie vraag nadat die aanbieding van die werkswinkel voltooi is, beantwoord nie en dus kan daar nie bepaal word of haar behoefte in hierdie verband verander het nie.

Afdeling 7: Uit Figuur 39 is dit duidelik dat Deelnemer 15 'n behoefte aan meer hoop gehad het voor die aanbieding van die werkswinkel. Sy het op die meerderheid van die vrae Opsie 4 geselekteer, wat aangedui het dat sy 'n behoefte het om te weet wat die toekoms vir die persoon met 'n TBB inhou en wat die langtermynuitkomst asook toekomstige implikasies van die besering sal wees. Sy het op al hierdie vrae, ook na die aanbieding van die werkswinkel, aangetoon dat dit steeds 'n moontlike behoefte is, maar nie meer 'n behoefte nie. Om meer hoop van die rehabilitasiespan af te kry en om met iemand te kommunikeer met die oog op meer hoop, is voor die aanbieding van die werkswinkel as nie so 'n groot behoefte deur Deelnemer 15 aangedui. Na die werkswinkel het sy op albei behoeftes aangedui dat dit geen behoefte (Opsie 1) meer is nie.

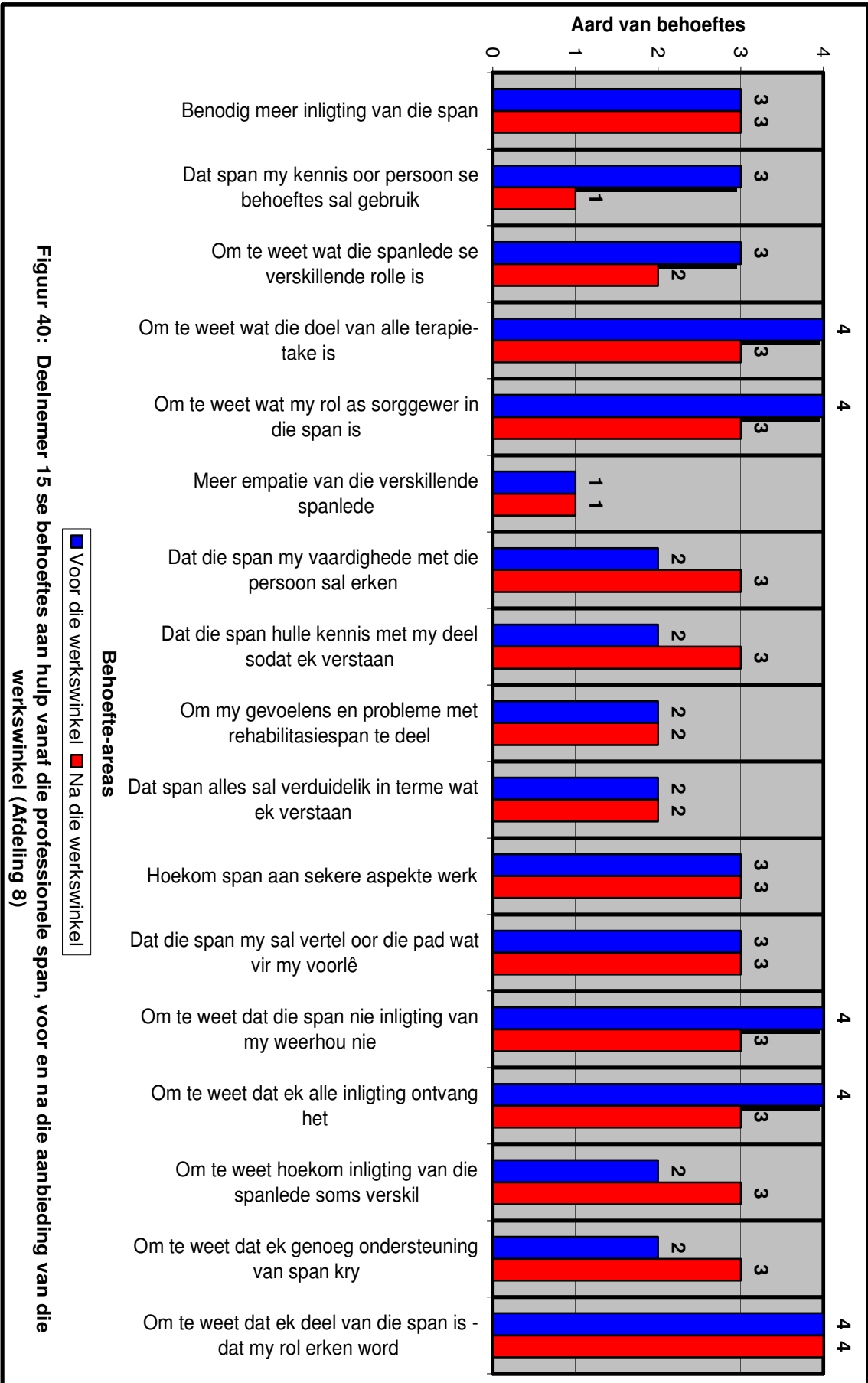
e) Behoeftes rakende die professionele span (Afdeling 8)

Hierdie resultate sluit die response van Afdeling 8 van die meetinstrument in.

In Figuur 40 is dit duidelik dat Deelnemer 15 bepaalde behoeftes het aan inligting oor die professionele span. Sy het voor en na die werkswinkel op die meerderheid van die vrae Opsies 3 en Opsie 4 aangedui. Daar is slegs 'n paar aspekte oor die professionele span wat nie so 'n groot behoefte of geen behoefte vir Deelnemer 15 is nie. Volgens Figuur 40 het sy voor die aanbieding van die werkswinkel 'n behoefte gehad om te weet wat die doel van die verskillende terapeutiese take asook haar rol as sorggewer in die span is. Sy het ook na die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat dit steeds 'n moontlike behoefte vir haar is. Om te weet dat die span nie inligting van haar weerhou nie, dat sy al die nodige inligting van die span ontvang het, asook dat haar rol in die rehabilitasiespan erken word, is ook areas waaraan Deelnemer 15 'n behoefte gehad het voor die aanbieding van die werkswinkel. Na die aanbieding van die werkswinkel het sy steeds aangedui dat sy 'n moontlike behoefte aan al die laasgenoemde aspekte het. Verder het sy voor die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy 'n moontlike behoefte het om meer inligting van die span te verkry,

dat die span van haar kennis van die persoon met 'n TBB se behoeftes sal verneem en om te weet wat die verskillende rolle van die verskillende spanlede is. Na die aanbieding van die werkswinkel het sy egter aangetoon dat sy steeds 'n moontlike behoefte daaraan het om meer inligting van die span te verkry. Dat die span haar moet nader oor haar kennis van die persoon met 'n TBB se behoeftes, is na die werkswinkel aangetoon as geen behoefte. Haar behoefte aan meer inligting oor die rol van die verskillende spanlede het ook verander na die aanbieding van die werkswinkel, aangesien sy aangedui het dat dit nie meer so 'n groot behoefte is nie. Om te weet waarom die span aan sekere aspekte werk en dat die span haar moet inlig oor die pad wat voorlê, is voor en na die aanbieding van die werkswinkel as 'n moontlike behoefte aangedui.

Sy het ook voor die aanbieding van die werkswinkel aangetoon dat sy 'n moontlike behoefte daaraan het dat die spanlede haar vaardighede met die persoon met 'n TBB sal erken en dat die span hulle kennis van die aard van die besering met haar sal deel sodat sy kan verstaan wat fout is met die persoon. Na die aanbieding van die werkswinkel het Deelnemer 15 se behoeftes in hierdie verband egter verander, en sy het in beide die laasgenoemde areas aangetoon dat dit nie meer so 'n groot behoefte vir haar is nie. Om teenoor die rehabilitasiespan haar gevoelens te lig, en dat die span alles wat sy moet weet in terme sal verduidelik sodat sy dit kan verstaan, is voor en na die aanbieding van die werkswinkel as nie so 'n groot behoefte deur haar aangedui.

4.5. RESULTATE VAN FASE 2 – PRETOETS, POSTTOETS, EKSPERIMENTELE ONTWERP (VERVOLG)

In die volgende bespreking volg 'n uiteensetting van die resultate wat tydens die uitvoer van die tweede fase van die navorsing verkry is. Die doel van hiërdie bespreking is om te bepaal of die meetinstrument wel 'n verandering in die deelnemers se behoeftes gemeet het, nadat inligting deur middel van 'n werkwinkel aan hulle verskaf is. Die resultate is bereken deur middel van 'n frekwensietelling en word op drie verskillende wyses uiteengesit en bespreek. Dit word ook in die vorm van staafdiagramme en grafieke voorgestel, ten einde die verandering¹¹ wat deur die meetinstrument gemeet is op 'n visuele wyse voor te stel. Eerstens volg 'n volledige bespreking van die deelnemers se behoeftes voor en na die aanbieding van die werkwinkel. Vir die doel van hierdie bespreking is die deelnemers se behoeftes bereken in terme van die aantal keer wat hulle Opsies 1 (*Geen behoefte*), Opsies 2 (*Nie so 'n groot behoefte nie*), Opsies 3 (*Kan moontlik 'n behoefte wees*) en Opsies 4 (*Behoeftes*) geselekteer het, voor en na die aanbieding van die werkwinkel.

Daarna volg 'n bespreking waarin die navorser al die resultate van die verskillende deelnemers (D12 - D15) bereken het, deur Opsies 1 en 2 saam te voeg as "Geen behoeftes" en Opsies 3 en 4 as "Behoeftes".

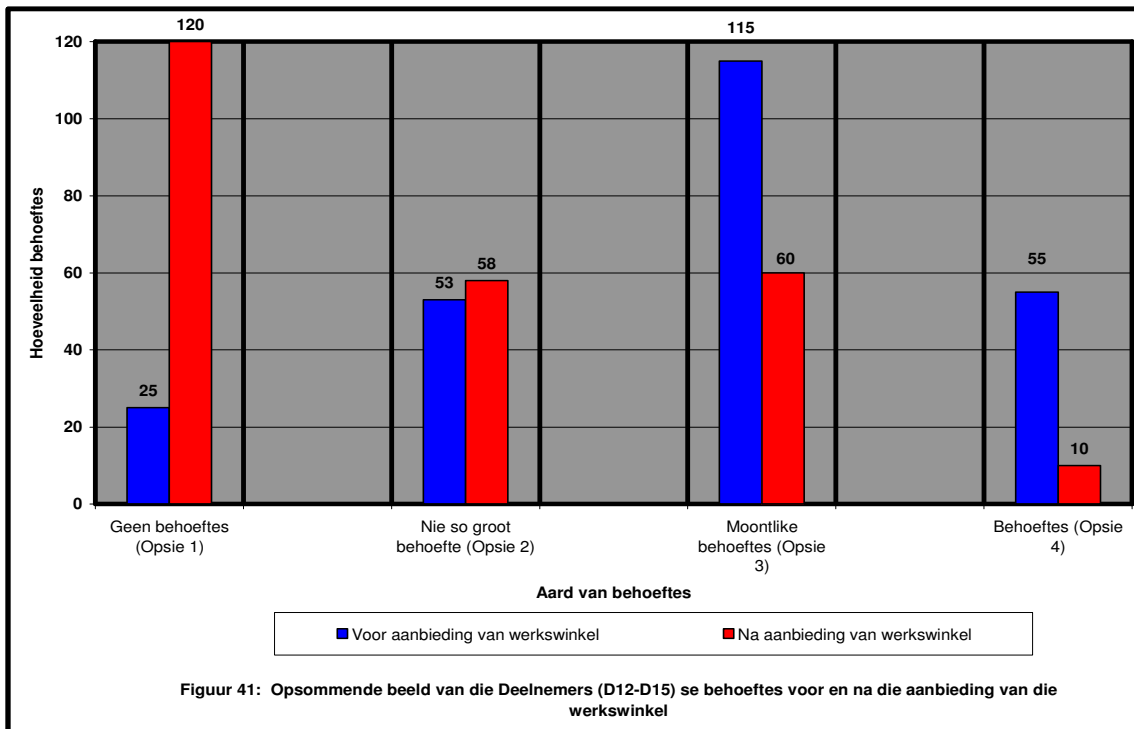
Na hierdie bespreking volg weer 'n uiteensetting van die resultate waarin die navorser al die resultate van die verskillende deelnemers (D12 - D15) verwerk het, deur Opsie 1 te bereken as "Geen behoefte" en Opsies 2, 3 en 4 as "Behoeftes".

Die wyse waarop die resultate geïnterpreteer word deur die patrone van interpretasie te verander, sal gedoen word om moontlik te bewys dat 'n verandering in die wyse waarop die resultate geïnterpreteer word, nie 'n verandering van resultate tot gevolg sal hê nie.

4.5.1. 'n Opsomming van deelnemers (D12, D13, D14, D15) se behoeftes voor en na die aanbieding van die werkwinkel

¹¹ Die verandering wat deur die meetinstrument aangedui word, kan nie statisties bereken word nie, aangesien die toetspopulasie te klein was. Slegs 'n visuele voorstelling van die verandering wat deur die meetinstrument gemeet is, word telkens verskaf.

In die volgende gedeelte volg 'n opsomming van die deelnemers se behoeftes voor en na die aanbieding van die werkswinkel, soos bereken deur middel van 'n frekwensietelling. Die deelnemers se behoeftes voor en na die aanbieding van die werkswinkel is volgens frekwensies bereken, en uiteengesit in die hoeveelheid: Geen behoeftes (Opsies 1), Nie so 'n groot behoefte nie (Opsies 2), Kan moontlik 'n behoefte wees (Opsies 3) en Behoeftes (Opsies 4), soos verkry voor en na die aanbieding van die werkswinkel. In die volgende grafiek (Figuur 41) is 'n opsommende beeld van die deelnemers (D12-D15) se behoeftes soos voor en na die aanbieding van die werkswinkel voorgestel.

Uit die resultate van die Figure 41 is dit duidelik dat daar wel 'n verandering in die deelnemers se behoeftes voorkom, nadat inligting deur middel van 'n werkswinkel aan hulle verskaf is. Die resultate dui daarop dat die deelnemers voor die aanbieding van die werkswinkel slegs 25 keer Opsie 1 (*Geen behoefte*) geselekteer het, wat 'n aanduiding is dat hulle in die meeste areas wel behoeftes het ten opsigte van die hantering van die persoon met 'n TBB. Hierdie bevinding word beklemtoon deurdat hierdie telling (25) die laagste is, in terme van die ander opsies van die behoeftes voor die aanbieding van die werkswinkel. Na die aanbieding van die werkswinkel het daar egter 'n verandering in die deelnemers se behoeftes in terme van Opsie 1 plaasgevind. Die deelnemers dui 120 keer aan dat hulle na die aanbieding van die werkswinkel geen

behoefte meer het nie, rakende die hantering van die persoon met 'n TBB. Die afleiding wat hieruit gemaak kan word, is dat die deelnemers se behoeftes verminder indien daar inligting aan hulle verskaf word.

'n Soortgelyke patroon kom voor in die deelnemers se resultate in terme van die seleksie van Opsies 2 (*Nie so 'n groot behoefte nie*) soos gesien kan word uit Figuur 41. Die deelnemers het voor die aanbieding van die werkswinkel, 53 keer Opsie 2 geselekteer, en na die aanbieding van die werkswinkel is 'n totale hoeveelheid van 58, Opsies 2 (*Nie so 'n groot behoefte nie*) bereken. Die deelnemers is dus van mening dat daar wel van hulle behoeftes was wat opgelos is.

Die bogenoemde resultate korreleer met die aantal Opsies 3 (*Kan moontlik 'n behoefte wees*), en Opsies 4 (*Behoefte*) wat deur die deelnemers geselekteer is.

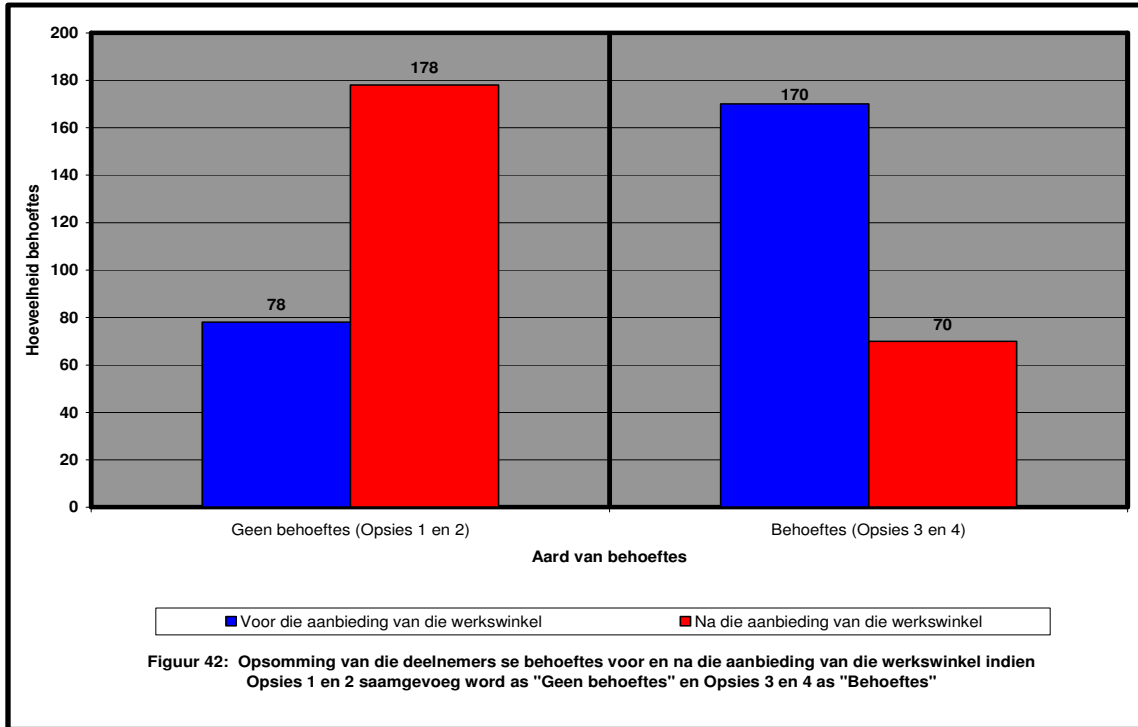
Die deelnemers het voor die aanbieding van die werkswinkel 115 keer Opsies 3 geselekteer, wat daarop dui dat hulle moontlike behoeftes gehad het ten opsigte van die hantering van die persoon met 'n TBB. Na die aanbieding van die werkswinkel het hulle behoeftes verminder, en die deelnemers het slegs 60 keer aangetoon dat hulle steeds moontlike behoeftes wat nie opgelos is nie, in sekere areas het.

Weereens kom dieselfde patroon voor in terme van die deelnemers se resultate van Opsie 4 (*Behoefte*), deurdat die deelnemers voor die aanbieding van die werkswinkel vyf-en-vyftig keer Opsie 4 geselekteer het, en nadat inligting aan hulle verskaf is, slegs 10 keer. Uit hierdie bevindinge is dit dus duidelik dat die meetinstrument wel die verandering in die deelnemers se behoeftes kon meet, en dat dit visueel sigbaar is. Verder kan afgelei word dat die deelnemers se behoeftes verminder indien die nodige inligting aan hulle verskaf word.

4.5.2. Deelnemers se behoeftes voor en na die aanbieding van die werkswinkel indien Opsies 1 en 2 saamgevoeg word as (Geen behoeftes) en Opsies 3 en 4 as (Behoeftes).

In die volgende bespreking volg 'n opsommende uiteensetting van die deelnemers se behoeftes voor en na die aanbieding van die werkswinkel, indien Opsies 1 en 2 saamgevoeg word as (*Geen behoeftes*) en Opsies 3 en 4 as (*Behoeftes*). Die hoeveelheid *Geen behoeftes* (Opsies 1 en 2) en *Behoeftes* (Opsies 3 en 4) voor en na die aanbieding van die werkswinkel is ook bereken deur 'n frekwensietelling. Ten einde

die verandering aan te dui, word die resultate visueel voorgestel word deur middel van staafdiagramme en grafieke.

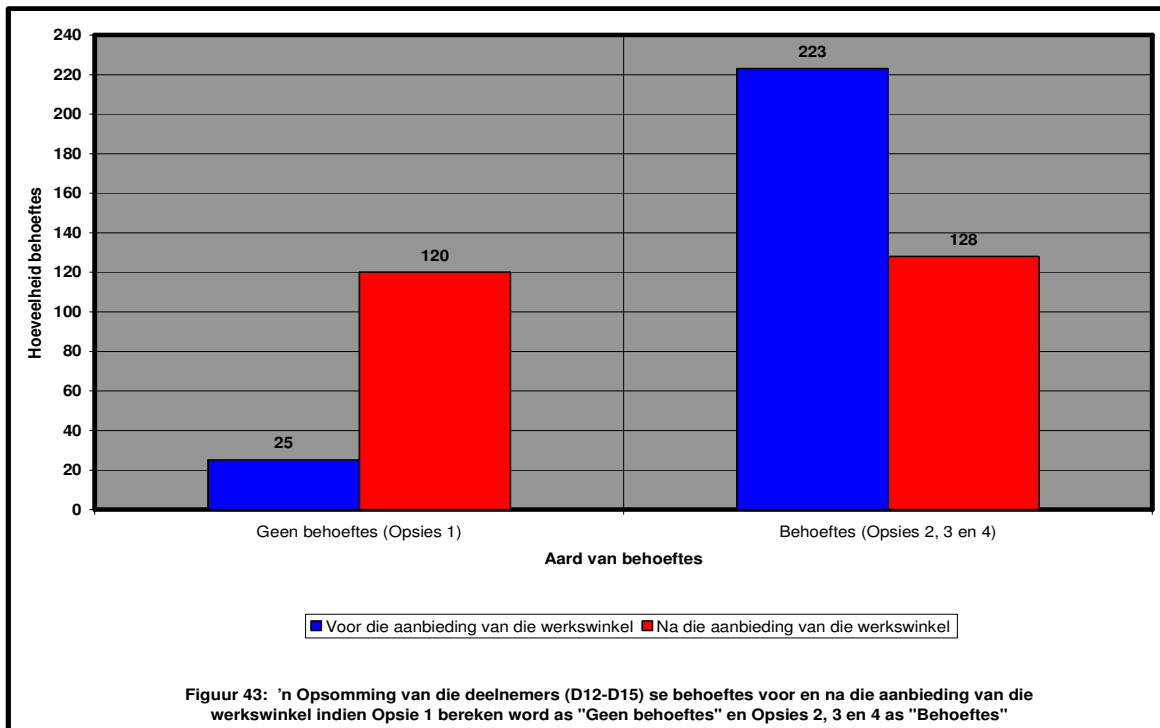
Indien Opsies 1 en 2 saamgevoeg word as (*Geen behoeftes*) en Opsies 3 en 4 as (*Behoeftes*), is dit uit die voorafgaande grafiek (Figuur 42) duidelik dat die deelnemers se behoeftes wel verander het voor en na die aanbieding van die werkswinkel. Die deelnemers dui voor die aanbieding van die werkswinkel 170 keer aan dat hulle wel behoeftes het ten opsigte van die hantering van die persoon met 'n TBB. Hulle het die Opsies 1 en 2 (*Geen behoefte*) slegs 70 keer aangetoon. Na die aanbieding van die werkswinkel dui die deelnemers egter uit die totale hoeveelheid van 248 vrae, 178 keer aan dat hulle geen behoeftes meer het aan inligting oor die hantering van die persoon met 'n TBB nie. Hierdie resultate dui ook daarop dat die deelnemers se behoeftes afneem, nadat inligting aan hulle verskaf is, en korreleer ook gunstig met die bevinding dat die deelnemers na die werkswinkel net 70 keer aantoon dat hulle steeds behoeftes het.

Hierdie resultate impliseer dat die deelnemers van mening is dat hulle behoeftes wel in 'n sekere mate aangespreek is tydens die aanbieding van die werkswinkel. Indien resultate visueel bestudeer word, kan die afleiding gemaak word dat die meetinstrument

wel hierdie verandering in die deelnemers se behoeftes meet en dat 'n toename in kennis lei tot 'n afname in behoeftes.

4.5.3. Deelnemers se behoeftes voor en na die aanbieding van die werkwinkel indien Opsies 1 bereken word as (Geen behoefte) en Opsies 2, 3 en 4 as (Behoeftes).

In die volgende bespreking is die deelnemers se behoeftes verwerk deur Opsie 1 te interpreteer as (*Geen behoeftes*), en Opsies 2, 3 en 4 saam te voeg as (*Behoeftes*). Die wyse waarop die resultate geïnterpreteer is deur die patrone van interpretasie te verander, is gedoen met die doel om te bewys dat 'n verandering in die wyse waarop die resultate geïnterpreteer word, nie 'n verandering van resultate tot gevolg het nie.

Uit Figuur 43, is dit duidelik dat die patroon (*'n Toename aan inligting lei tot 'n afname in behoeftes*) weereens voorkom, al word die resultate verskillend geïnterpreteer. Die deelnemers het voor die aanbieding van die werkwinkel slegs 25 die Opsie 1 (*Geen behoefte*) geselekteer, wat daarop dui dat hulle bepaalde behoeftes het ten opsigte van die hantering van die persoon met 'n TBB. Hierdie stelling word ook bewys deurdat hulle 223 keer voor die aanbieding van die werkwinkel die behoeftes aantoon. Na die aanbieding van die werkwinkel het die deelnemers se behoeftes egter weer verander,

deurdat hulle meer Opsies 1 (*Geen behoeftes*) aangedui het en minder Opsies 2,3 en 4 (*Behoeftes*). In Figuur 43 is dit weereens duidelik dat die meetinstrument die verandering in die deelnemers se behoeftes rakende die algemene hantering van die persoon met 'n TBB gemeet het.

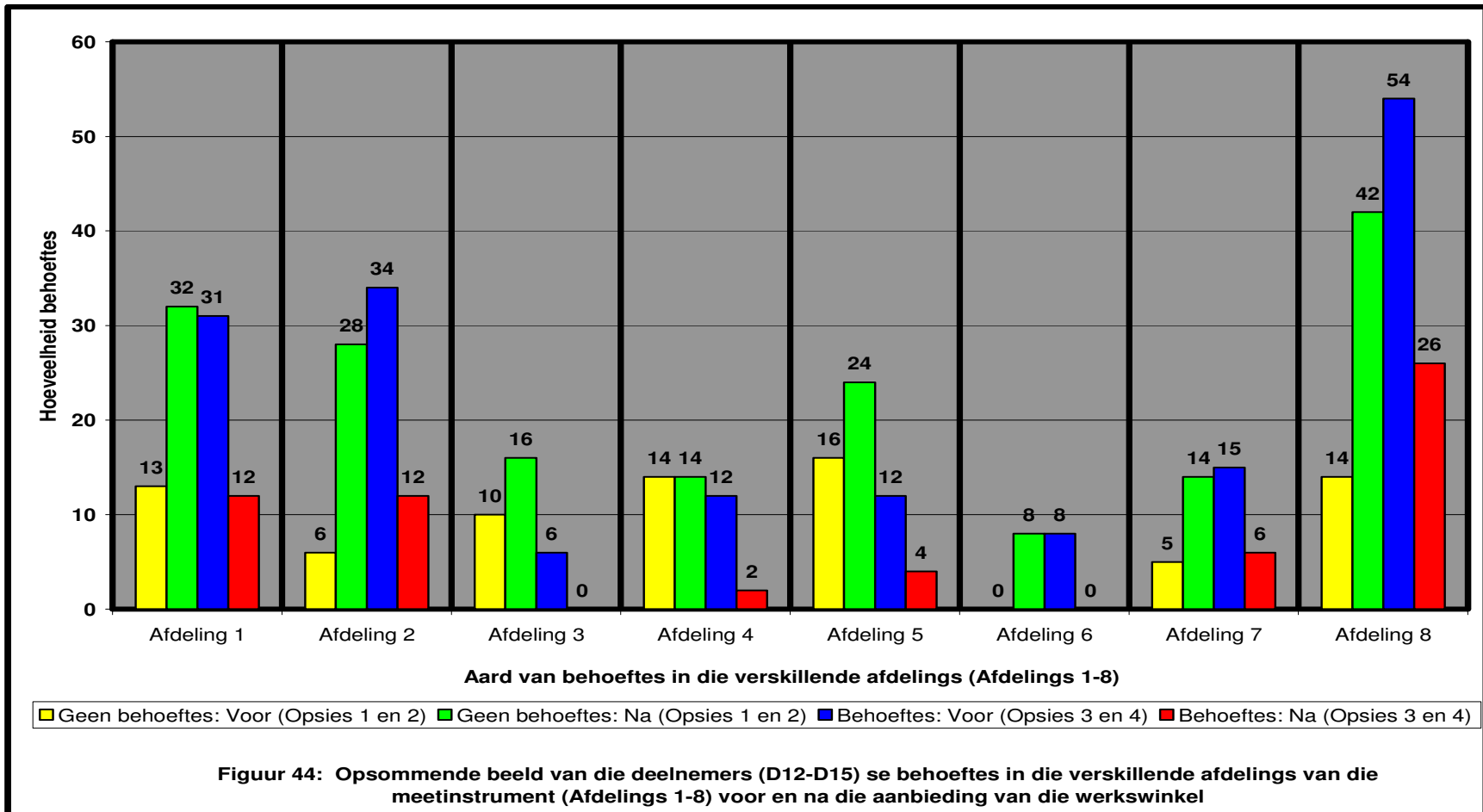
Die wyse waarop die resultate geïnterpreteer is deur die patrone van interpretasie te verander, is gedoen met die doel om te bewys dat 'n verandering in die wyse waarop die resultate geïnterpreteer word, nie 'n verandering van resultate tot gevolg het nie. Indien Opsies 1 en 2 saamgevoeg word as (*Geen behoeftes*) en Opsies 3 en 4 as (*Behoeftes*), kom daar geen verandering in die patroon voor nie. So ook is daar geen verandering van die patroon indien Opsie 1 geïnterpreteer word as (*Geen behoeftes*) en Opsies 2,3 en 4 as (*Behoeftes*) nie. Die patroon bly deurlopend konstant.

Daar kan dus uit hierdie studie afgelei word dat 'n toename in inligting in die meerderheid van die gevalle lei tot 'n afname in die deelnemers se behoeftes.

4.5.4. Opsomming van die deelnemers se behoeftes in die verskillende afdelings van die meetinstrument (Afdelings 1-8), voor en na die aanbieding van die werkswinkel.

In Figuur 44 (Sien volgende bladsy) is die deelnemers se behoeftes bereken ten opsigte van die verskillende afdelings van die meetinstrument (Afdelings 1-8). Die resultate is saamgevoeg en die opsomming daarvan word vervolgens in Hoofstuk 5 geïnterpreteer. Vir die doel van hierdie bespreking is die resultate geïnterpreteer deur die Opsies 1 en 2 te bereken as (*Geen behoeftes*) en Opsies 3 en 4, as (*Behoeftes*).

Die doel van hierdie uiteensetting van die resultate is om te bepaal of die deelnemers se behoeftes verander het nadat inligting in die vorm van die werkswinkel aan hulle verskaf is. Uit hierdie uiteensetting is dit duidelik in watter areas/Afdelings van die meetinstrument die deelnemers se behoeftes wel verander het en in watter areas nie.

Sleutel:

Afdeling 1: Algemene hantering van die persoon met 'n TBB	Afdeling 2: Inligting: Wat ek as die sorggewer verlang	Afdeling 3: Ondersteuning vir die persoon met 'n TBB
Afdeling 4: Ondersteuning vir die sorggewer	Afdeling 5: Kommunikasie met die persoon met 'n TBB	Afdeling 6: Hantering/ "Coping"
Afdeling 7: Hoop	Afdeling 8: Die professionele span	Totaal: Totale aantal vrae in die meetinstrument

Afdeling 1: Uit Figuur 44 toon die deelnemers voor die aanbieding van die werkswinkel aan dat hulle bepaalde behoeftes het rakende die genoemde aspekte wat die algemene hantering van die persoon met 'n TBB insluit. Die deelnemers dui slegs 13 Opsies 1 en 2 (Geen behoeftes) aan, wat impliseer dat daar min areas is waarvan hulle nie meer kennis of inligting sou benodig nie en het dus 'n behoefte daaraan gehad. Die bevinding dat die deelnemers, 32 keer voor die aanbieding van die werkswinkel aantoon dat hulle behoeftes (Opsies 3 en 4) het oor hoe hulle die persoon met 'n TBB moet hanteer, beklemtoon ook hierdie stelling. Nadat die werkswinkel aangebied is, het die deelnemers se behoeftes in terme van die aspekte oor die algemene hantering van die persoon met 'n TBB verander, deurdat hulle slegs 31 keer die Opsies 1 en 2 (*Geen behoeftes*) selekteer, en 12 keer aantoon dat hulle steeds behoeftes (Opsies 3 en 4) in sekere areas van die algemene hantering van die persoon met 'n TBB het.

Afdeling 2 van die meetinstrument dui op bepaalde behoeftes, wat die sorggewers van 'n persoon met 'n TBB oor die algemeen ondervind. Indien die resultate in Figuur 44 in ag geneem word, is dit duidelik dat die deelnemers in die huidige studie ook behoeftes in hierdie verband gehad het. Die deelnemers het voor die aanbieding van die werkswinkel slegs 6 keer aangedui dat hulle geen behoeftes in die bogenoemde verband gehad het nie, en 34 keer dat hulle wel behoeftes (Opsies 3 en 4) het. Na die aanbieding van die werkswinkel het die deelnemers se behoeftes verander, deurdat hulle 28 keer aangedui het dat hulle geen behoeftes meer gehad het ten opsigte van die rol van die sorggewers in die hantering van die persoon met 'n TBB nie. Die deelnemers het 12 keer aangedui dat hulle nog behoeftes in sekere areas van hierdie afdeling het.

Die volgende afdeling (Afdeling 3) in die meetinstrument wat gepoog het om die deelnemers se behoeftes in terme van die ondersteuning vir die persoon met 'n TBB te bepaal, dui daarop dat die deelnemers bepaalde behoeftes ten opsigte van ondersteuning vir die persoon met 'n TBB het. In Figuur 44 dui die deelnemers oor die algemeen voor en na die aanbieding van die werkswinkel aan dat hulle behoeftes in terme van ondersteuning van die persoon met 'n TBB tydens die akute rehabilitasieperiode nie so groot is nie. Die deelnemers selekteer voor en na die aanbieding van die werkswinkel op die meerderheid van die vroeë opsies 1 en 2 (*Geen behoeftes*). Die deelnemers dui op tien van die vroeë voor die aanbieding van die werkswinkel aan dat hulle geen behoeftes in hierdie verband het nie. Na die aanbieding

van die werkswinkel het hulle behoeftes egter verander, aangesien hulle daarna op 16 van die vrae die Opsies 1 en 2 (*Geen behoeftes*) selekteer. Die deelnemers dui slegs op 6 van die vrae aan, dat hulle wel 'n behoefte het aan ondersteuning vir die persoon met 'n TBB. Voor die aanbidding van die werkswinkel en na die aanbidding is Opsie 3 en 4 (*Behoeftes*) nie aangedui nie.

Afdeling 4 van die meetinstrument poog om die deelnemers se behoeftes ten opsigte van ondersteuning tydens die akute rehabilitasieperiode. Uit Figuur 44 is dit duidelik dat die deelnemers se behoeftes voor en na die aanbidding van die werkswinkel onveranderd gebly het. Hierdie verskynsel is duidelik weens die resultaat dat die deelnemers voor en na die aanbidding van die werkswinkel 14 keer aandui, dat hulle geen behoefte in terme van die bogenoemde aspekte het nie. So ook dui die deelnemers voor en na die werkswinkel 10 keer aan dat hulle wel behoefte het aan ondersteuning vir hulle as sorggewers.

Afdeling 5 van die meetinstrument poog om die deelnemers se behoeftes in terme van kommunikasie met die persoon met 'n TBB te bepaal en te meet. Volgens Figuur 44 dui die deelnemers voor die aanbidding van die werkswinkel 16 keer aan dat hulle geen behoeftes rondom kommunikasie met die persoon met 'n TBB het nie. Die deelnemers dui 12 keer aan dat hulle wel behoeftes in hierdie verband het. Die eerste aspek wat opval, is dat die deelnemers se behoeftes wel verander na die aanbidding van die werkswinkel, aangesien hulle 24 keer op die vrae aandui, dat hulle geen behoeftes meer het nie, en slegs 4 keer dat hulle wel nog 'n behoeftes aan kommunikasieriglyne met die persoon met 'n TBB het. Die werkswinkel het dus daarin geslaag om van die behoeftes aan te spreek. Gevolglik het hulle behoeftes afgeneem nadat inligting aan hulle verskaf is.

Die deelnemers se behoeftes aan hoe stadige herstel hanteer moet word en om te ervaar dat die persoon met 'n TBB wel verbeter, het betrekking op twee areas van hantering/"coping" wat in Afdeling 6 van die meetinstrument bepaal is. Die deelnemers dui voor die aanbidding van die werkswinkel aan dat hulle 'n behoefte in hanteringsterreine ("coping") van die meetinstrument het. Op al die vrae selekteer hulle Opsies 3 en 4 (*Behoeftes*). Na die aanbidding van die werkswinkel het die deelnemers egter aangetoon dat hulle geen behoeftes in hierdie verband meer het nie. Hulle het

daarna op al die vrae in verband met hierdie behoeftes Opsies 1 en 2 (*Geen behoefte*) geselekteer.

Afdeling 7 van die meetinstrument poog om te bepaal wat die deelnemers se behoeftes aan “Hoop” is. Uit Figuur 44 het die deelnemers voor die aanbieding van die werkswinkel slegs 5 keer aangedui dat hulle ’n behoefte het om meer hoop te ontvang nie, en 15 keer dat hulle ’n behoefte het aan meer hoop tydens die akute rehabilitasieperiode. Volgens Figuur 44 is dit duidelik dat die deelnemers se behoeftes in terme van hoop verander het na die aanbieding van die werkswinkel. Die deelnemers het daarna by die meeste van die vrae Opsies 1 en 2 (*Geen behoefte*) geselekteer, en slegs 6 keer aangedui dat daar wel aspekte van hoop is waaraan hulle steeds ’n behoefte het.

Afdeling 8 van die meetinstrument sluit die deelnemers se behoeftes oor die professionele span in. Uit Figuur 44 is dit duidelik dat die deelnemers op die meeste van die vrae Opsies 3 en 4 (*Behoeftes*), voor die aanbieding van die werkswinkel geselekteer het. Hierdie omvang van behoeftes dui daarop dui dat hulle baie behoeftes het in terme van die maniere waarop die professionele span hulle as sorggewers en die persoon met ’n TBB behoort te hanteer. Hulle het voor die aanbieding van die werkswinkel 54 keer Opsies 3 en 4 (*Behoeftes*) geselekteer en slegs 14 keer Opsies 1 en 2 (*Geen behoefte*). Na die aanbieding van die werkswinkel het hulle behoeftes in dié verband wel verander, maar dit is uit Figuur 44 steeds duidelik dat hulle 26 keer aantoon dat hulle bepaalde behoeftes ten opsigte van die professionele span het. Hulle het egter op die meerderheid van die behoeftevrae 42 keer, na die aanbieding van die werkswinkel aangedui, dat hulle geen behoeftes (*Opsies 1 en 2*) het nie. Deelnemer 15 het na die aanbieding van die werkswinkel meer behoeftes gehad oor die professionele span. Hierdie stelling word beklemtoon aangesien deelnemer 15 voor die aanbieding van die werkswinkel 10 keer die Opsies 3 en 4 (*Behoeftes*) aangedui het, en na die aanbieding het sy 12 keer Opsies 3 en 4 (*Behoeftes*) geselekteer. Haar behoeftes het dus toegeneem. Hierdie verandering in die patroon van die deelnemer se behoeftes kan moontlik verduidelik word in die lig daarvan dat die toename van kennis en inligting juis haar behoeftes verhoog het. Sy was moontlik voor die aanbieding van die werkswinkel nie bewus van haar behoeftes oor die professionele span nie, maar die inligting het haar insig verbreed, en gevolglik het sy van meer behoeftes bewus geword en dit aangetoon. Daar moet egter hier weereens ingedagte geneem word, dat die

werkswinkel nie die aard professionele persone se dienslewering aangespreek het nie, maar die sorggewers se behoeftes. Dus is die professionele persone steeds onbewus van die deelnemers se behoeftes, en is hulle houding en gedrag teenoor die deelnemers, steeds dieselfde.